

**Nimi kertoo koirasta – ja omistajasta:
omistajan taustan vaikutus koiran nimeämiseen**

Maisterintutkielma

Esmeralda Keisalo-Maukonen

Suomen kieli

Kielten ja viestintätieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

2020

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos – Department Kielten ja viestintätieteiden laitos
Tekijä – Author Esmeralda Keisalo-Maukonen	
Työn nimi – Title Nimi kertoo koirasta – ja omistajasta: omistajan taustan vaikutus koiran nimeämiseen	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Maisterintutkielma
Aika – Month and year Lokakuu 2020	Sivumäärä – Number of pages 75 + liitteet
Tiivistelmä – Abstract <p>Tässä maisterintutkielmassa tutkitaan koiran omistajan taustan vaikutusta koiran nimeämiseen. Tutkielmassa keskitytään koiran nimeämisperusteisiin sekä siihen, miten omistajan erilaiset taustamuuttujat eli tässä tutkimuksessa ikä, sukupuoli, koulutustausta ja koiraharrastustausta vaikuttavat nimeämiseen. Aihetta tutkitaan nimeämisen näkökulmasta, joten tutkielmassa ei juuri keskitytä nimiin ja niiden rakenteisiin. Koirien nimeämistä ei ole tutkittu tästä näkökulmasta aiemmin. Tutkielman teoreettinen viitekehys on sosio-onomastiikka.</p> <p>Tutkielman aineisto koostuu 1468 vastauksesta, jotka on kerätty Webropolin verkkokyselyllä alkuvuodesta 2019. Kysely jaettiin sosiaalisessa mediassa suunnilleen kymmenessä Facebook-ryhmässä. Lisäksi kyselyä oli mahdollista jakaa vapaasti eteenpäin, eikä tämän takia kyselyn jakojen tai ryhmien, joihin se jaettiin, lukumäärä ole tarkka. Kyselyssä kerättiin tietoa omistajan ja koiran taustasta sekä koiran nimeämisperusteista. Tiedot on anonymisoitu. Aineistoa analysoitiin sekä laadullisesti pääasiassa aineistolähtöisen sisällönanalyysin näkökulmasta että määrällisesti, jolloin metodina oli khiin neliö -testi.</p> <p>Analyysissa tarkastellaan niitä nimeämisperusteita, joissa taustamuuttujien vaikutus on vahvin. Nimeämisperusteiden suosio vaihtelee tarkasteltaessa omistajan ikää, koiraharrastustausta ja sukupuolta. Esimerkiksi nimi itsessään oli yleisempi nimeämisperuste nuorilla kuin keski-ikäisillä koiran omistajilla. Sukupuolen kohdalla miehet nimesivät koiria enemmän koiran käyttötarkoituksen mukaan kuin naiset, ja koiraharrastustausta tarkasteltaessa koiran kanssa harrastamattomat suosivat koiran ulkonäköä nimeämisperusteena enemmän kuin koiran kanssa kilpatasolla harrastavat tai harrastaneet omistajat.</p> <p>Tutkielman tulokset osoittavat, että omistajan taustalla on vaikutusta koiran nimeämiseen eri tavoin. Jatkotutkimuksen kannalta tutkimusta voisi laajentaa koskemaan myös koiran ominaisuuksien vaikutusta nimeämiseen. Lisäksi koiran ominaisuuksien vaikutusta nimeämiseen voisi olla mielenkiintoista tutkia erilaisten taustamuuttujien sisällä, kuten esimerkiksi eri ikäryhmissä.</p> <p>Jatkotutkimusta ajatellen myös laajempi aineisto voisi olla aiheellinen. Kyselyn suuresta vastausten määrästä huolimatta jotkin ryhmät ovat puutteellisesti edustettuina, kuten esimerkiksi miehet ja muunsukupuoliset sekä koirien kohdalla tietyt roturyhmät. Tällöin aineisto olisi kattavampi.</p>	
Asiasanat – Keywords Nimistöntutkimus, nimeäminen, sosio-onomastiikka, sosio-lingvistiikka, eläimet, koirat	
Säilytyspaikka – Depository	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällys

1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkimusaihe ja -kysymykset.....	2
1.2 Aiempi tutkimus	4
2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	9
2.1 Nimeäminen nimistöntutkimuksen ja sosio-onomastiikan näkökulmasta.....	9
2.1.1 Nimet ja nimeäminen nimistöntutkimuksen kentällä	9
2.1.1.1 Eläintennimet.....	10
2.1.1.2 Koirien nimet ja nimeäminen.....	11
2.2 Sosiolingvistiset taustamuuttajat	17
2.2.1 Sosioekonominen tausta	18
2.2.2 Ikä.....	20
2.2.3 Sukupuoli	20
3 AINEISTO JA METODI.....	22
3.1 Aineisto	22
3.2 Aineiston sisältö	24
3.2.1 Aineiston vastaajat.....	24
3.2.2 Aineiston koirat.....	27
3.3 Metodi.....	29
3.4 Eettiset ratkaisut.....	32
4 ANALYYSI.....	34
4.1 Nimi itsessään.....	36
4.2 Koiran ulkonäkö	41
4.3 Perheen muut koirat.....	43
4.4 Virallinen nimi	46
4.5 Koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat.....	52
4.6 Luonto.....	56
4.7 Koiran käyttötarkoitus.....	60

5 POHDINTA	65
5.1 Tutkimuksen kootut tulokset.....	65
5.2 Tutkimuksen arviointi.....	68

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Minun koirani nimi on Varpu. Nimi ei valikoitunut koiralle sattumalta, vaan nimeä mietittiin pitkään, ja sille oli tiettyjä kriteerejä: nimen piti olla henkilönnimi ja kuulostaa hauskalta, se ei saisi olla kovin koirilla yleinen, eikä liian pitkä. Lisäksi nimessä tulisi olla jokin seikka, joka tekisi siitä merkityksellisen. Mietittyäni erilaisia nimivaihtoehtoja, päädyin Varpuun. Nimi täytti näistä kriteereistä jokaisen, sillä se on suomalainen naisennimi, joka ei oman kokemukseni mukaan ole koirilla kovin yleinen. Merkityksellisen ja hauskan siitä tekivät lapsuuden muistot, koska eräässä 1990-luvun suosikkipiirretyssä (Vili Vilperi) esiintyi vierailevana tähdenä nokkasiilinpoikanen nimeltä Varpu. Päätös oli siis selvä.

Nimeä valitessani pohdin siis monenlaisia seikkoja, ja kiinnitin huomiota myös edellä mainittuihin perusteisiin, jotka vaikuttivat nimenvallinnassa. En voinut olla myöskään miettimättä, vaikuttiko oma taustani jollain tavalla valintaan. Valitsinko Varpun ainakin osittain siksi, että olen parikymppinen nainen, joka opiskelee yliopistossa suomen kieltä ja harrastaa koiran kanssa rally-tokoa. Entä miten on muiden koiranomistajien kohdalla? Onko nimivalinta loppujen lopuksi heidän taustansa sävyttämä? Näiden kysymysten ansiosta päädyin tekemään aiheesta kokonaisen maisterintutkielman. Koirien omistajien taustan merkitystä nimeämiseen ei ole aiemmin tutkittu, mutta lasten vanhempien taustan merkitystä on sen sijaan tarkasteltu. Aldrin (2011: 215–219) on väitöstutkimuksessaan havainnut muun muassa vanhempien iän ja koulutustaustan vaikuttavan lapsen nimeämiseen. Myös vanhempien asuinalueella on todettu olevan merkitystä lapsen nimeämiseen, kuten Hannola (2016: 55) on tutkimuksessaan ilmentänyt. Näiden tutkimustulosten perusteella on mielenkiintoista selvittää, onko vastaavanlaista korrelaatiota myös koiranomistajien taustoissa ja koiran nimeämisessä.

Tämän tutkimuksen ensimmäisessä luvussa, johdannossa, hahmotellaan tutkimuksen taustaa, nostetaan esiin tutkimusaihe ja -kysymykset sekä luodaan katsaus tätä aihetta sivuavaan aiempaan tutkimukseen. Johdannon jälkeen esitellään teoreettinen viitekehys, jossa keskitytään muun muassa teoreettiseen taustaan, joka on tässä tutkimuksessa sosio-onomastiikka. Koska sosio-onomastiikka on läheisesti sidoksissa nimistöntutkimukseen ja sosiolingvistiikkaan, myös nämä tieteenalat esitellään kyseisessä luvussa. Kolmannessa luvussa tarkastellaan tutkimuksen aineistoa, metodologia ja eettisiä kysymyksiä. Tässä tutkimuksessa aineisto on kerätty kyselyn avulla ja vastaajat tulevat erilaisista taustoista. Aineistossa on vaihtelua myös koirien taustassa esimerkiksi rodun ja sukupuolen suhteen. Tutkimuksen metodit eli sisällöntutkimus ja khiin neliö -testi esitellään, ja selitetään, miten niitä hyödynnetään tutkimuksessa.

Analyysiluvussa perehdytään siihen, miten omistajan tausta vaikuttaa koiran nimeämiseen: mitkä taustamuuttajat vaikuttavat, ja miten nimeämisperusteiden suosio vaihtelee eri taustamuuttujissa. Viidennessä eli pohdintaluvussa tiivistetään tutkimuksen tulokset ja niistä tehdyt päätelmät sekä tarkastellaan, millainen merkitys tällä tutkimuksella on, ja miten aihetta voisi tutkia tulevaisuudessa.

1.1 Tutkimusaihe- ja kysymykset

Tässä maisterintutkielmassa tarkastellaan koirien nimeämisperusteita ja omistajan taustan vaikutusta nimeämiseen. Omistajan taustalla viitataan muun muassa ikään, sukupuoleen ja sosio-ekonomiseen taustaan omistajan koulutus- ja koiraharrastustaustan osalta. Tutkimuksessa keskitytään nimeämisperusteisiin, nimeämiseen ja tarinoihin nimien taustalla, ei nimiin tai niiden rakenteisiin. Tutkimusaihetta tarkastellaan sosio-onomastisesta viitekehyksestä käsin.

Valitsin kyseisen aiheen siksi, koska koira on suosittu lemmikkieläin: Tilastokeskuksen (2018) mukaan Suomessa on noin 700 000 koira, ja määrä on kasvanut vuodesta 2012 vuoteen 2018 11 %. Suomen kennelliiton (b) mukaan koirien suuresta määrästä voidaan päätellä, että niiden nimeämisessä on vaihtelua ja trendejä. Koirat saavat nykyään enenevässä määrin henkilönnimiä, mutta toisaalta myös perinteisempiä koirannimiä annetaan edelleen. Koirien nimientrendien taustalla voivat olla esimerkiksi populaarikulttuurin ilmiöt. Suosituimmissa nimissä voidaan erottaa erilaisia piirteitä, kuten kulttuuriin liittyvät ilmiöt, perinteet ja muotivirtaukset. (Suomen Kennelliitto b.) Myös eri aikakausilla nimien suosio vaihtelee, kuten Leibring (2013) on tutkimuksessaan todennut. Samaa on havaittavissa henkilönnimien trendien kohdalla myös lasten nimeämisessä: vaihtelu on niissäkin ajallista ja lisäksi taustavaikuttajat ovat samantapaisia. Esimerkiksi julkisuuden henkilön sama suosio voi nostaa myös hänen nimensä suosiota. (Kiviniemi 2006: 177–212.)

Eräs tutkimusaiheeseen vaikuttaneista asioista on myös oma kiinnostukseni koirien nimeämisperusteisiin ja niiden moninaisuuteen. Tämän tutkimuksen painopiste erilaisten nimeämisperusteiden lisäksi siinä, vaikuttaako omistajan tausta mahdollisesti niiden suosion jakautumiseen eli onko jokin nimeämisperuste suuremmassa suosiossa joissain tietyissä taustamuuttujissa. Koirien nimeämistä ei ole tutkittu sosio-onomastisesta aspektista kovinkaan paljoa, ja tässä tutkimuksessa pyritään avaamaan tarkemmin nimeämiseen liittyviä tekijöitä ja ennen kaikkea sitä, millaisia tendenssejä nimeämisen taustalta löytyy.

Nimeämisperusteiden tarkka erittely tuskin on mahdollista, koska nimenantajat osaavat harvoin sanoa yhtä selkeää perustetta valinnalleen, vaan perusteita on usein lukuisia. Tunteet ja

siten joidenkin nimeämisperusteiden tiedostamattomuus ovat keskeisiä tekijöitä nimenvallinnan taustalla, mikä myös voi hankaloittaa nimeämisperusteiden selvittämistä. (Kiviniemi 2006: 128–130.) Tämä on otettu tutkimuksessa huomioon niin paljon kuin se vain on mahdollista. Tutkimukseen osallistujien tunnetasolla tapahtuneita tiedostamattomia nimeämisperusteita tuskin voidaan selvittää, mutta nimeämisperusteiden moninaisuus on huomioitu siten, että kyselyyn vastaajien on mahdollista valita monta nimeämisperustetta, ei vain yhtä.

Tutkimuksessa tarkasteltavien omistajan taustamuuttujien eli iän, sukupuolen, koulustaustan ja koiraharrastustaustan kohdalla otetaan huomioon intersektionaalisuus. Kyseisellä termillä tarkoitetaan monien taustatekijöiden vaikutusta yksilön identiteettiin sekä hänen asemaansa yhteiskunnassa. Esimerkiksi iän, sukupuolen ja kielen vaikutus toisiinsa tulisi ottaa analyysissä huomioon, eikä erottaa taustamuuttujia täysin toisistaan. (Block & Corona 2014: 28–29.) Intersektionaalinen tarkastelutapa tässä tutkimuksessa käsittää omistajan kokonaisuutena, sillä tuskin vain yksi tekijä vaikuttaa koiran nimeämiseen ja sen taustalla oleviin perusteisiin. On kuitenkin muistettava, että näitä taustamuuttujia tarkastellessa ei voida täysin luottaa nimeämishetken tilanteen olevan sama kuin kyselyyn vastatessa. Esimerkiksi omistajan sosioekonomiseen taustaan kuuluva koulutustausta on voinut muuttua, jos hän on koiran nimeämishetkellä vielä suorittanut nykyiseen tilanteeseensa johtanutta koulutusta tai ollut työttömänä. Tutkimuksessa tätä tekijää ei voida valitettavasti pohtia kovin laajasti, mutta siihen pyritään kiinnittämään huomiota siinä määrin kuin se on mahdollista.

Koirien nimeämisperusteiden ja omistajan taustan lisäksi sivutaan hieman, vaikuttavatko koiran saamaan nimeen sen ominaisuudet, kuten rotu ja käyttötarkoitus, eli onko koira otettu ensisijaisesti lemmikiksi vai esimerkiksi metsästyskoiraksi. Ainialan, Saareلمان ja Sjöblomin (2008: 270) mukaan koiran ominaisuudet näyttäisivät jossain määrin vaikuttavan nimeämisen taustalla, sillä koirien nimet voivat olla esimerkiksi ulkonäön, luonteen, käytöksen tai rodun innoittamia. Myös Othén (2007: 28) on todennut tutkimuksessaan, että ainakin ruotsin kielestä käsin tarkasteltuna koiran ominaisuudet vaikuttavat nimeämiseen: seurakoirilla suosittiin enemmän henkilönnimiä, kun taas käyttökoirilla ja erityisesti metsästyskoirilla koirien nimiksi miellettyjä nimiä oli suurempi osuus kuin seurakoirilla. Myös nimeämisperusteiden suosio vaihtelee jossain määrin: Sissonen (2016: 26–27) toteaa maisterintutkielmassaan rotukoirilla nimeämisessä yleisimmän perusteen olevan omistajan mieltymys nimeen, kun taas sekarotuisilla aiemman nimen pohjalta muodostettu nimi on suosituin peruste. Koiran ominaisuudet eivät siis ole yhdentekeviä sen nimeämisessä, vaan niillä on merkitystä.

Tämän tutkimuksen näkökulma eroaa koiran taustan vaikutuksesta nimeämisprosessiin, sillä tässä keskitytään erityisesti omistajan taustan vaikutukseen koiran nimeämisessä. Kyseistä

aihetta ei juurikaan tutkittu, joten tässä tutkimuksessa tuodaan esiin uusi näkökulma koiran nimeämiseen. Aiheen tutkimattomuudesta huolimatta, joitain mahdollisesti rinnastettavissa olevia tutkimuksia on tehty. Aldrin (2011) on tarkastellut väitöstutkimuksessaan nimenantajan taustan vaikutusta nimenvallintaan tutkimalla, miten ruotsalaiset vanhemmat nimeävät lapsiaan. Tutkimuksessa todettiin, että esimerkiksi vanhempien koulutustausta ja ikä vaikuttavat siihen, millaisen nimen lapsi saa (Aldrin 2011: 215–219). On siis kiinnostavaa kiinnittää huomiota siihen, esiintyykö vastaavanlaisia ilmiöitä myös koirien nimeämisessä. Tällaisen yhteyden löytymistä tukee esimerkiksi se, että koirasta on tullut vuosien saatossa enemmän perheenjäsen, kuten Saarelma (2011: 21) teoksessaan toteaa. Ainialan ym. (2008: 20) mukaan koirien nimeäminen kertoo yksilöimisen lisäksi myös tarpeesta inhimillistä, sillä nimiä saavat muutkin kuin ihmiset tai ylipäätään elolliset olennot. Aldrinin (2011) väitöstutkimuksen tulokset voivat mahdollisesti luoda jonkinlaista hypoteesia tälle tutkimukselle. On siis mahdollista, että omistajan ikä tai koulutustausta, mahdollisesti myös sukupuoli ja koiraharrastustausta vaikuttavat ainakin jossain määrin koiran nimeämiseen.

Tutkimus on rajattu koskemaan niitä omistajia, jotka ovat nimenneet koiransa itse. Tapaukset, joissa koiran on nimennyt joku muu, on karsittu pois. Näin nimeämisperusteiden selvittäminen on huomattavasti selkeämpää, eikä synny epävarmuutta tai vääriä tulkintoja nimeämisperusteista tai tarinoista nimien takana.

Taustan ja tavoitteet huomioon ottaen tutkimuksessa pyritään vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Minkälaisia nimeämisperusteita koirien nimien taustalla on?
2. Miten omistajan ikä, sukupuoli ja jotkin sosioekonomiseen taustaan kuuluvat sosiolingvistiset tekijät eli koulutustausta ja harrastuneisuus vaikuttavat koiran nimeämiseen

1.2 Aiempi tutkimus

Eläinten nimeämistä on tutkittu aiemmin nimistöntutkimuksen ja myös hieman sosio-onomas-tiikan näkökulmasta. Nimistöntutkimuksen piirissä on tutkittu nimiä, joita ihmiset ovat antaneet eläimille. Eläintennimet luokitellaan suomalaisessa nimistöntutkimuksessa omaksi kategoriakseen, eikä esimerkiksi henkilönnimiin kuuluviksi. Eläin saa nimen sitä helpommin, mitä pienempään eläinjoukkoon se kuuluu. Eläinten nimeämisen taustalla on siis henkilökohtainen suhde, joka voi ilmetä esimerkiksi emotionaalisella tai taloudellisella tasolla. Nimen saa siis sellainen eläin, josta ihmisellä on tarve puhua yksilönä. (Ainiala ym. 2008: 267–268.)

Koirien nimeämistä on tutkinut Othén (2007), joka tarkastelee tutkimuksessaan koiran taustan vaikutusta nimeämiseen. Koirat on rotunsa perusteella jaettu kolmeen eri ryhmään: seurakoirat, käyttökoirat ja metsästyskoirat. Tutkimuksessa paljastuu, että seurakoirat saavat henkilönnimiä eniten, ja metsästyskoirilla esiintyy enemmän perinteisiksi miellettyjä koiriennimiä suhteessa seura- ja käyttökoiriin. Myös koiran sukupuoli vaikuttaa: nartuilla henkilönnimet ovat yleisempiä kuin uroksilla. Koiran sukupuolen vaikutusta nimeämiseen ovat tutkineet myös Abel ja Kruger (2007), jotka tarkastelevat kultaistennoutajien suosituimpia englanninkielisiä nimiä. Kyseisessä tutkimuksessa todettiin, että narttujen ja urosten nimissä on samanlaisia äännteitä ja päätteitä kuin miesten ja naisten nimissä. Lisäksi narttujen nimet ovat keskimäärin pidempiä kuin urosten, kun taas yksitavuiset nimet ovat urosten keskuudessa yleisempiä.

Joissain kulttuureissa koiran nimi voi kuvastaa nimeäjän ajatuksia ympäröivän yhteisön jäsenistä. Babane ja Mkhacani (2017) ovat tutkineet koiran nimeämistä tsongan kielessä, ja selvisi, että koiran nimi yksilöi koiran, mutta sen avulla viestitään yhteisölle esimerkiksi johonkuhun tiettyyn yksilöön, kuten perheenjäseneseen, ystävään tai naapuriin, kohdistettuja ajatuksia ja tunteita. Nimeen sisältyvä viesti voi kertoa esimerkiksi jonkun ihmisen käyttäytymisestä tai sen avulla voi kohdistaa kritiikkiä tämän toimia kohtaan. Myös Makondo (2014) totesi tutkimuksessaan tällaisen nimeämiskäytännön olevan tyypillinen myös shonan kielessä Zimbabwessa. Perinteisessä koiran nimeämisessä nimi voi viitata esimerkiksi noituuteen tai eläimiin, ja nimessä voi olla muun muassa kunnioittavia, halventavia ja retorisia sävyjä. Perinteinen shonankielinen koirannimi kertoo ympäröivästä yhteisöstä joko suoraan tai vihjaillen, ja koirien nimet ovat ikään kuin tiedonvälittäjän roolissa.

Leibring (2013) on tutkinut koirien nimeämistä eri aikakausilla. Artikkelissa havaittiin, että koirien nimeämisperusteet ovat monipuolistuneet ja koirat saavat nykyisin erilaisia nimiä kuin ennen: esimerkiksi henkilönnimien määrä on kasvanut huomattavasti. Leibring osoittaa Othénin (2007) tapaan, että koiran rodulla, käyttötarkoituksella ja niiden lisäksi sukupuolella on merkitystä nimeämisen suhteen. Esimerkiksi metsästys- ja käyttökoirat saavat suhteessa enemmän perinteisiä koirannimiä kuin seurakoirat, kun taas henkilönnimet ovat nartuilla suosituimpia kuin uroksilla. Vaikka Leibringin artikkeli on konferenssin avauspuhe ja siten vailla vertaisarviointia, sen sisältö on kuitenkin tämän tutkimuksen kannalta niin olennainen, että sen hyödyntäminen on relevanttia.

Sissonen (2016) totesi maisterintutkielmassaan, että myös puhdasrotuisten ja sekarotuisten koirien nimeämisessä on hieman eroavaisuuksia. Rotukoirat saavat esimerkiksi henkilönnimiä sekarotuisia enemmän ja nimeämisperusteena saattaa olla myös rekisterinimi, jota

sekarotuisilla ei puolestaan ole. Sekarotuisilla yleisin nimeämisperuste on koiran aiempi tai sen pohjalta muodostettu nimi, kun taas rotukoirilla mieltymys nimeen oli usein merkittävin peruste.

Myös kissojen nimeämistä on tutkittu. Keinänen (2009) tarkastelee maisterintutkielmasaan kissoille annettuja henkilönnimiä. Tutkielmassa selviää, että henkilönnimet ovat yleisiä kissoilla, ja naaraskissat saavat niitä uroskissoja enemmän. Lisäksi Keinänen selvittää nimenantoperusteita nimeämisen taustalla, ja yleisimpänä perusteena on mieltymys nimeen, kuten Sissosen tutkielmassa. Toinen yleinen nimenantoperuste on nimen pohjautuminen kissan ominaisuuksiin. Chen (2017) puolestaan on tarkastellut sekä kissojen että koirien nimiä taiwanilaisista nimeämiskäytännöistä käsin. Tutkimuksessa todettiin, että kyseisessä kulttuurissa kissojen ja koirien nimet ovat usein muodostettu toistoa käyttäen tai ne ovat ruoka- ja hellittelysanojen inspiroimia. Myös lainat ja onomatopoeettiset nimet ovat yleisiä.

Eläinten nimien ja nimeämisen tutkiminen ei ole jäänyt vain kissoihin ja koiriin, vaan myös esimerkiksi lehmien ja hevosten nimiä on tutkittu. Kalske (2005) on tarkastellut Suomessa syntyneiden maatiais- ja rotuhevosten nimistöä, ja totesi hevosten nimeämisessä olevan trendejä sekä käsitys siitä, millainen nimi hevoselle ikään kuin kuuluu antaa. Hevostenkin nimeämisessä löytyy vaihtelua, ja lisäksi nimeäminen on muuttunut ja monipuolistunut vuosien saatossa. Myös lehmien nimeämisessä erilaiset nimeämisperusteet ovat monipuolistuneet. Taustalla tälle on muun muassa lehmien määrän kasvu, jolloin nimiäkin annetaan enemmän, ja tällöin myös nimeämisperusteita on runsaammin. (Kaarlenkaski & Saarinen 2013: 152–153.) Nimeämisperusteiden monipuolistuminen ajan saatossa on keskeinen havainto koirienkin nimeämisessä, sillä niiden nimeäminen on laajentunut huomattavasti pelkistä koiraa kuvailevista nimistä muun muassa henkilönnimiin ja fiktiivisten hahmojen nimiin (Leibring 2013).

Nimeäjän taustaa nimenannossa on myös tutkittu tarkastelemalla lasten nimeämistä. Esimerkiksi vanhempien ikään, koulutustaustaan, asuinmuotoon ja etniseen taustaan on kiinnitetty huomiota, ja näiden taustamuuttujien mahdollista vaikutusta lapsen saamaan nimeen on tutkittu. Aldrinin (2011) väitöstutkimuksessa selvisi, että vanhemmat pyrkivät nimeämisen keinoin kertomaan omasta taustastaan, mutta nimivalintojen perusteena näkyvät myös vanhempien mieltymykset ja aatemaailma. Vanhempien tausta ilmenee Aldrinin mukaan lapsen nimeämisessä esimerkiksi siten, että iäkkäämmät ja korkeakoulutetut pyrkivät antamaan perinteisempiä ja tavallisempia nimiä, kun taas nuoremmat ja vähemmän koulutetut suosivat harvinaisempia ja erikoisempia nimiä. Vanhemman taustalla on siis selvästi vaikutusta nimeämiseen, ja on mielenkiintoista tarkastella, vaikuttaako koiran aiempaa suurempi inhimillistäminen nimeämiseen ja sen perusteisiin myös omistajan osalta. Tämän tutkimuksen asetelman rinnastaminen

Aldrinin (2011) väitöstutkimukseen ei kuitenkaan ole täysin ongelmattonta, koska koirien nimeäminen ja omistajan taustan merkitys ei ole täysin rinnastettavissa lasten nimeämiseen ja vanhempien taustan vaikutukseen. Omistajan taustan mahdollista merkitystä koiran nimeämiseen ei ole kuitenkaan aiemmin tutkittu, joten tästä syystä Aldrinin tutkimusta ja sen tuloksia hyödynnetään vertailukohtana.

Myös Lieberon ja Bell (1992) ovat tarkastelleet taustan vaikutusta New Yorkissa vuosina 1973–1985 syntyneiden lasten nimeämiseen. Taustamuuttujina olivat muun muassa vanhempien yhteiskuntaluokka, sukupuoli ja etninen tausta. Lieberon ja Bell totesivat, että nimien suosionvaihtelussa oli eroja, sillä tyttöjen nimissä suosio vaihteli nopeammin kuin poikien, ja tyttöjen nimeämiseen vaikuttivat enemmän populaarikulttuuri ja muoti. Vanhemman koulutustaso vaikutti puolestaan nimeämiseen siten, että vähemmän koulutetut äidit suosivat poikien nimeämisessä nimiä, joissa oli assosiaatioita voimaan ja älyyn. Korkeasti koulutetut äidit nimesivät puolestaan tyttöjä vähemmän perinteisillä nimillä poikiin verrattuna. Havainto on erilainen kuin Aldrinin (2011) väitöstutkimuksessa, jossa korkeasti koulutetut vanhemmat suosivat enemmän perinteisiä nimiä kuin matalammin koulutetut vanhemmat. Tämä ero voi johtua tosin siitä, että Aldrinin tutkimuksessa ei tarkasteltu tyttöjen ja poikien nimeämistä erikseen, jolloin tällaiset eroavaisuudet eivät tulleet esiin. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että Aldrinin tutkimus on tehty eri aikakautena ja eri kieliympäristössä, mikä voi myös selittää eroja tutkimustuloksissa.

Virkkula (2014) on tutkinut väitöskirjassaan ympäristön ja sosiaalisten tekijöiden vaikutusta lasten nimeämiseen. Tutkimuksessa vertaillaan nimenantoa Bulgarian pääkaupungin Sofian ja Kroatian pääkaupungin Zagrebin välillä, ja ilmenee, että vanhemmilla on ikään kuin sosiaalinen vaisto, joka ohjaa heitä nimenvälityksessä. Molemmissa kaupungeissa vanhemmat pyrkivät selittämään yhtenäisesti lapsille annettuja nimiä ja tekijöitä niiden taustalla.

Lasten nimeämisessä on todettu olevan alueellisia eroja vertaamalla myös saman kaupungin kahta eri asuinalueita ja tutkittu näillä asuinalueilla syntyneiden lasten saamia nimiä. Hannola (2016) tutkii maisterintutkielmassaan lapsen nimeämistä Helsingin Munkkiniemessä ja Vuosaaressa. Tavoitteena oli selvittää, millaisia eroja nimeämisessä on näiden kahden eri alueen välillä. Ensinimien välillä havaittiin jossain määrin eroavaisuuksia. Suurin ero oli harvinaisten nimien määrässä: Vuosaaressa niitä oli paljon Munkkiniemessä enemmän. Lisäksi Munkkiniemessä nimet olivat perinteisempiä ja kansainvälisempiä, kun taas Vuosaaressa modernimmat nimivalinnat olivat hieman suuremmissa suosiossa. Vieraskielisiä nimiä annettiin lähes yhtä usein, eroavaisuuksia oli vieraskielisyyden muodoissa: siinä missä Munkkiniemessä suositettiin vieraskielistä lyhytvokaalista kirjoitustapaa, Vuosaaressa vieraskieliset foneemit ovat

yleisempiä. Tässä tutkimuksessa puolestaan omistajan sosioekonomista taustaa tarkastellaan ylimmän suoritettun koulutuksen kehyksessä ja selvitetään kyseisen muuttujan mahdollista merkitystä koiran nimeämiseen.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen teoreettinen viitekehys. Teoreettisena pohjana on nimistöntutkimukseen kuuluva sosio-onomastiikka. Ainialan ym. (2008: 75) mukaan kyseinen ala on saanut vaikutteita sosiolingvistiikasta, ja siinä huomioidaan nimen käytön taustalla vaikuttava tilanteinen ja sosiaalinen konteksti. Tämän takia tutkielmassa tarkastellaan sosio-onomastisen suuntauksen lisäksi nimistöntutkimusta ja sosiolingvistiikkaa, joista sosio-onomastiikka koostuu.

2.1 Nimeäminen nimistöntutkimuksen ja sosio-onomastiikan näkökulmasta

Tässä alaluvussa tarkastellaan nimeämistä nimistöntutkimuksen sekä sosiolingvistiikan näkökulmista. Lisäksi näistä viitekehyksistä käsin luodaan katsaus eläinten, erityisesti koirien, nimiin ja nimeämiseen.

2.1.1 Nimet ja nimeäminen nimistöntutkimuksen kentällä

Nimistöntutkimus eli onomastiikka on kielitieteen ala, joka tutkii propreja eli erisnimiä. Erisnimet ovat monorefentiaalisia, joka tarkoittaa sitä, että niillä viitataan yhteen tiettyyn tarkoitteeseen. Esimerkiksi *Frans* viittaa tiettyyn yksilöön, Frans-nimiseen poikaan tai mieheen, eikä yleisesti tunnettuun nimitykseen, kuten sana *kirja*, joka viittaa moneen eri tarkoitteeseen. Sana *kirja* on puolestaan on yleisnimi eli appellatiivi. (Ainiala ym. 2008: 12.)

Nimistöntutkimus itsessään on melko nuori ala. Se kehitettiin 1800-luvulla aputieteeksi historian, arkeologian ja kielihistorian tutkimukselle. Vaikka nimistöntutkimus on nykypäivänä itsenäinen tutkimusenalansa, sillä on kytköksiä silti vielä muihin tieteenaloihin, kuten filosofiaan ja kulttuuriantropologiaan. (Ainiala ym. 2008: 12–14.) 2000-luvulla nimistöntutkimus on monipuolistunut entisestään muiden tieteenalojen myötä, ja myös kielitieteen sisällä muut lingvistiset suuntaukset, kuten muun muassa konstruktio-oppi ja kognitiivinen lingvistiikka, ovat vaikuttaneet nimistöntutkimukseen. Nimistöntutkimuksessa on monia tutkimuslinjoja, kuten muun muassa lainasanatutkimuksen ja sosiolingvistiikan näkökulmat. Nämä tutkimuslinjat laajentavat nimistöntutkimusta entisestään sekä aiheiden että metodien suhteen ja tuottavat siten uutta tietoa nimistä ja nimeämisestä. Esimerkiksi lainasanaston tutkimuksessa keskitytään kielten ja kulttuurin kontakteihin, ja tavoitteena on saada tietoa nimien ja niihin liittyvien

elementtien lainautumisesta. Sosiolingvistiikan näkökulmaa kutsutaan sosio-onomastiikaksi ja sen avulla nimistöntutkimuksessa voidaan ottaa huomioon nimeämiseen vaikuttavat, kielen ulkopuoliset tekijät. (Ainiala ym. 2008: 67 & 75–80.) Tässä tutkimuksessa näitä tekijöitä ovat sosiolingvistiset taustamuuttujat, kuten omistajan ikä, sukupuoli sekä koiraharrastustausta.

Nimistöntutkimuksella on useita eri tutkimuskohteita: siinä voidaan tarkastella esimerkiksi paikannimiä eli toponyymejä, henkilönnimiä eli antroponyymeja, yritysnimiä ja eläintennimiä. Nimiä annetaan sellaisille kohteille, jotka ihminen kokee tavalla tai toisella itselleen merkityksellisiksi. Esimerkiksi sellaiset eläimet saavat nimen, jotka halutaan nostaa esille yksilöinä. Nimien avulla hahmotetaan myös ympäristöä ja ikään kuin otetaan se omaksi. Toisaalta nimien avulla säilytetään myös muistoja. Lisäksi nimet itsessään luovat kulttuuria, mikä voidaan huomata siitä, että monesti uudet nimet noudattavat vanhempien nimien luomia malleja. (Ainiala ym. 2008: 15–16.) Esimerkiksi nimimuottien avulla voidaan luoda ennestään olemassa olevista nimistä uusia, kuten muun muassa *nja-* ja *ija-*päätteiden avulla muodostetut *Rinja* ja *Meija* (Saarelma 2017: 82).

Monesti nimiin liittyy presuppositionaalinen merkitys, joka paljastaa, millaiseen tarkoitukseen nimi yleensä liitetään. Se kertoo kategorista tietoa nimistä, ja sen avulla voidaan etukäteen päätellä, onko jokin nimi esimerkiksi paikannimi vai eläimennimi. (Ainiala ym. 2008: 23–27.) Esimerkiksi *Musti* on monelle selvä koirannimi, kun taas *Jyväskylä* mielletään heti paikannimeksi.

Seuraavaksi taustoitetaan tarkemmin eläinten ja erityisesti koirien nimiin ja nimeämiseen liittyviä seikkoja. Ensin aihetta pohjustetaan kuvaamalla eläintennimiä ja eläinten nimeämisessä esiintyviä piirteitä yleisemmin. Tämän jälkeen siirrytään tarkastelemaan enemmän koirien nimiä ja niiden nimeämisessä vallitsevia tendenssejä.

2.1.1.1 Eläintennimet

Jotkin eläinlajit, kuten simpanssit ja delfiinit, antavat lajitovereilleen nimiä. Nimistöntutkimuksen kentällä keskitytään silti tarkastelemaan enemmän ihmisten eläimille antamia nimiä. Eläintennimet ja niiden tutkimus luokitellaan Suomessa omaksi tutkimusalakseen, mutta muualla ne voidaan laskea myös osaksi henkilönnimien tutkimusta. Taustana suomalaisessa tutkimuksessa käytetylle jaolle on sanan *henkilö* viittaaminen yksinomaan ihmiseen, eikä siihen voida sisällyttää myös eläintä. (Ainiala ym. 2008: 265–267.)

Ihmisen henkilökohtainen suhde johonkin tiettyyn eläimeen tai eläinjoukkoon on saanut ihmisen nimeämään eläimiä. Tämä suhde voi olla joko emotionaalinen tai taloudellinen. Taustalla on siis tarve puhua jostakin eläimestä yksilönä. Nimen saaminen on todennäköisempää, jos eläinjoukko on pieni. Lisäksi nimissä on hahmotettavissa usein tiettyyn eläinlajiin yhdistettäviä piirteitä. (Ainiala ym. 2008: 267–268.) Esimerkiksi *Puppe* hahmotetaan koiran nimeksi ja *Mansikki* lehmän nimeksi.

Eläintennimet itsessään voidaan jakaa edelleen virallisiksi nimiksi ja epävirallisiksi nimiksi. Virallisella nimellä viitataan esimerkiksi kasvattajien antamiin koirien rekisterinimiin, kun taas epävirallisella nimellä tarkoitetaan kutsuma- ja hellittelynimiä. Viralliset nimet ja niiden käyttö kumpuavat hieman erilaisista syistä: myös niiden avulla yksilöidään eläin, mutta niitä ei käytetä arjessa, vaan esimerkiksi kilpailuissa ja maataloudessa. (Ainiala ym. 2008: 267.) Tässä tutkielmassa paneudutaan pääasiassa epävirallisiin nimiin eli koiran kutsumanimiin. Viralliset nimet huomioidaan vain nimeämisperusteena.

2.1.1.2 Koirien nimet ja nimeäminen

Koira on yksi vanhimmista ihmisen kesyttämistä eläimistä. Tarkkaa ajankohtaa kesyyntymiselle ei tiedetä, mutta siitä on ollut selkeitä merkkejä jo 10 000 vuotta sitten. Vaikka koirasta on tullut ihmisen tärkein eläinystävä ja sen lisäksi työtoveri, ei tiedetä tarkasti, milloin ihminen on alkanut nimetä koiria. Voidaan silti olettaa, että ihmisellä on tullut tarve puhua koirista yksilöinä. Tällöin koiria on alettu erotella toisistaan käyttämällä ensin erilaisia äänneyhdistelmiä, jotka ovat alkaneet ajan saatossa muodostua nimiksi. (Saarelma 2011: 8 & 12.) Joissain kulttuureissa koirien nimiin voidaan sisällyttää myös viestejä, joita yksilö haluaa kohdistaa yhteisölle. Tämä on tyypillistä esimerkiksi tsongalaisessa kulttuurissa, jossa yksilö voi koiraa nimelessään viestiä yhteisölleen esimerkiksi sukulaisensa, ystävänsä tai naapurinsa käytöksestä tai teoista. (Babane & Mkhacani 2017: 66.) Viitteitä nimetyistä koirista on löytynyt jo antiikin ajalta. Lisäksi koirien nimet ja niiden nimeämisperusteet ovat muuttuneet varhaisista ajoista tähän päivään merkittävästi. (Leibring 2013: 123 & 135.)

Kuten edellä mainittiin, koiran nimeämisen taustalla on emotionaalisten syiden lisäksi useita käytäntöön nojaavia tendenssejä. Koiraa pitää esimerkiksi voida kutsua nimeltä tietyissä tilanteissa, kuten sen huomion kiinnittämisessä. Nimet ovat osa koiran ja ihmisen välistä kommunikaatiota. Nimen avulla myös yhteistyö on tehokkaampaa, koska koira kykenee tunnistamaan nimensä ja reagoimaan siihen. Nimet eivät siis ole koirille vain sanoja muiden joukossa. Koirien nimissä voidaan tunnistaa myös useita nimisysteemejä, kuten esimerkiksi viralliset rekisterinimet, kutsumanimet ja lempinimet. (Saarelma 2011: 13–14.)

Rotukoirilla on monesti oman kutsumanimensä lisäksi myös virallinen rekisterinimi, joka koostuu kahdesta osasta: kennelimestä ja koiran yksilöivästä nimestä, esimerkiksi *Kajaskiven Lemmonmarja*, jossa *Kajaskiven* viittaa kenneliin ja *Lemmonmarja* tiettyyn koirayksilöön. Virallisissa nimissä on usein olennaista niiden systemaattisuus: monesti kasvattajat nimeävät pentueen tietyn teeman tai alkukirjaimen mukaan. Kuten edellä on mainittu, viralliset nimet ovat käytössä lähinnä vain kilpailuissa, jalostuksessa ja näyttelyissä (Ainiala ym. 2008: 267). Virallisia nimiä käytetään myös Suomen Kennelliiton pitämässä rekisterissä, johon kirjataan Suomen puhdasrotuiset, tunnustettua rotua olevat koirat. Kennelnimet ovat suojattuja ja muistuttavat hieman yritysnimiä, sillä niiden tavoite on olla houkuttelevia ja myyviä. (Saarelma 2011: 17–18.) Lisäksi kennelnimet voivat viitata tavalla tai toisella siihen maahan, josta rotu on kotoisin (Ainiala ym. 2008: 269).

Viralliset nimet ovat usein pitkiä, joten ne eivät ole arjen kannalta kovin käytännöllisiä. Tästä syystä virallinen nimi ”korvataan” lähes aina kutsumanimellä, joka on usein lyhyt. Koirille suunnatussa nimenannossa on vakiintuneita käytäntöjä, kuten myös virallisten nimien kohdalla on huomattavissa. Kutsumanimet ovat usein hellitteleviä ja tuttavallisia. Ne myös muistuttavat monin tavoin ihmisten lempinimiä esimerkiksi johtimien osalta. Tällaisia ovat esimerkiksi *-ki* ja *-ppe*, kuten nimissä *Piki* tai *Puppe*. Koiran tulisi tunnistaa oma nimensä helposti, joten koirien kutsumanimissä suositaan monesti vahvoja konsonantteja. Käytännön syistä nimen on oltava usein lyhyt ja helposti lausuttava, jotta se toimii esimerkiksi koiraa kutsuttaessa. Rotukoirilla kutsumanimi voi pohjautua joissain tapauksissa viralliseen nimeen, mutta usein nimi valitaan henkilökohtaisten mieltymysten mukaan. Vaikka perinteiset koiranimet ovat joissain tapauksissa suosiossa edelleen, yhä useampi koira on alkanut saada kutsumanimekseen henkilönnimen. Tämä kertoo siitä, että koiran asema on muuttunut: siitä on tullut enemmän lemmikki ja perheenjäsen. (Saarelma 2011: 14–21.) Koiran aseman muuttuminen herättää kysymyksiä siitä, näkyykö aiempaa suurempi inhimillistäminen koiran nimeämisperusteissa. Olisi myös mielenkiintoista selvittää, miten omistajan tausta ilmenee tämän kysymyksen suhteen: nimeävätkö enemmän koiriaan inhimillistävät erilaisin perustein kuin vähemmän inhimillistävät.

Vaikka koirien nimissä on vakiintuneita käytäntöjä, virallisia sääntöjä kutsumanimelle ei silti ole. Kaimio (2007: 52–53) on kuitenkin hahmottanut pentuoppaassaan muutamia keskeisiä suosituksia nimervalintaa ajatellen. Pääasia nimessä on kuitenkin nimen miellyttävyys omistajalle, ja nimeä valitessa se tulisikin aina pitää mielessä. Kaimion (2007: 52–53) mukaan nimeämisen kanssa tulee muistaa se, että nimen tulee olla helppo oppia. Tämä tarkoittaa lyhyttä, maksimissaan kaksitavuista nimeä. Lisäksi nimeä ei tulisi väännellä liikaa, joten nimeä valitessa on

hyvä suosia jo valmiiksi lempinimen kaltaisia nimiä, jotka ovat samalla myös yksinkertaisia ja tarpeeksi lyhyitä. (Kaimio 2007: 52–53.) Tässä tutkimuksessa sivutaan myös sitä, näkyvätkö nämä käytännön suositukset nimeämisperusteissa, vai onko taustalla enemmän muita tekijöitä.

Virallisen ja kutsumanimen lisäksi koiralla on myös leppinimiä. Vaikka koiran nimeä ei tulisi Kaimion (2007: 52) mukaan kovin paljon väänellä, koiralle voi kuitenkin opettaa oman kutsumanimensä lisäksi muutaman leppinimen, joiden se ymmärtää tarkoittavan itseään. Lempinimet pohjautuvat usein kutsumanimiin, ja ne muistuttavat usein lasten hellittely- ja hoi- vanimiä. Lempinimille tyypillistä on usein lapsenkielisyys ja riittävyys, ja niiden käyttö kohdistuukin monesti hellittelyyn, mutta myös torumiseen. Pohjana voi olla koiran kutsumanimi, mutta leppinimi voi kummuta myös esimerkiksi koiran ulkonäöstä tai luonteesta. (Saarelma 2011: 26–27.) Tässä tutkimuksessa keskitytään kuitenkin lähinnä kutsumanimiin, joten leppinimet ja niiden perusteet jäävät tarkastelusta pois.

Lapsille annettavat nimet voivat tulla esimerkiksi suvusta, mieltymyksistä ja esikuvista. Valinnat tapahtuvat usein tunnetasolla ja usein myös sattuma vaikuttaa. Vaikka käytäntö, kuten muun muassa nimen lyhyys tai helppo kirjoitettavuus, saattaa olla jossain määrin taustalla, nimeä koskevat valinnat tapahtuvat kuitenkin useammin tunnetasolla. Aiemmin nimenanto oli enemmän perinnöllistä ja yhteisöllistä, nykyään yksilöllisyys on noussut enemmän esille. (Kiviniemi 2006: 128–132.) Leibring (2013: 123–135) toteaa, että myös koirien nimeämisperusteet ovat vaihdelleet kautta aikojen. Siinä missä esimerkiksi keskiajalla koirien nimet perustui- vat lähinnä niiden ulkoisiin ominaisuuksiin, 2000-luvulla nimeämisperusteita on huomattavasti enemmän, kuten erilaisista henkilöesikuvista luontoon ja alkoholiin.

Koirien nimillä on siis erilaisia perusteita siinä missä ihmistenkin. 2000-luvun trendinä oleva nimien yksilöllistyminen on tarkoittanut muun muassa nimien määrän lisääntymistä, nimenannon moniarvoistumista ja kekseliäisyyttä sekä nimenantajan tahtoa ilmentää omaa yksilöllisyyttään. Toisin sanoen nimellä ei ole enää tarkoitus liittää yhteisöön, vaan erottua yksilönä. Yksilöllisyyden suosimisen huomaa myös tavallisten nimien kaihtamisessa ja erikoisten nimien suosimisessa. Tuoreus ja erikoisuus ovat vahvasti läsnä nykypäivän nimenannossa sekä ihmisillä että koirilla. (Saarelma 2017: 88–91, 137.) Maailman ja arvojen muuttuminen on siis myös heijastunut nimeämiseen yksilöllisyyttä korostavana lasten kohdalla (Kiviniemi 2006: 65). Samansuuntaista kehitystä on nähtävästi tapahtunut myös koirien nimissä. Koirille annetaan henkilönnimiä aiempaa enemmän, ja lisäksi ihmisten suhtautuminen koiraan on yleisemmälläkin tasolla muuttunut: koirasta on tullut enemmän perheenjäsen ja yksilö. (Saarelma 2011: 21–22.)

Yhteisöllisyys nimenannossa ei ole kuitenkaan täysin kadonnut. Tämä on huomattavissa esimerkiksi nimitrendeistä. Näiden trendien noudattaminen on harvoin tarkoituksenmukaista,

ja ne johtuvatkin enemmän siitä, että ihmiset pitävät alitajuisesti muotiniimiä kauniina ja edustavina. Nimenannossa pyritään siis yksilöllisyyteen, mutta siitä huolimatta nimitrendejä noudatetaan usein. (Kiviniemi 2006: 68–69.) Suomen Kennelliitto (b) toteaa, että koirienkin nimeämisessä on trendejä, jotka heijastuvat nimivalintoihin. Suosituimmista koiranimistä on myös kerätty listoja. Esimerkiksi Kuono.fi -sivusto on kerännyt tällaisen listan vuosina 2013 ja 2015, johon on kerätty kymmenen suosituinta koirannimeä.

Nimervalintaan vaikuttavat tekijät ovat usein tiedostamattomia ja monesti tunteet ovat prosessissa mukana. Tiettyyn nimeen mieltyminen on monen tekijän summa, eikä nimenantaja itsekään tiedosta kaikkia nimeämisen taustalla vaikuttavia tekijöitä. Nimervalinnan perusteet eivät usein ole eriteltävissä, koska ne ovat usein kietoutuneita yhteen tai menevät päällekkäin. Silti niitä voidaan tarkastella yleisellä tasolla. (Saarelma 2017: 137–138.) Nämä tekijät on otettu tässä tutkielmassa huomioon, ja tutkimukseen osallistuvat ovat saaneet valita useamman nimenantoperusteen. On kuitenkin todettava, että nimeämiseen vaikuttavien tiedostamattomien piirteiden takia, tutkimuksessa ei kaikkien vastausten kohdalla ole täysin mahdollista selvittää kaikkia nimeämiseen vaikuttavia tekijöitä.

Siinä missä ihmisten nimenantoperusteet voivat olla lähtöisin henkilöesikuvista, sukuyhteydestä tai vanhempien arvoista (Saarelma 2017: 139–142), koirien nimeämisen taustalla olevat perusteet ovat hieman erilaisia, vaikka yhtäläisyyksiäkin toki löytyy. Koirien nimenantoperusteina voi olla esimerkiksi mieltymys nimeen tai erilaiset esikuvat, kuten ihmisilläkin. Toisaalta koiran nimen taustalla saattaa vaikuttaa myös koiran ulkonäkö, luonne, rotu tai käytös. Lisäksi nimi voidaan muodostaa virallisen rekisterinimen pohjalta. (Saarelma 2017: 186–187.) Sekarotuisilla ja kodinvaihtajilla puolestaan aiempi kutsumanimi voi toimia nykyisen nimen pohjalta tai se voidaan myös säilyttää vaihtamatta nimeä ollenkaan (Sissonen 2016: 14–15 & 26).

2.1.2 Sosio-onomastiikka ja koiran taustan vaikutus nimeämiseen

Tutkimuksessa hyödynnetään sosio-onomastista viitekehystä. Sosio-onomastiikka on osa nimistöntutkimusta, ja kyseistä lingvistiikan alaa kutsutaan myös nimistöntutkimuksen sosiolingvistiseksi suuntaukseksi (Ainiala ym. 2008: 75). Sosiolingvistiikan synnyn taustalla ovat nimien rakenteen ja merkityksen tutkimuksessa heränneet kysymykset nimien variaatiosta ja käytöstä. Siinä missä nimistöntutkimuksen monilla muilla aloilla keskitytään nimien typologiaan ja etymologiaan, sosio-onomastiikka on kiinnostunut enemmän nimien käyttöä koskevasta

tekijöistä, joita ovat esimerkiksi kulttuuriset, tilanteiset ja sosiaaliset piirteet. (Ainiala & Östman 2017: 1–6.)

Sosio-onomastiikkaa hyödynnetään kaikenlaisen nimistön tutkimuksissa yritys- ja paikanimistä henkilön- ja eläintennimiin. Suuntauksen avulla tarkastellaan myös sekä nimienkäytön historiallista aspektia että nimien roolia identiteettiä rakentaessa. Keskeisiä ovat esimerkiksi erilaiset kysymykset nimiin liittyviä asenteita ja nimien variaatioita koskien. Sosio-onomastiikassa voidaan tutkia muun muassa, miksi joitain nimiä vältellään ja miten ihmiset itse hahmottavat käyttämiään nimiä. (Ainiala & Östman 2017: 1–6.)

Sosio-onomastista tutkimusta toteutetaan yleensä synkronisesta näkökulmasta. Tällä tarkoitetaan tutkimuksen tekemistä ikään kuin poikkileikkauksena tiettyä aikana esiintyvien nimien variaatiosta. Menetelminä voivat olla haastattelut ja kyselyt sekä tilastolliset menetelmät. Laadullisia menetelmiä suositaan etenkin taustojen tutkimiseen, kun taas tilastollisia keinoja käytetään esimerkiksi suosionvaihtelun selvittämiseen. Sosio-onomastisessa tutkimuksessa voidaan siis hyödyntää sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia metodeja. (Ainiala & Östman 2017: 7.) Tässä tutkimuksessa käytetään molempia: kvantitatiiviset keinot kartoittavat taustamuuttujien mahdollista vaikutusta nimeämisperusteisiin, kun taas laadullisuus näkyy tutkimuksessa tarkempana syventymisenä omistajan ikään ja sen vaikutukseen. Tavoitteena on tarkastella sitä, painotetaanko nimeämiseen liittyviä piirteitä tai suositaanko nimeämisperusteita esimerkiksi eri-ikäisten ihmisten vastauksissa eri tavoin.

Aldrin (2011: 215–219) havaitsi väitöstutkimuksessaan vanhempien taustan vaikuttavan lapsen nimeämiseen Ruotsissa. Hän totesi, että eniten nimenannossa vaikutti ikä, ja myös koulutustausta oli jossain määrin merkitsevä taustamuuttuja: vanhemmat ja korkeasti koulutetut äidit antoivat lapsilleen perinteisempiä ja ruotsalaisia nimiä, kun taas nuoremmat ja vähemmän koulutetut äidit suosivat harvinaisempia ja vierasperäisiä nimiä. Aldrin osoitti, että vanhemmat halusivat kertoa valitsemallaan nimellä myös omasta taustastaan, ja siten nimen tehtävä on lapsen yksilöimisen lisäksi kertoa vanhempien taustasta ja arvoista.

Koiran omistajan taustan vaikutusta nimeämiseen ei ole tätä ennen tutkielmaa tarkasteltu, mutta koiran taustaa itsessään on. Othén (2007: 28) on tutkimuksessaan havainnut, että nykypäivänä henkilönnimet ovat suosituimpia nimiä myös koirilla ja tavanomaiset, koiranimiksi mielletyt nimet ovat harvinaistuneet. Saman totesi Leibring (2013: 124) Walker-Meikleen (2012: 17 & 131) ja Palmbergiin (1964: 135–138) nojautuen, että henkilönnimet ovat yleistyneet huomattavasti, vaikka niitä on ollut jossain määrin käytössä jo keskiajalta lähtien. Othénin (2007: 25–28) tutkimuksessa todettiin koiran taustan eli tässä tapauksessa rodun ja käyttötarkoituksen vaikuttavan siihen, millaisen nimen koira saa. Henkilönnimet ovat koirilla yleisesti

ottaen suosituimpia, mutta erityisen suosittuja ne ovat pienillä roduilla ja seurakoirina toimivilla koirilla. Taustalla on näiden koirien suurempi inhimillistäminen. Toinen ääripää on metsästyskoirat, joilla henkilönnimiä on käyttö- ja seurakoiriin verrattuna vähemmän, kun taas perinteiksi miellettyjä koirannimiä suositaan tässä ryhmässä eniten. Nämä koirat edustivat sellaisia rotuja, jotka toimivat myös eniten alkuperäisessä tehtävässään. Käyttökoiraroduiksi luettavien rotujen kohdalla nimissä suositaan seurakoiria enemmän perinteisiä koirannimiä, mutta vähemmän kuin metsästyskoirien kohdalla. Rotu ja sen käyttötarkoitus siis vaikuttavat nimeämiseen jossain määrin. (Othén 2007: 25–28.)

Othénin (2007: 28) mukaan myös koiran sukupuoli vaikuttaa siten, että nartut saavat uroksia useammin henkilönnimiä. Leibring (2013: 134–135) toteaa taustalla olevan mahdollisesti se, että monesti tytöille suunnatut nimet ovat lyhyempiä, kun taas pojille tarkoitettut pidempiä. Koirien nimissä puolestaan suositaan kaksitavuisia nimiä käytännön syistä, joten henkilönnimistä löytyy enemmän nimiä, jotka sopivat nartuille. Urokset sen sijaan saavat narttuja useammin fiktiivisten koirahahmojen nimiä, koska monet fiktiiviset koirahahmot ovat uroksia. Toisin sanoen nämä ovat ne syyt, miksi nartut saavat enemmän henkilönnimiä: fiktiivisiä narttukoiria on huomattavasti vähemmän kuin uroksia, ja tytöille suunnatut henkilönnimet ovat lyhyempiä. (Leibring 2013: 134–135.) Tämän tutkimuksen kannalta on kuitenkin todettava, että havainto koirien saamista henkilönnimissä ja niiden korrelaatiossa koiran sukupuoleen sekä tyttöjen ja poikien nimien pituuteen on tehty kuitenkin ruotsinkielisten nimien keskuudessa. Suomen kielessä näin selkeää eroa tyttöjen ja poikien nimiä verrattaessa ei ole, vaan esimerkiksi suosituimissa nimissä tavujen määrä ei kummankaan sukupuolen kohdalla vaihtelee suuresti, kuten Väestötietokeskuksen (2019) etunimilistauksista on huomattavissa.

Koiran ikä vaikuttaa nimeämiseen myös jossain määrin. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että kodinvaihtajana tulleen vanhemman koiran nimi säilytetään sellaisenaan useammin kuin nuoremman kodinvaihtajan. Taustalla tälle on pyrkimys olla tekemättä enempää isoja muutoksia vanhemman koiran elämässä. (Sissonen 2016: 14.)

Koiran taustaan ei erikseen kiinnitetä tässä tutkimuksessa huomiota, mutta on hyvä muistaa, että myös koiran tausta ja ominaisuudet voivat vaikuttaa erilaisten nimeämisperusteiden suosioon, kuten edellä mainituissa tutkimuksissa on todettu.

2.2 Sosiolingvistiset taustamuuttajat

Kieli ei ole irrallaan kaikesta muusta, vaan se on kytköksissä ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Kielen ja kielen ulkopuolisen maailman yhteyden tutkimusta kutsutaan sosiolingvistiikaksi. (Tagliamonte 2012: xiv.) Kyseinen kielitieteenala on ponnistanut liikkeelle havainnosta, jonka mukaan ihmiset eivät puhu samalla tavalla, vaan jokaisella on yksilöllinen tapa puhua eli oma idiolektinsa (Suojanen 1982: 7–12). Voidaan siis todeta, että sosiolingvistisessä tutkimuksessa keskitytään tarkastelemaan kieltä, kielenkäyttäjiä ja kieliyhteisöä variaatioineen. Variaatio tarkoittaa kielen vaihtelua, joka on läsnä kaikkialla, myös koiranimissä.

Sosiolingvistisessä tutkimuksessa pyritään selvittämään kielenkäyttötilanteiden keskinäistä yhteyttä. Tällaisia kysymyksiä tutkiessa voidaan tarkastella diatyypistä vaihtelua, jolloin kiinnitetään huomio kielen tilanteiseen vaihteluun. Sosiolingvistisiä ilmiöitä tutkitaan myös dialektisen vaihtelun näkökulmasta, mikä tarkoittaa taustan vaikutusta ihmisen puheeseen eli sitä, mitä kieli kertoo käyttäjästänsä. Kielelliset piirteet ja niiden vaihtelu tuovat ilmi siis paljon: ne kertovat erilaisista ihmisryhmistä ja niihin kuulumisesta. Lisäksi kielelliset piirteet kantavat mukanaan sosiaalisia arvolatauksia ja asenteita. (Paunonen 1982: 35–36.) Tässä tutkielmassa kyse ei ole tilanteisesta vaihtelusta, vaan kielen kytköksistä kielenulkoiseen maailmaan eli toisin sanoen tarkastellaan dialektista vaihtelua.

Kielen taustalla olevat kielen ulkopuoliset tekijät eli taustamuuttajat ovat muun muassa sukupuoli ja ikään liittyviä ominaisuuksia, jotka vaihtelevat yksilöstä toiseen. Näiden muuttajien lisäksi sosiolingvistisestä näkökulmasta voidaan tarkastella esimerkiksi kulttuuria, etnistä taustaa tai sosiaalisia verkostoja ja niiden vaikutusta kieleen. (Tagliamonte 2012: 25, 36, 38 & 43.) Keskeinen tekijä on myös alueellinen eriytyneisyys, joka ilmenee sekä alueellisina että sosiaalisina murteina. Näissä ryhmissä voidaan havaita kielellisiä eroja, joiden tehtävänä on paitsi erottaa ryhmien jäsenet toisistaan, myös lisätä ryhmien sisäistä yhteenkuuluvuutta. Ryhmien ja niiden kielellisten erityispiirteiden pohjalta muodostuu kielellisiä stereotyyppioita, jotka ovat kieliyhteisön muodostamia, ja ne koskevat eri ryhmille ja tilanteille ominaisia puhetapoja. (Paunonen 1982: 36.)

Tässä tutkielmassa tarkastellaan nimeämistä ja nimeämisperusteita koiran omistajien taustoista käsin, ja keskitytään erityisesti omistajan ikään, sukupuoleen ja sosioekonomiseen taustaan eli tässä tapauksessa omistajan koulutustaustaan ja harrastuneisuuteen. Sosiolingvistisen suuntauksen mukaan kieleen vaikuttavien taustamuuttajien synnyttämiin kielellisiin piirteisiin ikään kuin kasvetaan ja puhuja niin sanotusti leimaa puhetyylinsä. Kielellisiä piirteitä voidaan luokitella eri akseleilla, kuten hyvä–huono ja maalainen–kaupunkilainen. Näihin piirteisiin

suhtaudutaan esimerkiksi eri ikä-, koulutus- ja sosiaaliryhmissä eri tavoin. (Paunonen 1982: 47.) Nimien ympärille syntyy mielikuvia, jotka vaikuttavat niiden suosioon ja nimivalintoihin. Tämä piirre näkyy lemmikkien nimissä siten, että eläimelle voidaan antaa nimi, johon liittyy vähän mielikuvia, kun taas runsaasti mielikuvia sisältävää nimeä saatetaan vältellä erityisesti silloin, jos ne kytkeytyvät johonkin tiettyyn henkilöön. (Kiviniemi 2006: 150.) Toisaalta Leibring (2013: 128) on tutkimuksessaan todennut, että nykypäivänä koirat, erityisesti nartut, saavat runsaasti sellaisiakin henkilönnimiä, jotka ovat ihmisillä yleisiä. Tässä tutkimuksessa kyseisiä tendenssejä sivutaan hieman, mutta pääasiassa keskitytään kuitenkin nimeämisperusteisiin, ei nimiin.

Sosiolingvistiset taustamuuttujat näkyvät myös lasten nimeämisessä. Aldrinin (2011: 215–217) mukaan lasten nimeäminen on jossain määrin kytköksissä vanhempien ikään ja koulutustaustaan. Hän havaitsi, että esimerkiksi iäkkäämmät ja myös korkeakoulutetut äidit suosivat perinteisiä nimiä, kun taas nuoremmat ja matalammin koulutetut hakivat lapsen nimeämisessä yksilöllisempiä ja harvinaisempia nimiä. Sosiolingvistiset taustamuuttujat näkyvät siis lasten nimeämisessä, joten samojen muuttujien vaikutus voisi olla mahdollinen myös koirien nimeämisperusteiden taustalla.

2.2.1 Sosioekonominen tausta

Lingvistiikassa sosioekonomisella taustalla tarkoitetaan useita erilaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat ihmisten käyttämään kieleen. Niitä ovat muun muassa koulutustausta, varallisuus ja asu-
mistaso, sosiaalinen verkostoituminen, symbolinen käytös, ammatti ja kulutustottumukset. Näistä piirteistä kaksi eli sosiaalinen verkostoituminen ja symbolinen käytös vaativat hieman käsitteiden avaamista. Ensimmäiseksi mainitulla tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että samaan ryhmään kuuluvat, esimerkiksi keskiluokkaiset henkilöt, ovat eniten tekemisissä toisten samaan ryhmään kuuluvien kanssa. Jälkimmäiseksi mainitulla puolestaan viitataan puhetapaan ja ole-
mukseen. (Block 2015: 2–3.)

Sosioekonominen tausta vaikuttaa keskeisesti kieleen, ja voidaan puhua siten myös sosioekonomisen hierarkian ilmentymisestä kielen kautta (Labov 1972: 212). Tagliamonten (2011: 26) mukaan sosioekonomiseen taustaan liitetään myös sosiaaliluokat, jotka voidaan jakaa seuraavasti: ylempi keskiluokka, keskiluokka, alempi keskiluokka, ylempi työväenluokka ja alempi työväenluokka. Näissä sosiaaliluokissa puhutaan eri tavoin. Toisin sanoen luokalla ja kielellä on yhteys. Tällä voidaan tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jotkin kielen variantit ovat ylemmissä luokassa yleisempiä kuin matalammissa luokissa.

Tässä tutkimuksessa keskitytään sosioekonomisesta taustasta lähinnä nimenantajan koulutustaustaan, sillä sen on jo aiemmassa tutkimuksessa todettu vaikuttavan nimeämiseen. Aldrinin (2011: 217–219) väitöstutkimuksessa selvisi, että yliopistokoulutuksen pituudella itsessään on vain vähän merkitystä, mutta koulutustaustalla itsellään on. Erot eivät olleet kuitenkaan kovin suuria, mutta jonkinasteista sidoksisuutta koulutustaustaan on havaittavissa. Korkeakoulutetut äidit ovat nimenantajina pääasiassa konservatiivisempia, ja he suosivat nimeämisessä tavallisuutta, ruotsalaisuutta, perinteisyyttä, esteettisyyttä ja kansainvälisyyttä. Nimeämisessä on havaittavissa myös pyrkimys välittää muun muassa jatkuvuuteen, sukulaisuuteen ja historiaan liittyviä sosiaalisia arvoja. Korkeakoulutetut karttavat usein esimerkiksi erikoisia ja vierasperäisiä nimiä. Mikäli yliopistotaustaa ei ole, suositaan nimeämisessä enemmän harvinaisuutta ja luovuutta. Myös vierasperäisiä nimiä esiintyy tässä ryhmässä enemmän. Nimivalinnoilla halutaan monesti tuoda esiin erilaisuutta, luovuutta ja uniikkiutta. (Mts. 218–219.) Tässä tutkimuksessa tavoitteena on siis tutkia, vaikuttaako omistajan ylin suoritettu koulutus koiran nimeämiseen ja siten erilaisten nimeämisperusteiden suosioon. Aldrinin (2011: 19) mukaan vanhemmat voivat nimenannon kautta heijastella omaa asemaansa ja ilmaista suhdettaan esimerkiksi erilaisiin ryhmiin, arvoihin elämäntyyliin ja konteksteihin. Aldrin toteaa, että lapsen nimi kertoo myös jotain vanhemmista sekä muun muassa heidän arvoistaan suhtautumisestaan ja odotuksistaan lapselle. Esimerkiksi korkeakoulutetut vanhemmat saattavat suosia sellaisia piirteitä nimeämisessä, joita korkeakoulutetut yleensäkin suosivat, kuten perinteisyyttä ja tavallisuutta (mts. 217–219). Kiinnostavaa onkin tutkia, ilmentyykö koirien nimeämisessä vastaavia tendenssejä.

Koulutustaustan lisäksi tarkastellaan myös omistajan harrastuneisuutta koiraharrastusten parissa ja sen merkitystä nimeämiseen. Blockin (2015: 2–3) luokitusta soveltaen omistajan harrastuneisuuden voisi luokitella esimerkiksi koulutustaustaan, sosiaaliseen verkostoitumiseen ja symboliseen käytökseen kuuluvaksi. Harrastuneisuutta voisi siis tässä kontekstissa pitää ikään kuin koulutustaustana, koska se kertoo omistajan perehtyneisyydestä koiraharrastukseen. Tällöin omistaja voisi suosia nimiä, jotka ovat koiran kanssa kilpailevien kanssa samankaltaisia, ja ilmaista siten olevansa koiranharrastuksessa kokenut ja ikään kuin korkealla tasolla. Toisaalta harrastuneisuuden voi myös osittain luokitella sosiaaliseen verkostoitumiseen kuuluvaksi, sillä koiraharrastus on hyvin sosiaalista toimintaa, ja koiran kanssa harrastavat liikkuvat usein samoissa koulutusryhmissä ja -seuroissa. Tässä tapauksessa koiran kanssa harrastava voi saada vaikutteita koiran nimeämiseen näistä ryhmistä. Jossain määrin harrastuneisuuden voisi mieltää myös symboliseen käytökseen kuuluvaksi piirteeksi, sillä koiraharrastusryhmässä ja -seuroissa on oma sanastonsa ja siten myös kielenkäyttönsä. Tällöin omistaja voi omaksua koiran nimeämiseen liittyviä tekijöitä koiranharrastuksen kielellisestä kontekstista. Näistä edellä

mainituista tendensseistä johtuen harrastuneisuus on tässä tutkimuksessa luokiteltu omaksi taustamuuttujakseen.

2.2.2 Ikä

Kieli vaihtelee eittämättä eri ikäluokissa, koska kielenkäyttäjät haluavat osoittaa kuuluvansa omaan ikäryhmäänsä. Kieltä tarkkailemalla huomataan eroja esimerkiksi vanhusten ja nuorison suosimien varianttien välillä. Tämä kertoo kielen muutoksesta vuosien saatossa ja kuinka muu-
tosta tapahtuu jatkuvasti sukupolvesta toiseen. Muutoksia myös omaksutaan eri tahdissa. Kie-
len erilaisuus eri ikäryhmissä kertoo myös siitä, kuinka kielenkäyttäjät pyrkivät monesti puhu-
maan oman ikänsä mukaisesti. (Tagliamonte 2012: 43–47.) Harvemmin esimerkiksi kuulee
vanhemman ihmisen käyttävän nuorten suosimia slangisanoja tai lyhenteitä, tai nuoren käyttä-
vän vanhempiensa suosimia variantteja.

Aldrin (2011: 215–217) totesi väitöstutkimuksessaan, että nimenantajan iällä on huomata-
tavasti merkitystä nimeämisprosessissa. Yli 30-vuotiaat äidit suosivat lapsensa nimeämisessä
perinteitä, tavallisuutta, ruotsalaisuutta ja kansainvälisyyttä. Kyseisessä ryhmässä haluttiin vält-
tää erityisesti muun muassa leuhkoja, moderneja, keksittyjä, erikoisia tai vierasperäisiä nimiä.
Alle 30-vuotiaille äideille sen sijaan nimen esteettisyys ja harvinaisuus olivat tärkeitä tekijöitä.
He olivat nimenantajina kekseliäämpiä ja luovempia. Tässä ikäryhmässä haluttiin välttää muun
muassa tylsiä, yksinkertaisia tai tyyppillisiä ruotsalaisia nimiä.

Koirien kohdalla vastaavaa tutkimusta ei ole tehty, mutta koska koira nähdään nykypäivänä
enemmän perheenjäsenenä (Saarelma 2011: 21), voisi olettaa nimeämisessä olevan jotain eroa
eri ikäluokkien välillä. Varsinkin, kun ikä näyttäisi olevan vahvasti sidoksissa nimeämistapoi-
hin, kuten Aldrinin (2011: 215) tutkimuksessa ilmeni.

2.2.3 Sukupuoli

Sukupuolta pidetään yhtenä selkeimpänä ja hyvin johdonmukaisena muuttujana sosiolingvisti-
sessä viitekehyksessä (Tagliamonten 2012: 32 mukaan Labov 1991: 2005). Kielen on todettu
olevan erilaista naisten ja miesten välillä hyvin monenlaisin tavoin. Naiset esimerkiksi käyttä-
vät vähemmän stigmatisoituja ilmaisuja kuin miehet. (Labov 1972: 243.) Taustalla sukupuolten
välisille kielellisille eroille on arveltu olevan monia syitä. Tagliamonte (2011: 33–34) esittää
Chambersiin (2003: 149–153) nojautuen, että naisilla on biologisesti paremmat kielelliset kyvyt
kuin miehillä. Selitystä on haettu myös naisen asemasta: Eckert (1989: 255–226) on todennut,

että siinä missä naisilla on vähemmän taloudellista valtaa, he nojaavat enemmän kielen voimaan, joka puolestaan heijastaa symbolista pääomaa.

Nimenantajan sukupuolen merkitystä ei ole koiramaailmassa aiemmin tutkittu, mutta nimensaajan on. Othén (2007: 21) totesi, että nartut saavat uroksia enemmän henkilönnimiä. Urokset saivat puolestaan enemmän koiriennimiä kuin nartut. Sama pätee myös seurakoirien ja metsästyskoirien välillä: seurakoirat saavat metsästyskoiria enemmän henkilönnimiä. Myös Sissonen (2016: 35) löysi tutkimuksessaan samansuuntaisen tuloksen: nartut saavat henkilönnimen uroksia useammin.

Sen perusteella, että koiran sukupuolella näyttäisi olevan merkitystä nimeämisessä, ei voida kuitenkaan sanoa omistajan sukupuolen vaikutuksesta mitään. Tutkimusta aiheesta ei ole tehty aiemmin, joten sen pohjalta muodostuvaa hypoteesia ei siten ole.

3 AINEISTO JA METODI

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen aineisto ja sen analysoimisessa käytetyt metodit. Tutkimuksen aihetta ajatellen aineisto kerättiin kyselylomakkeella, ja sitä analysoitiin enimmäkseen aineistolähtöistä sisällönanalyysia käyttäen. Analyysi- ja aineistonkeruumetodin valinnassa otettiin huomioon teoreettiset viitekehukset ja niissä usein käytetyt metodit.

3.1 Aineisto

Tutkimuksen aineisto on kerätty kyselylomakkeella, jossa kartoitettiin omistajan ja koiran taustaa sekä koirien nimeämisperusteita. Kyselylomakkeen pohjana käytettiin Jyväskylän yliopiston omaa e-lomaketta (Webropol). Aineisto on kerätty tammi–helmikuussa 2019. Tutkimuksessa käytetty kysely löytyy liitteenä tutkielman lopusta (ks. liite 1). Ennen varsinaista kyselyn jakamista, sitä testattiin pilottiversiona, jotta kyselyä voisi muuttaa tarpeen vaatiessa. Pilottikyselyyn vastasi kahdeksan henkilöä, jotka edustivat mahdollisimman monipuolisesti eri ikäluokkia ja olivat erilaisista taustoista muun muassa koirakokemuksen ja -harrastuksen sekä koulutustaustan perusteella. Linkki kyselyyn lähetettiin heille sähköpostitse. Pilottiin saatujen vastausten perusteella kysely toimi pääasiassa hyvin. Muutoksia kuitenkin tehtiin joitain kohtia tarkentamalla ja selventämällä sekä lisäämällä nimeämisperusteisiin yksi luokka, joka oli *koiran luonne/käyttäytyminen*. Pilottikyselyn vastauksia ei ole sisällytetty tutkimuksen varsinaiseen aineistoon.

Muokkausten jälkeen linkki varsinaiseen kyselyyn julkaistiin Facebookin Koirat-, Suomenlapinkoirat- ja Naistenhuone-ryhmissä. Kyselyä jaettiin myös suunnilleen kymmeneen muuhun koiraryhmään luvanvaraisesti. Jakajat olivat muita Facebookin käyttäjiä. Jakojen tarkkaa määrää ei voida kuitenkaan tietää, sillä kyselyn jakamiseen oli annettu lupa itse kyselyn julkaisussa, joten jakoja on mahdollisesti useampi. Vastauksia kyselyyn saatiin 1468. Vastaajia on kuitenkin vähemmän, sillä mikäli vastaajalla on useampia koiria, hän on kirjottanut vastauksensa eri lomakkeille.

Kyselyyn vastattiin anonymyminä, ja lisäksi kyselyyn vastanneiden anonymiteetti on turvattu siten, että vain useammin kuin kerran mainitut koiran nimet tulevat esiin analyysissa. Osallistujien suostumus tutkimukseen on vahvistettu kyselyn lopussa olleella tietosuojailmoituksella ja sen suostumusta ilmaisevalla kohdalla. Osallistujaa ei myöskään pyydetä mainitsemaan kyselyssä koiransa rotua, vaan sen sijaan vaihtoehdoiksi oli listattu FCI:n roturyhmät, rotukoirat FCI:n roturyhmien ulkopuolella ja sekarotuiset. Suomen kennelliiton mukaan

Fédération Cynologique Internationale (FCI) on kansainvälinen jalostusliitto, joka on jakanut koirarodut roturyhmiin niiden ominaisuuksien ja käyttötarkoituksen perusteella. Roturyhmiä on luokituksessa 10. (Suomen Kennelliitto c.)

Aineistoa luokiteltiin nimeämisperusteiden mukaan. Sissosen (2016) tutkimuksessa käytetyt nimeämisperusteet soveltuivat hyvin myös tämän tutkimuksen nimeämisperusteiden luokittelupohjaksi, mutta erilaisia perusteita lisättiin ja joitain perusteista eriteltiin tarkemmin. Esimerkiksi Sissosen (2016: 11) tutkimuksen nimeämisperuste *koiran ominaisuuksia luonnehtiva nimi* on jaettu tässä tutkimuksessa kolmeen eri luokkaan: koiran rotuun, ulkonäköön sekä luonteeseen ja käytökseen. Tässä tutkimuksen aineistossa nimeämisperusteissa on siis seuraavat luokat:

1. koiran rotu
2. koiran ulkonäkö
3. koiran luonne/käytös
4. koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat
5. koiran käyttötarkoitus (esim. koira on ensisijaisesti metsästyskoira)
6. virallinen nimi
7. perheen muut koirat
8. nimi itsessään (nimi esim. sointuu kauniisti, kuulostaa hauskalta/kauniilta yms.)
9. perinteet
10. julkisuuden henkilö
11. fiktiivinen hahmo (esim. kirjoista tai elokuvista)
12. vieraat kulttuurit/kielet/maat
13. luonto (kasvit, luonnonilmiöt jne.)
14. muu

Omistajan taustan vaikutuksen selvittämisen tehostamiseksi, koirien nimien luokittelussa hyödynnetään Aldrinin (2011: 68) väitöskirjassa esiintyneitä nimeämiseen suosimia piirteitä, jotka on luokiteltu vastakohtapareiksi:

1. perinteinen–moderni
2. tavallinen–harvinainen
3. esteettinen–käytännöllinen
4. kotimainen–kansainvälinen/vierasperäinen

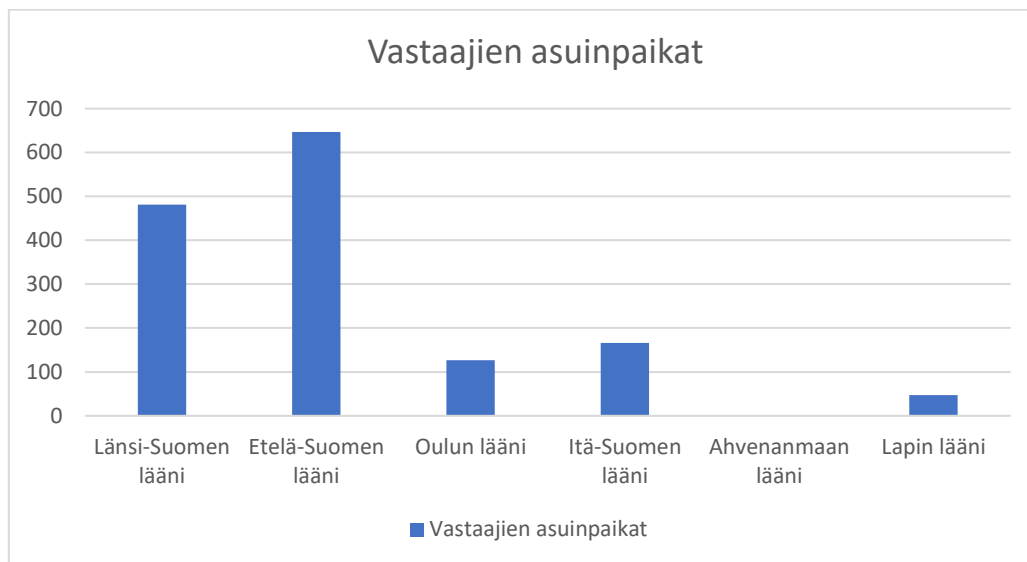
Vastaavanlaisia piirteitä hahmotetaan kyselyn kohdan 13 avulla, jossa omistaja saa vapaamuotoisesti kertoa, miksi on valinnut koiralleen juuri kyseisen nimen. Koska tutkimuksessa käytetään laadullisena metodina pääasiassa aineistolähtöistä sisällönanalyysia, piirteet pyritään nostamaan aineistosta, eikä Aldrinin vastakohtapareja ja piirteitä käytetä tutkimuksessa täysin samalla tavalla, vaan ne pyritään nostamaan aineistosta itsestään. Aldrinin tutkimuksessa käytämät piirteet ovat kuitenkin suuntaa antavia.

3.2 Aineiston sisältö

3.2.1 Aineiston vastaajat

Kyselyyn vastasi runsaasti ihmisiä eri ikäluokista, lääneistä ja sosioekonomisista taustoista, jolla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa omistajan koulutus- ja koiraharrastustaustaa.

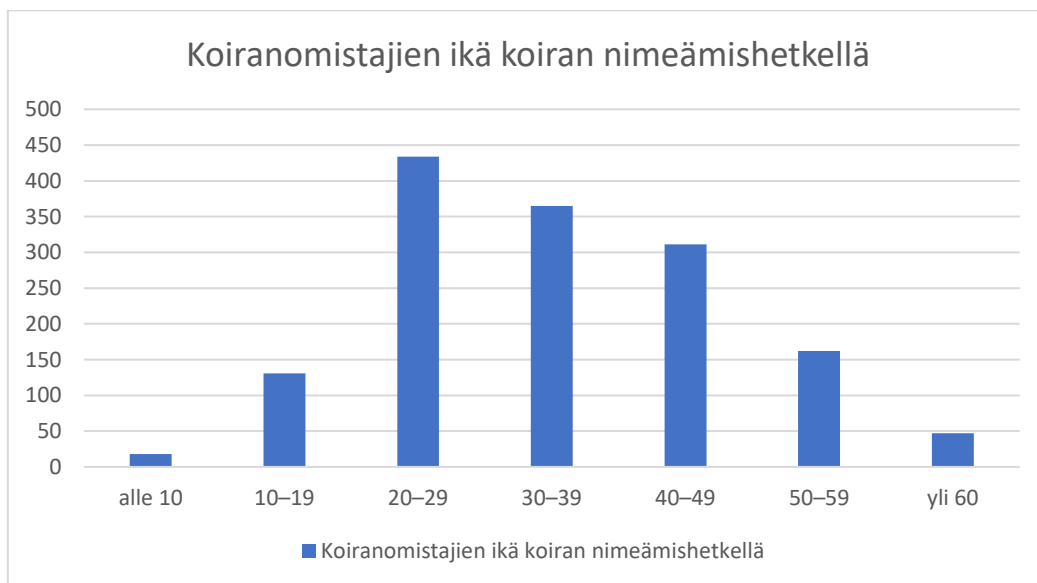
Kyselyyn vastasi koiranomistajia eri puolilta Suomea. Yli puolet vastaajista oli joko Etelä- tai Länsi-Suomen lääneistä. Vastaajista 44,07 % (n=647) oli Etelä-Suomen läänistä ja 32,77 % (n=481) Länsi-Suomen läänistä. Itä-Suomen läänistä vastaajia oli 11,31 % (n=166), Oulun läänistä 8,65 % (n=127) ja Lapin läänistä 3,2 % (n=47). Ahvenanmaan läänistä ei ollut yhtään vastaajaa. Osallistujien määrät näkyvät kuviossa 1.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden koiranomistajien asuinpaikat.

Korkeakoulututkinnon suorittaneita oli kyselyyn vastanneista yli puolet, 51,98 % (n=763). Toisen asteen tutkinnon suorittaneita oli puolestaan 43,8 % (n=643). Vain peruskoulun käyneitä vastaajista oli 4,22 % (n=62).

Ikäryhmiä oli aineistossa yhteensä seitsemän ja ne jaoteltiin seuraavasti: alle 10-vuotiaat, 10–19-vuotiaat, 20–29-vuotiaat, 30–39-vuotiaat, 40–49-vuotiaat, 50–59-vuotiaat ja yli 60-vuotiaat. Kyselyyn vastanneista suurin osa, 29,56 % (n=434) oli koiran nimeämishetkellä 20–29-vuotiaita. Toiseksi suurin ikäryhmä vastaajien keskuudessa oli 30–39-vuotiaat, joita kyselyyn vastanneista oli 24,86 % (n=365). Lisäksi myös 40–49-vuotiaita oli myös huomattava määrä, 21,19 % (n=311). Muihin ikäryhmiin kuului selkeä vähemmistö: alle 10-vuotiaita 1,23 % (n=18), 10–19-vuotiaita 8,92 % (n=131), 50–59-vuotiaita 11,04 % (n=162) ja yli 60-vuotiaita 3,2 % (n=47). Ikäjakauma koiran nimeämishetkellä esitetään tarkemmin kuviossa 2. On mahdollista, että vastaajista 15 on vastaamishetkellä alaikäisiä. Nämä vastaajat ovat kuitenkin aineistossa mukana, sillä Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK 2009: 5) mukaan huoltajan suostumusta ei aina tarvita sellaisissa tutkimuksissa, joissa ei tallenneta tai käytetä mitään yksilöiviä tietoja. Lisäksi alaikäisellä vastaajalla on oikeus vaikuttaa häntä itseään koskeviin asioihin ikätasonsa mukaisesti (TENK 2009: 5). Tutkimuseettistä näkökulmaa pohditaan enemmän tutkimuksen luvussa 3.4.

Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden koiranomistajien ikäjakauma koiran nimeämishetkellä.

Yli puolet kyselyyn vastanneista, 56,06 % (n=823) ei harrasta koiran kanssa koiraharrastuslajeja, kuten agilitya, rally-tokoa tai palveluskoiralajeja. 23,3 % (n=324) vastaajista harrastaa, mutta ei kilpaile ja 20,64 % (n=303) harrastaa tai on harrastanut koiraharrastuslajeja kilpatasolla.

Osa kyselyssä selvitetystä tiedosta vastaa Suomessa vallitsevaa tilannetta, tosin pienemmässä mittakaavassa. Esimerkiksi asuinläänien jakauma on sama kuin Suomessa

Tilastokeskuksen vuoden 2007 mittauksen mukaan. Eniten tämän tutkimuksen aineiston osallistujia oli Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen lääneistä ja vähiten Lapin ja Ahvenanmaan lääneistä, viimeksi mainitusta ei ollut yhtään vastaajaa.

Osa kerätyistä tiedoista ei kuitenkaan vastaa aineiston ulkopuolista kuvaa, kuten esimerkiksi omistajien sukupuolten jakauma: naisia vastanneista oli peräti 94 %, (n=1375) kun taas miehiä vain 6 % (n=85). Muunsukupuolisia tai henkilöitä, jotka eivät halunneet kertoa sukupuoltaan, oli aineistossa vain 0,5 % (n=8). Pienen vastaajamäärän vuoksi heidän vastauksiaan ei voida huomioida analyysiosiossa, sillä kyseisen ryhmän vastauksista ei ole mahdollista tehdä yleistyksiä. Tilastokeskuksen (2020) mukaan kumpaakin sukupuolta kuitenkin on Suomessa lähes saman verran: naisia 2 794 629 ja miehiä 2 723 290. Langinvainio, Joutsenniemi ja Pankkoski (2014: 10) ovat tutkineet koiranomistajien taustaa, ja heidän mukaansa koiranomistajista naisia on 50,1 % ja miehiä 49,9 %, ja ihmisistä, joilla on joskus ollut koira, naisia on 52,9 % ja miehiä 47,7 %. Ero ei siis selity sillä, että koira olisi yleisempi lemmikki jommallakummalla sukupuolella. Sen sijaan syy löytyy todennäköisemmin aineiston keruukanavina käytetyistä naisvoittoisista Facebook-ryhmistä, joista esimerkiksi Naistenhuone ottaa jäsenikseen vain naisia tai naiseksi itsensä mieltäviä.

Omistajien koulutusasteiden osuus ei myöskään jakaudu tämän tutkimuksen aineistossa samalla tavalla kuin suuremmassa otannassa. Aineiston vastaajista suurin osa (52 %, n=763) oli korkeakoulutettuja, kun taas Langinvainion ym. (2014: 15) tutkimuksessa korkeakoulutettuja koiranomistajia on vähiten (26,8 %), ja enemmistö (39,1 %) koiranomistajista on käynyt keskiasteen koulutuksen. Keskiasteen koulutuksen ylimpänä tutkintonaan suorittaneiden omistajien prosenttimäärä ei kuitenkaan poikennut kyselyyn vastanneiden osuudesta merkittävästi, sillä toisen asteen suorittaneita on tämän tutkimuksen aineistossa 44 % (n=643). Peruskoulun ylimpänä koulutuksena suorittaneita on kyselyssä vähiten, vain 4 % (n=62). Määrä on kuitenkin Langinvainion ym. (2014: 15) tutkimuksessa suurempi: 34 %. Varmoja syitä tälle vaihtelulle ei ole valitettavasti mahdollista sanoa. Vastausta voidaan hakea vastaajien sukupuolesta, sillä Langinvainion ym. (2014: 16) selvityksen mukaan naisia on eri koulutusryhmissä tasaisemmin ja lisäksi korkeakoulutettuja naisia (23,3 %) on koiranomistajissa miehiä (21 %) enemmän. Tämän tutkimuksen aineistosta suurin osa on naisia, joten se voisi mahdollisesti selittää korkeakoulutettujen suuren edustuksen. Lisäksi taustalla voi olla mahdollisesti se, että osa kyselyä sosiaalisessa mediassa levittäneet ovat korkeakoulutettuja ja siten tieto on voinut päätyä toisille korkeakoulutetuille ihmisille. On myös mahdollista, että korkeakoulutettuja on runsaasti niissä Facebook-ryhmissä, joihin kysely jaettiin. Tämä ei kuitenkaan ole valitettavasti selvittävässä kovinkaan tarkasti, joten taustalla vaikuttavat syyt jäävät arvioinnin varaisiksi.

3.2.2 Aineiston koirat

Aineistossa on lähes yhtä paljon uroksia ja narttuja. Urosten osuus on 49,8 % (n=731) ja narttujen 50,2 % (n=737). Kumpikin sukupuoli on siis lähes yhtä tasaisesti edustettuna tutkimuksen aineistossa. Aiemmassa tutkimuksessa on todettu koiran sukupuolen vaikuttavan jossain määrin sen saamaan nimeen. Sissonen (2016: 35) maisterintutkielmassaan ja Othén (2007: 28) tutkimuksessaan ovat todenneet, että nartut saavat henkilönnimiä useammin kuin urokset. Lisäksi on huomattu, että koirien nimet ovat nykyään enemmän sukupuolittuneita eli nimet luokitellaan aiempaa enemmän urosten ja narttujen nimiin. Taustalla on koiran inhimillistäminen: koiran sukupuolella nähdään kasvavissa määrin samanlaisia piirteitä kuin ihmisillä. (Othén 2007: 32.)

Seuraavaksi tarkastellaan eri roturyhmien ja sekarotuisten osuutta tässä tutkimuksessa. Eri roturyhmien edustus vaihteli jossain määrin runsaasti, kuten seuraavasta taulukosta ilmenee.

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden omistajien koirien roturyhmät.

Roturyhmä tai -tyyppi	n	Prosentti
FCI 1 Lammas- ja karjakoirat	214	14,58 %
FCI 2 Pinsarit, snautserit, molossityyppiset ja sveitsinpaimenkoirat	230	15,67 %
FCI 3 Terrierit	60	4,09 %
FCI 4 Mäyräkoirat	288	19,62 %
FCI 5 Pystykorvat ja alkukantaiset tyypit	325	22,14 %
FCI 6 Ajavat ja jäljestävät koirat	15	1,02 %
FCI 7 Kanakoirat	99	6,74 %
FCI 8 Noutajat, ylösajavat koirat, vesikoirat	53	3,61 %
FCI 9 Seura- ja kääpiökoirat	96	6,54 %
FCI 10 Vinttikoirat	5	0,34 %
Rotukoira, mutta ei kuulu FCI:n roturyhmiin	9	0,61 %
Sekarotuinen	74	5,04 %
Yhteensä	1468	100 %

Kuten yllä olevasta taulukosta on huomattavissa, eniten, 22,14 % (n=325), kyselyyn vastanneilla omistajilla oli FCI 5 -ryhmään kuuluvia koiria eli pystykorvia ja alkukantaisia tyyppjä. Myös mäyräkoiria (FCI 4) oli huomattava osuus, 19,62 % (n=288). Merkittävä osuus, 15,67 % (n=230) oli myös pinsereitä, snautsereita ja molossityyppisiä koiria, jotka kuuluvat

FCI 2 -ryhmään. Neljäs, osuudeltaan suhteellisen suuri ryhmä kyselyyn vastanneiden koirista oli FCI 1-ryhmään kuuluvia lammas- ja karjakoiria, joita oli 14,58 % (n=214).

Koiran rotu vaikuttaa sen saamaan nimeen. Vaikka suuri osa koirien saamista nimistä on tänä päivänä henkilönnimiä, joissain koiraroduissa tai rotutyypeissä on enemmän koiranimiksi miellettyjä nimiä kuin toisissa. Esimerkiksi metsästyskoiriksi luokitelluissa roduissa koiranimiä käytetään enemmän kuin seurakoiriksi luokitelluissa roduissa. (Othén 2007: 28.) Sissosen (2016: 9) maisterintutkielmassa selvisi, että koiran rodun alkuperä vaikuttaa myös jossain määrin: esimerkiksi suomenlapinkoiria nimetään usein saamenkielisin nimin. Sissonen (2016: 26–27) havaitsi myös, että sekarotuisten ja rotukoirien suosituimmat nimeämisperusteet eroavat hieman toisistaan: sekarotuisten suosituin nimeämisperuste oli valmis nimi, kun taas rotukoirrilla yleisin oli mieltymys nimeen.

Suurin osa, 47,5 % (n=698), tämän tutkimuksen kyselyyn vastanneiden koirista oli keskikokoisia. Pieniä koiria puolestaan oli myös huomattava määrä, 42,7 % (n=627). Suuria koiria oli vähemmän, 9,7 % (n=143).

Vastaajista suurimmalla osalla, 72,8 % (n=1070) koira on hankittu seurakoiraksi eli kyselyn määritelmän mukaan koiran ensisijainen tehtävä on olla lemmikki. 16,6 % (n=245) koirista on harrastuskoiria. Tällöin koira on hankittu ensisijaisesti harrastamista varten. Käyttökoiria oli 10,4 % (n=153), jolloin koiran ensisijainen tehtävä on esimerkiksi metsästys tai omistajan avustaminen.

Suurin osa, 92,9 % (n=1365) koirista on hankittu pentuina eli alle 1-vuotiaina. Nuorina koirina, eli 1–2-vuotiaina, otettuja koiria oli aineistossa 2,4 % (n=36). Aikuisina, eli yli 2-vuotiaina, hankittuja oli 4,5 % (n=67). Enemmistö koirista oli kasvattajalta. Suurin osa, 90 % (n=1333) koirista on hankittu kasvattajalta Suomesta ja 5,1 % (n=75) on kasvattajalta ulkomailta. Kodinvaihtajia oli vähemmistö, 3,2 % (n=47) oli kodinvaihtajia Suomesta ja 0,8 % (n=13) oli saapunut kodinvaihtajina ulkomailta. Sissosen (2016: 14) mukaan koiran ikä vaikuttaa siihen, vaihdetaanko nimeä: mitä vanhemmasta koirasta on kyse, sitä harvemmin valmiina oleva nimi muutetaan, koska oletetaan, ettei vanhempi koira oppisi uutta nimeä niin helposti. Valmiista nimestä voidaan päätellä myös se, että todennäköisesti tämän tuloksen voi yleistää myös kodinvaihtajiin, joilla on useimmiten kutsumanimi myös valmiina. Tämä tutkimus on kuitenkin rajattu koskemaan omistajia, jotka ovat nimenneet koiran itse, mikä saattaa selittää kodinvaihtajien pientä määrää.

Suurimmalle osalle, 73,5 prosentille (n=1080) koirista keksittiin nimi vasta sitten, kun rotu oli päätetty ja tietty koirayksilö valittu. 26,5 prosentin (n=389) nimi oli valmiina, kun rotu oli päätetty, mutta tiettyä koirayksilöä en ollut vielä valittu. 4,3 prosentille (n=64) koirista nimi oli

keksitty ennen rodun ja tietyn koirayksilön valintaa. Nämä tulokset viestivät siitä, että koiran nimen päättäminen on useimmiten prosessi, jossa nimeä halutaan pohtia tarkoin ja huolella. Nimi ja nimeäminen ei siis vaikuta olevan yhdentekevää.

3.3 Metodi

Tutkimuksessa hyödynnetään sekä laadullisia että määrällisiä metodeja. Kyseessä on siis monimenetelmällinen tutkimus. Määrällisen metodin avulla pyritään selvittämään, onko esitellyillä taustamuuttujilla yhteys nimeämisperusteisiin. Laadullisen metodin tavoitteena on puolestaan syventää määrällisen analyysin tuottamia tuloksia omistajan iän suhteen. Kyseinen metodi nostaa esiin sellaisia tekijöitä ja piirteitä, jotka eivät tulisi pelkässä määrällisessä tarkastelussa ilmi. Muitakin tutkimuksessa tarkasteltavia taustamuuttujia analysoidaan hieman sisälönanalyysin avulla, mutta ei niin syvällisesti kuin omistajan ikää. Tämä johtuu siitä, että omistajan ikä vaikutti huomattavan paljon useassa eri nimeämisperusteessa.

Monet määrälliset metodit ja niistä tehtävät analyysit perustuvat tilastollisten hypoteesien testaukseen. Tällöin testaus jakautuu eri vaiheisiin, joiden avulla valittuja hypoteeseja testataan. Ensin valitaan hypoteesit, joiden paikkansapitävyyttä tarkastellaan (esimerkiksi: ”Omistajan ikä vaikuttaa koiran nimeämiseen.”). Tähän kuuluu nollahypoteesi, joka on alkuperäisen hypoteesin vastainen (esimerkiksi: ”Omistajan ikä ei vaikuta koiran nimeämisperusteisiin.”). Nollahypoteesi tilastollisen testin tekemisen yhteydessä kumotaan, jos tilastollisen analyysin tulos on tilastollisesti merkitsevä (esimerkiksi: ”Khiin neliö -testin tuloksena voidaan todeta, että taustamuuttujista omistajan ikä näyttää vaikuttavan tämän nimeämisperusteiden suosioon.”) Mikäli näin tapahtuu, varsinainen hypoteesi astuu voimaan (esimerkiksi: ”Tulos on tilastollisesti merkitsevä. [--] Hypoteesi piti paikkansa omistajan koiraharrastustaustan ja iän kohdalla.”). Tämän vaiheen jälkeen etsitään sopiva tilastollinen testi ja merkitsevyystaso (ks. s. 27). Sitten testi suoritetaan ja tehdään lopulliset päätökset (ks. edellä mainitut esimerkit). (Henkel 1976.) Tässä tutkimuksessa hypoteesina on väite, jonka mukaan omistajan tausta vaikuttaa koiran nimeämiseen. Tästä hypoteesista on johdettu niin sanottu nollahypoteesi, joka on hypoteesin vastainen: tässä tutkimuksessa nollahypoteesi on, ettei omistajan tausta vaikuta koiran nimeämiseen. Sopiva tilastollinen testi tämän tutkimuksen tilastolliseksi analyysimetodiksi on khiin neliö -testi (Heikkilä 2014: 200–203). Tämän jälkeen itse testi toteutettiin, ja sen tuloksista tehtiin lopulliset päätökset, joita tarkastellaan tutkimuksen luvuissa 4 ja 5.

Määrällisessä analyysissä metodina käytettiin khiin neliö -testiä. Tutkimuksen aineistoa muokattiin sopivaksi kyseistä metodologia varten. Ensin kyselystä poimittiin analyysin kannalta olennaiset numeeriset tiedot. Tämän jälkeen kyseiset tiedot koottiin Exceliin tietokannaksi.

Excelissä materiaalia ristiintaulukoitiin selitettyjen ja selitettävien muuttujien mukaan (Heikkilä 2014: 198), ja lopuksi tietoja analysoitiin khiin neliö -testillä khiin neliön -laskentakaavaa käyttäen. Kyseisellä metodilla voidaan selvittää, onko testattavien tekijöiden eli muuttujien välillä tilastollisesti merkitsevää riippuvuutta vai onko kyse sattumasta. Khiin neliö -testissä lasketaan kullekin selittävän muuttujan arvolle odotetut frekvenssit. Odotettu frekvenssi (Expected Counts) tarkoittaa muuttujien välille laskettuja lukemia silloin, jos tilastollista merkitsevyyttä ei olisi, vaan kyseessä olisi sattuma. Odotettujen frekvenssien jälkeen lasketaan puolestaan havaitut frekvenssit (Observed Counts). Odotettujen että havaittujen frekvenssien vertailu ja sen osoittamat arvot (Contributions) paljastavat, kuinka todennäköisesti selittävä muuttuja vaikuttaa selitettävän muuttujan arvoihin eli kuinka todennäköisesti havaittujen muuttujien välillä on riippuvuutta. Mikäli eroa ei ole ollenkaan näiden kahden frekvenssiryhmän välillä, tulos on tällöin nolla. (Heikkilä 2014: 200–203.) Tässä tutkimuksessa khiin neliö -testi sopii hyvin metodiksi juuri näiden ominaisuuksien vuoksi: se sopii muuttujien välisen riippuvuuden tarkasteluun monenlaisten aineistojen, kuten tässä tapauksessa luokitteluaineistollisten muuttujien, analysointiin.

Khiin neliö -testin tuloksen tilastollinen merkitsevyys vaihtelee p :n arvon mukaisesti. Mitä pienempi p :n arvo on, sitä pienempi sattumaan nojautuvan muuttujien välisen riippuvuuden todennäköisyys on. Raja-arvot ovat sopimuksenvaraisia, ja monesti tilastollista analyysia kuvattaessa käytetään vakiintuneita arvoja. Myös tässä tutkimuksessa käytetään näitä vakiintuneita raja-arvoja. Mikäli p :n arvo on suurempi kuin 0,05, tulos ei ole tilastollisesti merkitsevä, vaan kyse on sattuman todennäköisyydestä. Jos p :n arvo on pienempi kuin 0,05, tulos on heikosti tilastollisesti merkitsevä. Tällöin voidaan puhua myös tilastollisesti melkein merkitsevästä tuloksesta. Tilastollisesti merkitsevässä tuloksessa p :n arvo on pienempi kuin 0,01, kun taas tuloksen ollessa tilastollisesti erittäin merkitsevä p :n arvo on pienempi kuin 0,001. (Heikkilä 2014: 185, 194–195 & 200; Honko 2018: 173.)

Khiin neliö -testiä on hyödynnetty tässä tutkimuksessa tilastollisen merkitsevyyden tutkimisessa nimeämisperusteiden ja omistajien taustamuuttujien välillä. Tällä metodilla voidaan selvittää, onko koiran nimeämisellä ja omistajan taustaa tarkastelevilla muuttujilla tilastollista yhteyttä.

Metodina laadullisissa analyysissa käytetään sisällönanalyysia. Kyseisen metodin avulla tutkitaan dokumentteja objektiivisesti ja systemaattisesti. Dokumentti on laaja käsite, ja sillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi haastatteluja, artikkeleita, puhetta tai keskustelua. Toisin sanoen tutkimuksen kohteena voi olla lähestulkoon mikä tahansa kirjallisessa muodossa oleva aineisto. Metodin tavoitteena on luoda tutkitusta ilmiöstä tiivistetty kuvaus. (Tuomi & Sarajärvi 2018:

117.) Tässä tutkimuksessa dokumentit ovat kyselylomakkeen avulla kerätyt vastaukset ja mahdolliset haastattelut. Lisäksi kerättyä aineistoa kvantifioidaan jossain määrin. Tällä tarkoitetaan sanallisten vastausten saatujen tulosten muuttamista määrälliseen muotoon (Tuomi & Sarajärvi 2018: 121).

Tutkimuksessa hyödynnetään pääasiassa aineistolähtöistä eli induktiivista sisällönanalyysia. Tällä sisällönanalyysin muodolla tarkoitetaan metodia, jossa analyysia tehdään kerätyn aineiston pohjalta. Prosessia ei siis ohjaa ennalta valittu teoria tai aiempi tutkimus. Karkeasti ja oteltuna aineistolähtöisen sisällönanalyysin voidaan ajatella muodostuvan kolmesta vaiheesta. Ensimmäinen vaihe on aineiston redusointi eli sen pelkistäminen. Siinä tarkastellaan auki kirjoitettua aineistoa ja karsitaan tutkimukselle epäolennainen materiaali pois. Toisin sanoen materiaalia voidaan pilkkoa osiin tai tiivistää. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi tutkimustehtävälle keskeisten ilmausten poimimista aineistosta. Seuraava vaihe on aineiston ryhmittely eli klusterointi, joka tarkoittaa alkuperäisilmausten läpikäyntiä sekä yhdistävien ja erottavien käsitteiden etsimistä. Näiden toimenpiteiden avulla voidaan muodostaa alaluokkia, mikä tapahtuu ryhmittellessä samaa ilmiötä kuvaavia käsitteitä ja yhdistämällä ne luokiksi. Samalla aineisto tiivistyy entisestään. Kolmas vaihe on aineiston käsitteellistäminen eli abstrahointi. Kyseisellä vaiheella tarkoitetaan teoreettisten käsitteiden muodostamista, jossa aineistosta poimitaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto. Abstrahoinnin avulla alkuperäisaineistossa esiintyvistä kielellisistä ilmauksista edetään teoreettisiksi käsitteiksi ja johtopäätöksiksi. Myös aineiston sisällön suhteen mahdollisia luokitusten yhdistämissä toteutetaan tässä vaiheessa. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 122–125.)

Tutkimuksessa nämä vaiheet ovat esillä siten, että ensin aineisto pelkistetään poimimalla siitä nimeämisen ja omistajan taustan kannalta olennaiset asiat, kun taas epäolennainen informaatio karsitaan pois. Ryhmittelyssä rakennetaan alaluokkia nimeämisperusteiden ja toisaalta omistajan taustan perusteella. Nimeämisperusteita voivat olla esimerkiksi koiran ulkonäkö, fiktiiviset hahmot tai luontonimet. Omistajan taustaan viittaavia alaryhmiä ovat ikään, sukupuoleen ja sosioekonomiseen taustaan eli tässä tutkimuksessa koulutus- ja koiraharrastustaustaan viittaavia, kuten esimerkiksi nuoret, keski-ikäiset ja vanhukset, korkeakoulutetut, toisen asteen käyneet ja peruskoulutetut sekä miehet ja naiset. Aineiston käsitteellistämässä muodostetaan luokista teoreettisia käsitteitä, jotka tässä tutkimuksessa rakennetaan nimeämisperusteiden ja omistajan taustatekijöiden pohjalta.

Tutkimuksen metodi ei kuitenkaan ole täysin aineistolähtöinen, vaan siinä hyödynnetään osittain myös teoriaohjaavuutta. Teoriaohjaavalla analyysillä tarkoitetaan metodissa esiintyviä teoriapohjaisia kytkentöjä. Teoriaa käytetään siis apuna, mutta analyysi ei pohjaudu siihen.

Teoriaohjaavuus esiintyy tutkimuksen metodissa siksi, koska todellisia objektiivisia havaintoja ei todellisuudessa juuri oikeasti ole. Tämä tarkoittaa sitä, että suurella todennäköisyydellä tutkimukseen valitut metodit ja tutkimusasetelmat vaikuttavat tuloksiin ainakin jossain määrin. Analyysi ei siis tällöin ole puhtaasti aineistosta peräisin, vaan tutkijan omilla hypoteeseilla ja käsityksillä saattaa olla vaikutusta. Teoriaohjaavuus siis tukee aineistolähtöistä analyysia, koska aikaisempi tieto ohjaa ja auttaa analyysin tekemisessä. Aineistolähtöisyys näkyy puolestaan siinä, miten nimiä kuvaillaan ja mitä aineistosta nousee esiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 108–110.) Tässä tutkimuksessa teoriaohjaavuus ilmenee esimerkiksi viitekehysten valinnassa, sillä jo ne itsessään ohjaavat hieman tutkimuksen kulkua ja aineiston käsittelyä. Esimerkiksi aineiston käsitteellistämiseen vaikuttavat paljon sosiolingvistiset käsitteet, kuten ikä ja sosio-ekonominen tausta. Lisäksi nimeämisperusteiden ja nimien luokittelussa olen hyödyntänyt Sisosen (2016) ja Aldrinin (2011) tutkimuksissa käytettyjä luokittelutaulukoita, mikä tuo tähän tutkimukseen myös teoriaohjaavuutta.

3.4 Eettiset ratkaisut

Tässä tutkimuksessa on aineisto on kerätty kyselylomakkeen avulla, ja tutkimukseen osallistuneiden taustat ovat erilaiset esimerkiksi iän, sukupuolen, asuinpaikan, koulutustaustan ja harrastuneisuuden perusteella. Osallistujien taustaan keskitytään enemmän luvuissa 3.2.1 ja 4.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) (2009: 4) mukaan tutkimukseen osallistumisen tulee olla vapaaehtoista, ja osallistujien pitää antaa suostumuksensa joko kirjallisesti tai suullisesti. Tähän tutkimukseen osallistujat antoivat suostumuksensa rastittamalla suostumusta koskevan kohdan, joka oli tietosuojailmoituksessa (ks. liite 2). Muita eettisiä kysymyksiä pohdittiin esimerkiksi vastaajien anonymiteetin turvaamisessa sekä mahdollisten alaikäisten vastaajien suhteen.

Tutkimuksen osallistujien tiedot on anonymisoitu siten, ettei heitä voi tunnistaa tutkimusraportista. Tämä tarkoittaa esimerkiksi tarkkojen, taustaa selvittävien kysymysten välttämistä aineistonkeruussa sekä mahdollisesti henkilöllisyyden paljastavien seikkojen jättämistä pois tutkimusraportissa. Ensimmäiseksi mainitusta esimerkki on, ettei tutkimuksessa selvitetty omistajan tarkkaa ikää nimeämishetkellä tai asuinseutua kaupungin tarkkuudella, vaan niiden sijaan kysyttiin ikäryhmää ja asuinlääniä. Tutkimusraportissa anonymiteetti on suojattu esimerkiksi sensuroimalla esimerkkeinä käytetyistä vastauksista vain kerran aineistossa esiintyneet koiran nimet, jottei omistajaa voisi tunnistaa koiran harvinaisen nimen perusteella.

Eettisiä kysymyksiä pohdittiin myös tutkimuksen osallistujien iän suhteen. Tämän tutkimuksen aineiston vastauksista suurimman osan (1319) takana on täysi-ikäinen vastaaja. Tämä voitiin päätellä osallistujien vastauksista kysymykseen, jossa tiedusteltiin omistajan ikää koiran nimeämishetkellä. Koiran alle 10-vuotiaana tai 10–19-vuotiaana nimenneiden vastauksia oli 149. Näistä vastauksista kuitenkin 134 on täysi-ikäisiltä osallistujilta. Tämä voitiin päätellä näiden vastausten kirjoittajien koulutustaustan perusteella, jolloin ylin suoritettu koulutus oli toinen aste eli tutkimuksen osallistuja oli suorittanut joko lukion tai ammattikoulun. Vastauksista 15 oli kuitenkin sellaisten osallistujien kirjoittamia, jotka olivat korkeimpana koulutuksenaan suorittaneet peruskoulun. On siis mahdollista, että osa heistä on alaikäisiä. TENK:in (2009: 5) mukaan lapsen oikeudet ja toisaalta myös huoltajan oikeus päättää lapsen asioista eivät ole aina niin yksinkertaisia ratkaista tutkimustilanteessa. Huoltajan suostumusta ei siis voida pitää aina tutkimukseen osallistumisen lähtökohtana, sillä lapsella on oikeus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin hänen kehitystasonsa mukaisesti. Lisäksi joihinkin tutkimuksiin ei sisälly riskejä, eikä huoltajan luvan kysyminenkään ole aina helppoa, kun pohditaan käytäntöä. (TENK 2009: 5.) Tässä tutkimuksessa tutkitaan koiran nimeämistä ja omistajan taustan mahdollista vaikutusta nimeämisprosessiin. Tällaiseen tutkimukseen ei sisälly riskejä, ja huoltajan luvan kysyminen olisi käytännössä vaikeaa. Tämän tutkimuksen tiedonkeruumetodina on ollut laaja kyselytutkimus. TENK:in (2009: 5) mukaan tällaiset tutkimukset voidaan toteuttaa ilman huoltajan suostumusta, sillä tutkimusta varten ei tällöin tallenneta tarkkoja, yksilöiviä tunnistetietoja, kuten nimeä, henkilötunnusta tai osoitetta. Täten tutkimuksen eettiset ratkaisut noudattavat hyväksytyä linjaa.

4 ANALYYSI

Tässä luvussa käsitellään aineistosta esiin nousseita piirteitä omistajan taustan vaikuttamisesta koiran nimeämiseen. Keskiössä ovat nimeämisperusteet ja niihin liittyvä vaihtelu. Lähempään tarkasteluun on valittu sellaiset nimeämisperusteet, joiden suhteen vastaajat poikkesivat eniten toisistaan. Toisin sanoen yleisimpiä nimeämisperusteita ei ole valittu, vaan vastaajaryhmien erojen kannalta kiinnostavimmat.

Taulukko 2. Eri nimeämisperusteet ja niiden suosio.

Nimeämisperuste	n	Prosentti
Koiran rotu	375	25,54 %
Koiran ulkonäkö	596	40,6 %
Koiran käytös/luonne	415	28,27 %
Koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat	163	11,1 %
Koiran käyttötarkoitus	82	5,59 %
Virallinen nimi	288	19,62 %
Perheen muut koirat	304	20,71 %
Nimi itsessään	920	62,67 %
Perinteet	119	8,11 %
Julkisuuden henkilö	107	7,29 %
Fiktiivinen hahmo	222	15,12 %
Vieraat kielet/kulttuurit/maat	126	8,58 %
Luonto	120	8,17 %
Muu	185	12,6 %
Yhteensä	4022	

Ylläolevassa taulukossa esitellään koirien nimeämisperusteet ja niiden suosio. Nimeämisperusteista suosituin oli nimi itsessään, joka esiintyi 60,5 prosentissa (n=889) vastauksista. Myös koiran ulkonäkö vaikutti nimeämiseen paljon, 40,6 prosentissa (n= 596) vastauksista. Muita suosittuja nimeämisperusteita olivat koiran luonne tai käytös (28,27 %, n=415), koiran rotu (25,5 %, n=375), perheen muut koirat (20,7 %, n=304) ja virallinen nimi (19,6 %, n=288). Vastaajat ovat voineet valita useampia nimeämisperusteita, jolloin kaikkien nimeämisperusteiden yhteenlaskettu osuus on yli 100 prosenttia. Myös vastauksia on enemmän kuin vastaajia

edellä mainitun syyn takia ja lisäksi siksi, että mikäli vastaaja täytti useamman koiran tiedot, ne täytettiin erikseen omille lomakkeilleen.

Seuraavissa osioissa käsitellään niitä nimeämisperusteita, joissa taustamuuttujien välillä oli eniten vaihtelua ja tilastollista merkitsevyyttä. Mikäli ikä on ollut kyseisessä nimeämisperusteessa keskeinen taustamuuttuja, analyysi on tällöin määrällisen lisäksi myös laadullista.

Analyysi on sekä määrällistä että laadullista. Määrällisessä analyysissä aineistoa tarkastellaan tiiviimmin ja keskitytään niihin taustatekijöihin, jotka käytetyn tilastollisen analyysin (khiin neliö) perusteella vaikuttivat nimeämisperusteisiin. Tilastolliset analyysit ovat koottuina liitteessä 3. Hypoteesina on, että omistajan tausta vaikuttaa koiran nimeämisperusteisiin. Nollahypoteesi on, että omistajan tausta ei vaikuta siihen, millaisilla perusteilla koiria nimetään. Yleisesti ottaen tässä tutkimuksessa nollahypoteesi kumoutui tarkasteltaessa omistajan ikää, sukupuolta ja koiraharrastustaustaa, sillä ne olivat tilastollisesti merkitseviä muuttujia. Kuitenkin näiden muuttujien tilastollisessa merkitsevyydessä oli eroja eri nimeämisperusteiden kohdalla. Esimerkiksi omistajan ikä yleisesti ottaen vaikuttaa koiran nimeämiseen, mutta odotettujen ja havaittujen frekvenssien ero on suurempi toisten nimeämisperusteiden kohdalla kuin toisten. Nollahypoteesi jäi voimaan vain omistajan koulutustaustaa tarkastellessa, sillä sen ei todettu vaikuttavan tilastollisella tasolla koiran nimeämiseen missään nimeämisperusteessa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö omistajan koulutustausta voisi jollain tavalla vaikuttaa koiran nimeämiseen, mikäli sitä tutkittaisiin toisin metodein. Lisäksi on otettava huomioon, että omistajan koiraharrastustaustalla voi olla koiran nimeämisessä samankaltainen vaikutus kuin koulutustaustalla lasten nimeämisessä.

Laadullisessa analyysissä keskitytään nimeämisperusteisiin ja taustamuuttujiin syvällisemmin ja pohditaan mahdollisia tekijöitä korrelaatioiden taustalla. Taustamuuttujista omistajan ikää tarkastellaan eniten sisällönanalyysin näkökulmasta, sillä selkeää tilastollista merkitsevyyttä esiintyi peräti neljän nimeämisperusteen kohdalla. Lisäksi merkitsevyys jakautui joidenkin nimeämisperusteiden kohdalla siten, että esimerkiksi omistajan ikää tarkastellessa sama nimeämisperuste saattaa esimerkiksi olla yleisempi 20–29-vuotiaana koiransa nimenneille, mutta 40–49-vuotiaana koiransa nimenneiden ryhmässä se on selvästi harvinaisempi.

Työn rajallisuuden vuoksi jokaista nimeämisperustetta ja ikäryhmää ei valitettavasti voi tässä tutkimuksessa analysoida laajasti, ja osiossa keskitytään niihin ryhmiin, joissa tilastollinen merkitsevyys oli suurin. Tässä tutkimuksessa laadullisen analyysin tavoitteena on syventää määrällisen analyysin tuottamia tuloksia omistajan iän suhteen ja nostaa esiin sellaisia tekijöitä ja piirteitä, jotka eivät tulisi pelkässä määrällisessä tarkastelussa ilmi. Esimerkiksi nimeämisperusteet itsessään jakautuvat vielä erilaisiin kategorioihin, ja lisäksi omistajat tuovat esille

piirteitä, jotka ovat heille nimeämisessä tärkeitä. Tällaisia piirteitä voivat olla esimerkiksi harvinaisuus, käytännöllisyys tai esteettisyys.

Jokaista merkitsevää taustatekijää tarkastellaan nimeämisperusteiden analyysissä erikseen. Iän vaikutusta analysoidessa esitellään ensin määrällinen analyysi ja sitten laadullinen, jolloin esiin nousseita piirteitä syvennetään.

4.1 Nimi itsessään

Kuten taulukossa 4 esitetään, nimi itsessään oli aineiston suosituin nimeämisperuste, ja sen valitsi peräti 60,5 % (n=889) aineiston vastaajista. Nimi itsessään tarkoittaa tässä tutkielmassa nimeen liittyviä piirteitä, kuten nimen kauneutta ja hauskuutta. Tutkimuskirjallisuudessa puhutaan mieltymyksestä nimeen, ja se pitää sisällään erilaisia aspekteja, joita ei ole aina helppo määritellä. Mieltymys nimeen voi olla kytköksissä esimerkiksi äänneasuun tai merkitykseen, ja se on olennainen peruste nimeämisessä. Monesti nämä seikat on ilmoitettu ainoiksi perusteiksi nimeämisen taustalla. (Kiviniemi 2006: 132 & 140.) Nimen miellyttävyys koskee myös koirien nimeämistä, sillä hyvää koiran nimeä pohtiessa nimen miellyttävyys on yksi tärkeimpiä tekijöitä (Kaimio 2007: 52).

Khiin neliö -testin tuloksena voidaan todeta, että taustamuuttujista omistajan ikä näyttää vaikuttavan tämän nimeämisperusteen suosioon. 20–29-vuotiaat koiranomistajat käyttivät nimeä itsessään nimeämisperusteena muita ikäluokkia useammin, 40–49-vuotiaat taas muita harvemmin. Ikä on tässä nimeämisperusteessa tilastollisella tasolla merkitsevä tekijä ($\chi^2=103,2982$, $p<0,01$). Hypoteesi omistajan taustan vaikuttamisesta koiran nimeämiseen siis toteutui iän kohdalla. Nollahypoteesi puolestaan jäi voimaan omistajan sukupuolen, koiraharrastustaustan ja koulutustaustan suhteen. Tämä tarkoittaa, että tarkasteltaessa p:n arvoa tai odotettujen frekvenssien ja havaittujen frekvenssien välistä eroa omistajan sukupuoli, koiraharrastustausta ja koulutustausta eivät vaikuttaisi siihen, kuinka todennäköisesti nimi itsessään on vaikuttanut nimeämisprosessiin.

Nimi itsessään nimeämisperusteena jakautuu useampaan kategoriaan. Niitä ovat esimerkiksi nimeen liittyvät kielelliset elementit, kuten sointi, miellyttävyys, tietyt äänneet ja kauneus, nimen sopivuus, mieltymys nimeen jo ennen koiran saapumista, nimen kieli, samat äänneet, tavumäärät tai teemat perheen muiden koirien kanssa, kunnioitus toista nimenkantajaa kohtaan tai nimi menneisyydestä, hauskuus, erikoisuus tai harvinaisuus, nimen käytännöllisyys, nimeen liittyvät tunteet, koiranimi, henkilönnimi sekä nimen vanhuus tai modernius. Kategoriat jakautuivat ikäluokkien välillä eri tavoin siten, että 40–49-vuotiaiden avoimissa vastauksissa

käytäntö oli vastaajien määrään suhteutettuna yleisin esiintyen 33 kertaa. 20–29-vuotiailla käytäntö oli toiseksi yleisin kategoria, ja se mainittiin avoimissa vastauksissa 68 kertaa. Omistajat tuovat käytäntöön liittyviä perusteita esimerkiksi nimen helppona lausumisena tai opittavuutena ja monesti nimeämisessä on haettu ”lyhyttä ja ytimekkyttä”, kuten esimerkit 1 ja 2 osoittavat. Esimerkkien kieliasua ei ole muutettu, vaan ne ovat alkuperäisessä asussaan mahdollista tiivistämistä tai koiran nimen anonymisointia lukuun ottamatta.

1) Haluan antaa koirilleni nimen, joka ei ole ”ihmisen nimi” tai ainakaan kovin yleinen sellainen. Lisäksi **nimen on oltava napakka ja helposti sanottava**, jolloin esim. koiran luoksekkusuminen on helppoa. Näiden lisäksi tavaksi on koirien (3kpl) nimien kohdalla muodostunut se, että **nimet ovat kaksitavuisia** ja päättyvät -ca -tavuun.

2) Vanhanaikainen nimi, **lyhyt ja ytimekäs**, joka oli helppo opettaa koiralle. Miesystävän isovanhemmilla oli ollut myös samanniminen metsästyskoira. Sopi hyvin myös koiran virallisen nimen jatkoksi.

Nimen miellyttävyys oli toiseksi yleisin kategoria 40–49-vuotiailla ja nousi vastauksissa esiin 29 kertaa. 20–29-vuotiaiden vastauksissa kyseinen kategoria esiintyi 64 kertaa ollen näin kolmanneksi yleisin. Nimen miellyttävyys ilmeni esimerkiksi nimen kauneutena, sointina tai tykätymisenä nimeen tai sen taustaan. Esimerkissä 3 vastaaja kuvailee pitävänsä saamelaisperäisistä nimistä ja valinneensa nimen muun muassa sen viehättävyyden perusteella. Esimerkissä 4 nimi kuulosti omistajan mielestä mieluisalta, ja lisäksi hän piti nimen taustasta.

3) Olen aina harrastunut retkeilyä, erityisesti Lapissa. Olen myös kiinnostunut saamelaisuudesta ja saamelaisesta kulttuurista. **Saamelaisperäiset nimet viehättävät minua**. Aikoinaan haaveilin antavani lapselleni joko nimen Unna tai Oula. Lasta perheeseemme ei kuitenkaan tullut, mutta tuli lapinkoira. Koira nimetessä esille nousi monia vaihtoehtoja: Unni, Unna, Taika, Sunna, Usva... tuo vanha nimi "tyttären" nimi viehätti kuitenkin eniten, varsinkin kun **pentu oli söpö pikkuinen eli unna**. Niinpä koira alkoi tuntua yhä enemmän unnalta...

4) Nimi taisi löytyä ihan vaan netin listoilta ja **kuulosti kivalta**. Nimivaihtoehtoja oli paljon, pennun tultua mikään ei tuntunut oikeasti sopivalta joten valittiin vähiten epäsoviva ja kyllä koira siihen nimeen kasvoi. **Nimen tausta miellytti**, se esiintyy sekä viikinkimytologiassa että germaanisissa maissa.

Kolmanneksi yleisin kategoria oli 40–49-vuotiailla samankaltaisuus koirien nimissä, mikä voi olla esimerkiksi koiran nimeämistä samalla alkukirjaimella, kuten esimerkki 5 osoittaa. Nimien samankaltaisuuteen voi sisältyä myös tietty tavumäärä tai nimeen on haluttu sisällyttää tiettyjä äänneitä, jotka molemmat näkyvät esimerkissä 6. Taustalla on lähes aina se, että perheen muilla koirilla, lemmikeillä tai ihmisillä on myös nimessään samankaltaisia kielellisiä piirteitä. Nimen samankaltaisuus oli mainittu avoimissa vastauksissa 20 kertaa. 20–29-vuotiailla se oli harvinaisempi kategoria, viidenneksi yleisin, ja se esiintyi avoimissa vastauksissa 30 kertaa.

5) **Tähän koiraan asti halusin että mäyräkoirien nimet alkavat l-kirjaimella.** Syytä tähän en osaa sanoa, se oli intuitio. Tällä kertaa nimi ei tullut lainkaan rekisterinimestä vaan oli l-kirjainjatkumoa.

6) **Halusin, että nimi on samaa tyyliä ensimmäisen koirani nimen kanssa. Senkin nimi on kaksitavuinen, 5-kirjaiminen, alkaa p:llä ja loppuu y:hyn.** Koska nimien tuli erottua toisistaan samankaltaisuudesta huolimatta, valitsin jälkimmäiselle kutsumanimen, jossa tuplakonsonantti on eri kuin ensimmäisellä koiralla. Myös pennun persoona vaikutti, sillä se oli ensimmäisellä tapausisellamme 4-viikkoisena hyvin räiskyvä ja värikäs persoona, omanlaisensa tyyppi.

20–29-vuotiailla yleisin kategoria oli nimen sopivuus koiralle, ja se esiintyi 74 vastauksessa. 40–49-vuotiailla tämä kategoria oli puolestaan vasta viidenneksi suosituin, ja se nousi esiin 15 vastauksessa. Nimen sopivuudella tarkoitetaan esimerkiksi omistajan oivallusta siitä, kuinka koira näyttää nimeltään tai käyttäytyy nimensä mukaisesti, mitkä molemmat ilmenevät esimerkissä 7. Omistaja on voinut myös ajatella nimen sopivan koiran rotuun (esimerkki 8). Lisäksi sopivuus voi tarkoittaa, että nimi sopi koko perheelle tai sopi hyvin virallisen nimen kanssa, mitkä ovat molemmat esimerkissä 9.

7) Päädyin sitten [nimi] ja **pennun ensimmäistä kertaa nähdessäni totesin, että nimi sopii täydellisesti tuolle isohkolle ja vahvaluonteiselle riiviölle.** Samaa mieltä olen edelleen. Toki muitakin vaihtoehtoja oli, jos nimi ei olisi ollut sopiva.

8) Kolmannen koiran nimi on ainoa, jota en ollut päättänyt etukäteen, enkä ollut mitään hyvää oikein keksinyt. Onneksi kasvattaja antoi kivat rekisterinimet pennuille, josta oli hyvä ottaa kutsumanimi käyttöön ja nimi oli kasvattajalla jo käytössä. [--] **Nimi on saamea ja [nimi] tarkoittaa ahnetta koira ja sopii hyvin lapinporokoiralle,** jonka emä on saamelaisesta Näkkälän (Neakkel) kylästä kotoisin.

9) Kompromissi, joka **sopi koko perheelle.** Itse olisin nimennyt koiran: Tyyne. L-alkuinen **nimi sopi kennelnimeen.**

Nimen itsensä ollessa nimeämisperusteena, sen oheen kietoutuu myös muita nimeämisperusteita, kuten perheen muut koirat (esimerkki 10), luonto (esimerkki 11), koiran rotu (esimerkki 12), luonne tai käytös, vieraat kielet, kulttuurit tai maat, virallinen nimi, fiktiivinen hahmo tai julkisuuden henkilö. Usein nimen miellyttävyys itsessään ei tullut heti ilmi avoimissa vastauksissa, vaan taustalta nousi ensin muita nimeämisperusteita, kuten seuraavista esimerkeistä ilmenee. Esimerkissä 10 ensin mainitaan nimeämisperusteena perheen muut koirat, esimerkissä 11 luonto nimeämisperusteena tuodaan ensin esille ja esimerkissä 12 ensiksi mainittu nimeämisperuste on koiran rotu.

10) **Sointui vanhemman koirani nimeen,** helppo sanoa, hauskoja lempinimiä helppo keksiä.

11) **Halusin luontoon liittyvän suomalaisen nimen, sillä Suomen luonto on lähellä sydäntä** ja koirakin on suomalaista rotua. Halusin myös, että nimi on lyhyt ja ytimekäs kun koira kutsuu nimellä. Koiran nimi sopii myös perheen lapsien nimien kanssa.

12) **Rotuna belgianpaimenkoira malinois on vaan niin ninjamainen.** Halusin erilaisen, mutta helposti lausuttavan nimen.

Nimi itsessään on mielenkiintoinen nimeämisperuste, sillä siinä nimiin liitetyt piirteet jakautuvat ikään kuin tasaisemmin, ja ne muodostavat myös osan kategorioista. Toisin sanoen esimerkiksi käytäntö ei näy näissä vastauksissa yksinään niin vahvana kuin esimerkiksi virallisen nimen ollessa nimeämisperusteena (ks. 4.4 Virallinen nimi). Lisäksi erilaisia nimeämiseen liitettyjä piirteitä on enemmän, eikä niitä kaikkia esiinny muiden nimeämisperusteiden yhteydessä. Nämä piirteet ovat kekseliäisyys ja nimen sopivuus koiralle.

Käytäntö oli paitsi yksi tämän nimeämisperusteen kategorioista, myös mukana olevista piirteistä. Moni omistaja molemmista ikäryhmistä totesi, että koiran nimen on oltava helppo tai lyhyt ja ytimekäs, kuten esimerkki 13 osoittaa:

13) **Halusin koiralleni lyhyen ja selkeän nimen.** Pyörittelin mielessäni muutamaa nimeä ja lopuksi nimi valikoitui kotikaupunkini puliukon mukaan Untoksi. Halusin valinnallani parantaa kyseisen nimen mainetta lähipiirissäni.

Käytännön suosiminen tarkoittaa myös selkeää nimeä, joka on koiran helppo oppia ja omistajan sanoa. Nimen lausumisen tulee siis olla vaivatonta, kuten esimerkissä 14 nousee esiin:

14) Edellisen koirani nimi oli kaksitavuinen ja päättyi i-kirjaimen. **Uutta koiraa hankkiessa halusin sille samankaltaisen nimen, joka olisi myös helppo lausua.** Etsin sopivia nimiä internetistä, jolloin silmiini osui nimi Lenni. Nimi tuntui heti omaan suuhun sopivalta ja pennun ensimmäistä kertaa tavatessani tuntui, että nimi sopi kantajalleen erittäin hyvin.

Vaivattomuudella voidaan viitata myös mahdolliseen puhevikaan, joka on voinut vaikuttaa nimeämiseen. Esimerkiksi r-vikainen omistaja ei suosi koiran nimessä r-kirjainta, kuten esimerkissä 15:

15) **Koirani nimessä ei saa olla r-kirjainta (minulla on r-vika),** nimen tulee olla napakka ja helppo sanoa, ja siinä tulee olla joku selvästi erottuva äänne, esim. s-kirjain. Aikaisempi koirani oli nimeltään [nimi], ja hain jotain samantapaista "suuhunsopivaa" tytölle sopivaa nimeä.

Käytännön syitä ovat myös koiraharrastukset, kuten metsästys, joissa nimen erottuvuus on tärkeää. Tällöin koiralle on haluttu valita nimi, joka on helppo lausua metsällä, kuten esimerkissä 16 ilmenee:

16) **Helppo kutsua koiraa nimeltä esim. metsässä lyhyt napakka nimi,** sopii perheen muihin koiriin ja kunnioittaa jo edesmenneitä koiria.

Käytäntö on mukana vahvasti siksi, koska koiran nimeä käytetään usein käytännöllisessä kontekstissa. Kaimio (2007: 53) toteaa teoksessaan, että nimeä on hyvä miettiä esimerkiksi äänneiden ja pituuden perusteella, koska sen tulee kiinnittää koiran huomio. Tällainen sanoma sisältää paljon käytäntöä ja sitä, että koiran tulee oppia nimensä.

Nimen esteettisyys oli myös paljon esillä omistajien avoimissa vastauksissa. Vaikka käytäntö oli vastauksissa yleisempi, esteettisyys on silti hyvin merkittävä tekijä. Toisin kuin muissa nimeämisperusteissa, nimessä itsessään tuodaan enemmän esille esteettisyyttä ja ihastumista tai tykääntymistä nimeen. Avoimissa vastauksissa omistajat kuvailivat, kuinka esimerkiksi se, miltä nimi kuulostaa (esimerkki 17), tietyt äänteet (esimerkki 18), nimen sointi, nimen merkitys tai se, miltä nimi näyttää kirjoitettuna (esimerkki 19), tekivät nimestä esteettisen.

17) Nimi taisi löytyä ihan vaan netin listoilta ja **kuulosti kivalta**. Nimivaihtoehtoja oli paljon, pennun tultua mikään ei tuntunut oikeasti sopivalta joten valittiin vähiten epäsopeva ja kyllä koira siihen nimeen kasvoi. Nimen tausta miellytti, se esiintyy sekä viikinkimytologiassa että germaanisissa maissa.

18) **Mieltymys F-alkuiseen nimeen**, vanhempi koira sai nimen Fani (Fani -palojen mukaan). Fani-palat muuttivat Fasu-paloiksi, joten nuorempi koira on Fasu.

19) Olin pitkään nimennyt eläimiä herkuilla. Halusin myös että nimessä on erikoiskirjain että **nimi näyttää kauniilta**. Nougatista se muovautui.

Nimen esteettisyys koostuu siis monesta erilaisesta tekijästä, kuten vastauksista on huomattavissa. Nimen kauneutta tai mieltymystä siihen ei voida yksioikoisesti määritellä, vaan ne muodostuvat erilaisista tekijöistä, kuten äänneasu tai nimen merkitys (Kiviniemi 2006: 140). Näitä samoja piirteitä oli huomattavissa myös koiranomistajien avoimissa vastauksissa, kuten edelliset esimerkit osoittivat.

Myös harvinaisuus on yksi esille nousseista piirteistä. Harvinaisuutta suosittiin eriävissä määrin nuoria ja keski-ikäisiä koiranomistajia verrattaessa, sillä 20–29-vuotiaat etsivät enemmän persoonallisia ja erikoisia nimiä kuin 40–49-vuotiaat. Harvinaisuuden tavoittelua nimeämisessä kuvaillaan monin tavoin. Omistajat ovat avoimissa vastauksissaan esimerkiksi todenneet, ettei samanlaista nimeä ole lähipiirissä (esimerkki 20) tai muilla koirilla (esimerkki 21), nimi vaikuttaa harvinaiselta tai se on erilainen (esimerkki 22).

20) **Etsin vanhahtavaa miehen nimeä, jota ei olisi lähipiirissäni**. Pidän [nimi, r-alkuinen] ärrästä!

21) Kaikkien aikaisempien lemmikkieni nimet ovat alkaneet h-kirjaimella, joten halusin koiralleni h:lla alkavan nimen. Mietimme nimeä paljon ja vaihtoehtoja oli useampi. Aluksi halusin koiralle nimeksi jonkin perinteisen suomalaisen naisen nimen, kuten Hilda, mutta Disney-fanina ja avomieheni lopullisella päätöksellä nimeksi valikoitui Hera. Disneyn Hercules-elokuvassa Herahan on Herculeksen äiti ja ensimmäisen lemmikkini nimi oli Hercules, joten se siinäkin mielessä sopi. Lisäksi Hera vaikutti Kreikan mytologiassa mielenkiintoiselta hahmolta, vaikka oikeasti mytologiassahan Hera ei ollut Herculeksen äiti. Myöskin, koska nimi on lyhyt ja ytimekäs ja siinä on r-kirjain välissä niin uskoimme, että koiramme on helppo oppia se. **Emme myöskään tienneet ennestään muita Hera-nimisiä koiria, joten se ei myöskään tuntunut olevan hirveän yleinen.**

22) Halusin lyhyen, vanhanaikaisen nimen, joka sopisi pienelle, määrätietoiselle tyttökoiralle **ja joka ei olisi kovin yleinen.**

20–29-vuotiaat perustelivat nimeämistä harvinaisuudella 40–49-vuotiaita enemmän. Tämä ilmiö on siis sama kuin Aldrinin (2011: 215–217) lasten nimeämistä käsittelevässä väitöstutkimuksessa, jossa hän toteaa nuorempien, alle 30-vuotiaiden äitien suosivan enemmän nimeämisessä harvinaisuutta kuin yli 36-vuotiaat äidit. On myös huomattavaa, että nykyään nimeämisessä pyritään enemmän yksilöllisyyteen, kun taas ennen kyse oli enemmän yhteisöllisyydestä ja yhteisöön liittämistä (Saarelma-Paukkala 2017: 91). Tämä puolestaan saattaa heijastua koirien nimeämiseen siinä mielessä, että lähes minkä ikäinen ihminen tahansa voi hankkia koiran ja ilmentää sen nimeämisessä sellaisia piirteitä, jotka ovat olleet tyypillisiä vaikkapa omassa nuoruudessa. Ihmisten kohdalla sama ei tässä määrin ainakaan naisilla päde, sillä esimerkiksi 60-vuotias nainen ei juuri voi hankkia ainakaan biologisia lapsia, mutta koiran ottaminen taas on mahdollista. Tällöin nimeämistottumukset voivat siis heijastua vielä pidemmältä aika-akselilta kuin lasten nimeämisessä.

4.2 Koiran ulkonäkö

Koiran ulkonäkö oli tulosten mukaan suosittu nimeämisperuste: 40,6 % (n=596) aineiston omistajista oli mieltänyt kyseisen nimeämisperusteen vaikuttaneen koiran nimeämisessä. Koiran ulkonäöllä nimeämisperusteena tarkoitetaan tässä tutkimuksessa muun muassa turkin värin tai kuvioden, korvien asennon tai muiden ulkoisten piirteiden vaikutusta nimeämisprosessissa. Nämä piirteet ovat olleet keskeisiä jo muinaisissa länsipohjoismaisissa nimissä, jotka usein kuvailivat koiran ulkonäköä (Leibringin mukaan (2013: 123) Hansen 1999: 20). Lisäksi koiran ulkoisia ominaisuuksia, kuten väriä, kannuskynsiä tai karvanlaatua kuvaavat nimet ovat tyypillisiä ja perinteisiä esimerkiksi saamelaisten keskuudessa (Aikio 2019: 38–39).

Khiin neliö -testin tuloksena voidaan todeta, että taustamuuttujista omistajan koiraharrastustausta näyttää vaikuttavan tämän nimeämisperusteen suosioon. On mahdollista, että koiraharrastustausta vaikuttaa koirien nimeämiseen koulutustaustan tavoin, jolloin joidenkin nimeämisperusteiden yleisyys vaihtelee koiraharrastuksessa kilpailevien ja koiran kanssa harrastamattomien koiranomistajien välillä. Tässä tapauksessa harrastustausta vaikuttaa nimeämiseen siten, että koiran kanssa harrastamattomat nimesivät koiriaan useammin ulkonäön mukaan, kun taas koirien kanssa kilpatasolla harrastavat tai harrastaneet harvemmin. Tilastollisesti yhteys on erittäin merkitsevä ($\chi^2=77,74268$, $p<0,001$). Hypoteesi omistajan taustan vaikuttamisesta koiran nimeämiseen toteutui koiraharrastustaustan suhteen, mutta nollahypoteesi jäi voimaan omistajan sukupuolen, iän ja koulutustaustan kohdalla tarkasteltaessa eroa p:n arvon tai odotettujen frekvenssien ja havaittujen frekvenssien välillä.

Avoimissa vastauksissa koiran kanssa harrastamattomat toivat ulkonäköön liittyviä tendenssejä melko paljon esille. Koiran nimeä perusteltiin esimerkiksi turkinväriyksellä tai kuviolla, kuten esimerkit 23 ja 24 osoittavat. Esimerkissä 24 koiran nimeäminen sen ulkonäön mukaan on myös koiran rakenteen innoittama.

23) Tiesin mitä rotua olen ottamassa ja minkä värisen, niin tiesin mikä nimi sopi ulkonäköön.

24) **Koira on väriltään pikimusta ruskein merkein. Se on pieni ja pitkulainen ja muistuttaa kahvinpapua.** Nimi on lyhyt ja ytimekäs ja helppo lausua. Herättää aina hilpeyttä, kun kerron ulkomaalaiselle että "Papu means bean in english".

Koiraharrastuksissa kilpailevat tai kilpailleet sen sijaan toivat avoimissa vastauksissaan vain vähän esille koiran ulkonäköön liittyviä asioita. Nimeä perusteltiin enemmän muun muassa esikuvilla (esimerkki 25), erilaisilla nimeen keskittyvillä mielleyhtymillä (esimerkit 26 ja 27) tai virallisella nimellä (esimerkki 28).

25) Oli yksi 101-vuotias asiakas joka oli niin hankala, että ajattelin että kun antaa saman nimen, niin koirasta ei tule muuta kuin hyvä. Näin kävi.

26) Tahdoin antaa koiralle vahvan ja rohkeutta ilmentävän nimen.

27) Halusimme napakan ja ytimekkään nimen, josta myös selviää koiran sukupuoli. Halusimme myös, ettei nimi olisi kovin yleinen.

28) Z-pentue => Alkukirjain sen mukaan.

Vaikka ei voida tehdä täysin varmoja johtopäätöksiä siitä, mistä edellä mainitut erot johtuvat, vaikuttaisi kuitenkin siltä, että koiran ulkonäöllä on vähemmän merkitystä nimeämisen suhteen, mikäli koiran kanssa on tarkoitus harrastaa jotain. Tämän huomaa hyvin siitä, että koiran kanssa kilpailevat tai kilpailleet ovat valinneet ulkonäön nimeämiseen vaikuttaneeksi perusteeksi harvemmin kuin koiran kanssa harrastamattomat omistajat. Lisäksi myös koiran kanssa kilpatasolla harrastavien tai harrastaneiden ryhmän avoimissa vastauksissa mainitaan enemmän muita nimeämiseen vaikuttaneita perusteita kuin ulkonäkö. Taustalla on mahdollisesti se, että harrastuskoiralta vaaditaan monesti tiettyjä ominaisuuksia, kuten sitkeyttä ja keskittymiskykyä sekä tottumista esimerkiksi erilaisiin alustoihin. (Kaimio 2007: 30–31). On siis mahdollista, että koiran kanssa kilpailevat tai kilpailleet kiinnittävät enemmän huomiota koiran luonteeseen ja temperamenttiin kuin ulkonäköön. Tätä tukee myös havainto siitä, että koiraharrastajat suosivat koiran käyttötarkoitusta kuvastavaa nimeämisperustetta odotettua enemmän, kuten käyttötarkoitusta nimeämisperusteena kuvailevassa alaluvussa 4.7 todetaan. Koiran ulkonäkö nimeämisessä näyttäisi siis olevan näiden piirteiden valossa koiran kanssa kilpatasolla harrastaville tai harrastaneille enemmän sivuseikka sen muihin ominaisuuksiin nähden.

Myös koiran kanssa harrastamattomat toivat esille avoimessa kysymyksessä myös muita nimeämiseen vaikuttaneita perusteita, kuten virallisen nimen vaikutuksen, koiran luonteen ja erilaiset esikuvat. Ulkonäköön liittyviä piirteitä ilmaistiin kuitenkin enemmän ja monipuolisemmin kuin kyselyyn vastanneiden koiran kanssa kilpatasolla harrastavien tai harrastaneiden vastaajien keskuudessa: nimi saattoi juontua esimerkiksi koiran väristä tai ruumiinrakenteesta, kuten edellä olevat esimerkitkin osoittavat.

4.3 Perheen muut koirat

Perheen muut koirat oli melko suosittu nimeämisperuste ja kyselyssä sen valitsi 20,7 % (n=304) vastaajista. Kun khiin neliö -testissä tarkasteltiin tätä nimeämisperustetta ja omistajan koiraharrastustaustaa, havaittiin tilastollinen merkitsevyys näiden kahden muuttujan välillä. Koiran kanssa kilpatasolla harrastavilla tai harrastaneilla perheen muut koirat vaikuttivat nimeämiseen useammin, kun taas koiran kanssa harrastamattomilla kyseinen nimeämisperuste vaikutti nimeämiseen harvemmin. Tilastollisesti tulos on erittäin merkitsevä ($\chi^2=77,74268$, $p<0,001$). Hypoteesi siis toteutui tarkasteltaessa omistajan koiraharrastustaustaa, mutta nollahypoteesi jäi voimaan omistajan iän, sukupuolen ja koulutustaustan kohdalla, kun tarkasteltiin p:n arvoa tai odotettujen frekvenssien ja havaittujen frekvenssien välistä eroa.

Koirien kanssa kilpatasolla harrastavat tai harrastaneet eivät kuitenkaan tuo perheen muiden koirien vaikutusta koiran saamaan nimeen avoimissa vastauksissa aina kovin selkeästi esille, eikä sitä välttämättä edes mainita keskeisenä vaikuttajana. Nimeä on voitu perustella sen sijaan esimerkiksi koiran rodulla, virallisella nimellä tai nimen kielellisillä ominaisuuksilla, kuten pituudella tai foneettisilla eli äänteellisillä piirteillä. Nämä tekijät ilmenevät esimerkeissä 29 ja 30, jossa ensimmäiseksi mainitussa omistaja keskittyy enemmän viralliseen nimeen ja nimen lyhyteen, ja jälkimmäisessä esimerkin omistaja kertoo koiran rodun ja luonteen olevan keskeisiä perusteita.

29) Virallinen nimi piti alkaa kirjaimella T. Halusimme että samaa lyhyttä nimeä voi käyttää myös kutsumanimenä. Lisäksi nimen piti sopia yhteen kennelnimen kanssa.

30) Mies ja kasvattaja olivat sitä mieltä, ettei dobberille sovi Fifi nimeksi. Koiran luonteeseen olisi kyllä sopinut, kun tykkää nukkua sylissä edelleen, vaikka jo 2v 63cm 28kg 😊 ekan päivän katselin kotona ja oli ihan Veeran näköinen ja oloinen.

Osalla kyselyyn vastanneista taas perheen muiden koirien nimien vaikutus on kerrottu avoimissa vastauksissa selvästi. Perheen muilla koirilla ei tosin välttämättä aina tarkoiteta

nykyisen perheen koiria, vaan kyseessä voi olla esimerkiksi lapsuuden perheen koirat, kuten esimerkissä 31:

31) Meidän perheessämme on ollut aina lapinkoiria. Äidilläni on ollut niitä jo 60-luvulta lähtien. Ihan ensimmäistä koiraa [--] lukuun ottamatta **äitini ja minun lapinkoirat on nimetty Lappiteeman mukaan. Joko saamenkielisiä sanoja käyttäen tai muuten Pohjois-Suomeen viittaa-villa sanoilla/nimillä.** Meillä on ollut 70-luvulla syntynyt [nimi, sodankyläläisen kasvattajansa antama perinteinen lapinkoiran nimi], [nimi, mänty, joka elää vielä, muttei kasva enää], [nimi, suomeksi riski], [nimi, suomeksi tuohi], [nimi, perinteinen erisnimi], [nimi, suomeksi vesisade], [nimi] [--], [nimi, tarkoittaa punaruskeaa koiraa] ja viimeisimpänä [nimi, tarkoittaa poroletkaa].

Perheen muut koirat ja niiden vaikutus nimeämiseen voivat ilmetä jonkin teeman suosimisena nimissä, kuten edellisessä esimerkissä, mutta myös muun muassa tiettyinä äänteinä, tavu- tai kirjainmäärinä, kuten esimerkit 32 ja 33 osoittavat.

32) **Tässä vaiheessa koirieni nimiin oli jo vakiintunut kirjain R, sekä kaksitavuisuus.** Perhepiirissämme on nimetty ihmisiä edesmenneiden lemmikkien mukaan. Näin ollen koin luontevaksi nimetä koira edesmenneen ihmisen mukaan. Mieheni läheinen sukulainen oli nimeltään [nimi]. Koirani nimeäminen samalla nimellä jatkoi miellyttäväksi vakiintunutta nimeämiskäytäntöäni ja kunnioitti mieheni kuollutta sukulaista.

33) Meillä oli nelikirjaimisia nimiä jo aiemmin koirilla ja halusin koiralle alkuperää muistuttavan nimen eli poromiesten jalan lämmittäjän.

Taustalla sille, miksi perheen muiden koirien nimien vaikutusta ei tuoda avoimissa vastauksissa läheskään aina esille, voi olla nimeämisen tunnepohjaisuus, ja siten erilaisten siihen liittyvien tekijöiden tiedostamattomuus, kuten Kiviniemi (2006: 221) toteaa lasten nimeämisessä usein tapahtuvan. Voi myös olla, että avoimissa vastauksissa perheen muiden koirien nimet on jätetty perustelematta siitäkkin syystä, että mikäli omistajalla on useampi koira, jokaisen koiran tiedot täytetty eri lomakkeille. Tämä on saattanut vaikuttaa siten, ettei muiden perheen koirien nimien vaikutusta koeta olennaiseksi selittää, jos näiden muidenkin koirien nimet ja tiedot ovat tutkimuksessa mukana.

Koirien kanssa harrastamattomien avoimet vastaukset olivat hyvin samantyyppisiä kuin koiran kanssa kilpatasolla harrastavien tai harrastaneiden. Perheen muiden koirien nimien vaikutusta tuotiin avoimissa vastauksissa kuitenkin enemmän esille muun muassa samana alkukirjaimena (esimerkki 34) tai samanlaisena teemana (esimerkki 35).

34) Netistä tuli kateltua nimiä josta sitten Daisy nimeen päädyttiin. Ei mitään erityistä syytä miksi juuri kyseinen nimi valikoitui. Kaksi muuta koiraa myös tullut hommattua joiden nimet sitten [nimi, d-alkuinen] ja [nimi, d-alkuinen]. Niihinkään ei erityistä syytä miksi valittiin juuri ne, mutta **d-kirjaimella piti alkaa kun ensimmäinenkin alkaa d-kirjaimella.**

35) Meillä oli jo [nimi, vanha, suomalainen]-niminen kodinvaihtaja tullut koira perheessä. **Pidin vanhoista suomalaisista nimistä** ja [nimi] sopi hyvin yhteen [nimi, vanha, suomalainen] kanssa.

Avoimissa vastauksissa oli paljon myös sellaisia nimeämistarinoita, joissa perheen muiden koirien vaikutusta nimeämiseen ei ilmennetty. Vastauksissa kerrotaan sen sijaan esimerkiksi perheen muiden eläinten nimien vaikutuksesta koiran nimeämiseen (esimerkki 36) ja myös muun muassa mieltymyksestä luontoon tai nimen liittymisestä koiran ulkonäköön, joista kumpikin ilmenee esimerkissä 37. Kyseisessä esimerkissä vastaaja myös toteaa murteen ja siinä esiintyvän svaavokaalin vaikuttaneen nimenvalkintaan siten, että vastaaja on valinnut koiralleen sellaisen nimen, jonka lausumiseen murteessa esiintyvä svaavokaali ei vaikuta.

36) Oma nimeni alkaa p-kirjaimella ja kissat saivat samalla kirjaimella alkavat nimet. Kun otin koiran, sen piti alkaa myös p- kirjaimella ja olla perussuomalainen mies.

37) Luontonimet viehättävät. Mietin vaihtoehtoksi myös Pihlaa (pihlaja on yksi lempipuistani), mutta murteella puhuessa siitä olisi aina tullut Pihila. Mietin pitkään koiran nimeä ja lopulta päädyin [nimi, luonto] koiran ulkonäön vuoksi (tummanruskean kirjava riistanvärinen).

On mielenkiintoista, että koiran kanssa kilpatasolla harrastavat tai harrastaneet omistajat ovat kertoneet perheen muiden koirien nimien vaikuttaneen nimenantoon odotettua enemmän, vaikka he tuovat avoimissa vastauksissa tätä perustetta vähemmän esille. Päinvastainen ilmiö on niiden aineiston vastaajien kohdalla, jotka eivät ole koiraharrastuksessa mukana: perheen muiden koirien vaikutusta nimeämiseen tuodaan avoimissa vastauksissa enemmän esille, vaikka kyseinen nimeämisperuste on valittu harvemmin kuin koiran kanssa kilpatasolla harrastavien tai harrastaneiden vastaajien keskuudessa.

Taustalla perheen muiden koirien vaikutuksella nimeämiseen voi olla koiran näkeminen yhä useammin perheenjäsenenä. Tästä kertoo myös se, että koirat saavat nykyisin enemmän henkilönnimiä. Koiraa ei siis nähdä enää samalla tavalla työtoverina kuin ennen, vaan ne ovat yleensä seurakoiran ja perheenjäsenen roolissa. (Saarelma 2011 21–22.) Inhimillistämisen lisääntyminen voisi siis ilmetä siten, että myös koirien nimeämisessä voitaisiin suosia sukuyhteyttä, vaikka kyse olisikin vain samassa perheessä asuvista koirista, jotka eivät ole sukulaisia keskenään. Kyseistä nimeämisperustetta tavataan lapsiakin nimetessä eli annetaan nimi jonkun sukulaisen mukaan tai suositaan nimien samantyyppisyyttä sisarusten kesken (Saarelma-Paukka 2017: 139). Kyseistä väitettä tukee myös se, että huomattavan suuri osa, 87,8 % (n=130), niistä koiraurheilua harrastamattomien joukosta, jotka ovat valinneet perheen muiden koirien vaikutuksen nimeämiseen, näkee koiransa ensisijaisesti seurakoirana. Vain 4,7 % (n=7) ihmiselle tästä ryhmästä koira on harrastuskaveri ja 7,4 % (n=11) mieltää koiransa ensisijaisesti käyttökoiraksi. Luvut ovat erilaiset koiran kanssa kilpatasolla harrastavien tai harrastaneiden omistajien kohdalla, joista suurin osa, 51,5 % (n=46), näkee koiransa ensisijaisesti harrastuskaverina, 29,2 % (n=26) seurakoirana ja 19,1 % (n=17) käyttökoirana.

Yleisesti ottaen erot nimeämisperusteissa voisivat selittyä sillä, että koiran kanssa kilpailevilla on todennäköisesti useamman koiran kokemus, ja heillä saattaa olla myös perheessään enemmän koiria. Lisäksi luvussa 4.9, jossa käsitellään koiran käyttötarkoituksen ilmenemistä nimeämisessä ja sen yhteyttä muun muassa omistajan harrastuneisuuteen, nousee esille, että nimeen sisältyy myös toisinaan koiralle asetettuja toiveita ja nimen näkemistä eteenä. Tämä voisi olla syynä esimerkiksi sille, että koira on voitu nimetä esimerkiksi perheen tai jonkin sukulaisen edesmenneen menestyksekkään koiran mukaan, ja toivoa siten omalle koiralleen samoja, hyviksi havaittuja ominaisuuksia.

4.4 Virallinen nimi

Virallisella nimellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa koiran virallisen nimen vaikuttamista kutsumanimen. Kyseinen peruste oli aineistossa melko suosittu, ja sen valitsi 19,62 % (n=288) kyselyyn vastanneista omistajista. Sosiolingvivistisistä taustamuuttujista omistajan harrastuneisuudella ja iällä koiran nimeämishetkellä oli korrelaatiota tämän nimeämisperusteen kanssa. Koiran kanssa kilpatasolla harrastavat tai harrastaneet hyödyntävät virallista nimeä useammin, kun taas koiran kanssa harrastamattomat nimeävät tämän nimeämisperusteen mukaan koiransa harvemmin. Tulos on tilastollisesti erittäin merkitsevä ($\chi^2=77,74268$, $p<0,001$). Ikäryhmistä 40–49-vuotiailla koiran virallinen nimi vaikutti nimeämiseen muita useammin, kun taas 20–29-vuotiailla koiranomistajilla muita harvemmin. Tulos on tilastollisesti merkitsevä ($\chi^2=103,2982$, $p<0,01$). Hypoteesi piti paikkansa omistajan koiraharrastustaustan ja iän kohdalla. Nollahypoteesi toteutui puolestaan omistajan sukupuolen ja koulutustaustan suhteen tarkasteltaessa p:n arvoa tai odotettujen frekvenssien ja havaittujen frekvenssien välistä eroa.

Koiraharrastuksessa kilpatasolla harrastavien tai harrastaneiden vastauksissa tuodaan paljon esiin virallisen nimen vaikuttamista kutsumanimen. Näyttäisi siis siltä, että tämä nimeämisperuste on usein tiedostettu. Vastauksissa kerrotaan esimerkiksi, kuinka on haluttu virallisen nimen yksilöivä osa arkikäyttöön (esimerkki 38) tai virallisen nimen yksilöivän osan kanssa samalla kirjaimella alkava kutsumanimi (esimerkki 39).

38) Virallinen nimi piti alkaa kirjaimella L. **Halusimme että samaa lyhyttä nimeä voi käyttää myös kutsumanimenä.** Lisäksi nimen piti sopia yhteen kennelnimen kanssa. Etsimme myös k. rodussa harvinaista l-alkuista nimeä jotta koira jää paremmin mieleen kasvattajille uroshdokkaana.

39) **Koira on O-pentueesta, joten halusin myös kutsumanimen alkavan sillä kirjaimella.** En kuitenkaan halunnut virallista ihmisen nimeä. Koirani on belgianpaimenkoira malinois, jotka saattavat toisinaan olla hieman oikukkaita, joten nimi sopii myös luonteeseen.

Toisaalta virallinen nimi ei välttämättä näy suoraan koiran kutsumanimessä, eikä kyseessä ole aina koiran oma virallinen nimi, vaan nimi voi olla johdettu tai jollain muulla tavalla kytköksissä toisen koiran, esimerkiksi pennun emän nimeen tai emään liittyviin muistoihin. Esimerkeissä 40 ja 41 pennun emän nimi tai emään liittyvät muistot ovat vaikuttaneet pennun saamaan nimeen. Esimerkissä 41 ei tosin voida varmuudella sanoa, onko kyseessä pennun emän virallinen nimi vai kutsumanimi.

40) Osin muodostuu oikeasta nimestä, jonka olen itse saanut keksiä, mutta alun perin Assin emä jouduttiin lopettamaan halvaantumisen vuoksi, kun pennut olivat reilu -viikkoisia ja kasvattaja toi lohduksi Asteri-kukkia ja siitä lyhensin kutsumanimeksi. Emä oli sijoituskoira ja asui luonani. Pennutkin syntyivät täällä.

41) Olin joskus menossa aksakisoihin ja näin lähtölistasta kutsumanimen [nimi, kaima]. Se oli musta aluksi ihan hirveä :D Mutta sit aloin miettiä, et **jos Ruuti saa pennut, sen tyttären on pakko olla [nimi, lähes sama äänneasu]**. Ja koska meillä e-pohjanmaalla ei osata sanoa REETÄ niin siitä tuli [nimi].

Kaikissa avoimissa vastauksissa virallinen nimi ei tule esiin, vaan virallista nimeä keskeisempi osa nimeämistarinaa voi olla esimerkiksi pennun saapumiseen liittyvät tapahtumat (esimerkki 42), erilaiset muistot (esimerkki 43) tai koiran luonteenpiirteet tai käytös (esimerkki 44).

42) Koira tuli vapun tienoilla ja nimeä mietittiin. Piti olla lyhyt ja ytimekäs nimi.

43) Mieheni joukkuetta armeijassa huudatettiin "Alavilla mailla hallanvaara" ja se sopi hyvin koiraan.

44) Istuimme siskoni kanssa autossa pari tuntia pennunhakumatalla ja mietimme sopivia nimiä. **Pikkukoira oli niin reipas ja rohkea ja tuntui ottavan maailman avosylin vastaan.** Niinpä heti, kun siskoni sanoi mites ois Urho, tiesin, että nyt on nimi miestä myöten ja koiralla arvoisensa nimi.

Koiraharrastusten ulkopuolella olevat omistajat ovat puolestaan hyödyntäneet virallista nimeä nimeämisperusteena koiran kanssa kilpatasolla harrastavia tai harrastaneita vähemmän, mutta virallinen nimi vaikuttaa kutsumanimeseen hyvin samalla tavalla kuin koiraurheilussa kilpailevienkin. Virallinen nimi näkyy kutsumanimessä esimerkiksi virallisen nimen osan hyödyntämisenä, kuten esimerkissä 45 tai saman alkukirjaimen suosimisena kuin virallisessa nimessä, kuten esimerkissä 46:

45) Koiran kennel nimessä oli Bella nimi joten siitä jäänyt koiralle kutsumanimeksi.

46) Kasvattajalla D-pentue, piti olla d-alkuinen. Ei syytä olla käyttämättä virallista nimeä.

Virallinen nimi saattoi näkyä kutsumanimessä myös fiktiivisen henkilöesikuvan tai saman teeman mukaisesti, kuten esimerkit 47 ja 48 osoittavat:

47) Kennelnimi on Sylvester. Siitä tuli heti Rocky Balboa mieleen, joten mamman mussukka on Rocky.

48) Kasvattaja/myyjä antoi koiran kennelnimeksi Jack Sparrow (the Pirates of the Caribbean - elokuvat), joten päädyimme nimeen Kapu, eli lyhennelmä kapteenista.

Kuten koiraharrastuksessa kilpailevillakin, myös koiran kanssa harrastamattomien avoimissa vastauksissa ei aina tuotu virallisen nimen vaikutusta esille. Taustalla saattoi olla esimerkiksi mieltymys nimeen sekä nimen kielellisiin piirteisiin ja niiden herättämiin assosiaatioihin (esimerkki 49) tai koiran saapumiseen liittyvät tapahtumat (esimerkki 50).

49) Halusin koirilleni maukkaita nimiä. pidän sekä lyhyistä nimistä että pitkistä.

50) Edellisen koirani kuoleman jälkeen olin päättänyt, että jos vielä koira tulee perheeni jäseneksi, siihen menee useampi vuosi. Kaverini kasvatti tätä rotua ja sai minut ylipuhuttua pentuja katsomaan loppukesästä, kun kävin hänen luonaan kylässä. Lupauduin, mutta sanoin, että minulle ei sitten vielä kyllä koira tule. Ihana pentu siitä porukasta tuli heti luokseni ja jäi syliin nukkumaan, muut touhusivat omia touhujaan kauempana. Sanoin, että toivottavasti ko. pentu löytää sopivan kodin. Kaveri naureskeli, että taisipa löytää jo. Kieltäydyin kohteliaasti mutta lupasin tulla poikkeamaan "syssymmällä" pentua tervehtimään, jos se vielä olisi kasvattajalla. Menin käymään muutaman viikon kuluttua ja pentu juoksi iloisesti juosten minun luo... **[nimi] lähti samalla reissulla mukaani ja nimeksi jäi [nimi] kun syssymmällä menin lupaukseni mukaan käymään...**

Kun pohditaan syitä, miksi koiran kanssa kilpatasolla harrastavat tai harrastaneet omistajat ovat nimenneet koiria enemmän virallisen nimen pohjalta, nousee esiin sekarotuisten vähäinen määrä kilpatasolla harrastavien ryhmässä. Vain 1,3 % (n=4) kilpatasolla harrastavista tai harrastaneista ihmisistä omistaa sekarotuisen koiran. Sen sijaan koiraurheilua harrastamattomilla sekarotuisia on enemmän: 6,4 % (n=53) omistajan koiran on sekarotuinen. Taustalla sekarotuisten pienelle määrälle kilpatasolla harrastavien tai harrastaneiden kanssa voi olla esimerkiksi palveluskoiraoikeudet. Sekarotuisilla koirilla näitä oikeuksia ei ole (Suomen palveluskoira-liitto), joten se voi mahdollisesti vaikuttaa kilpatasolla harrastavien ja harrastaneiden rotuvalintaan, jolloin sekarotuisen koiraan harvemmin päädytään.

Koiran virallisen nimen vaikutus nimeämiseen oli kytköksissä myös omistajan ikään. 40–49-vuotiaat hyödynsivät koiran nimeämisessä virallista nimeä enemmän kuin 20–29-vuotiaat. Tulos on tilastollisesti merkitsevä ($\chi^2=103,2982$, $p<0,01$).

Virallinen nimi nimeämisperusteena jakautui useaan kategoriaan, joita ovat esimerkiksi sama alkukirjain kutsumanimessä, virallisen nimen osa tai sen lyhenne, sama teema, käännös, sopivuus virallisen nimen kanssa, samankaltainen äännemaailma, sopivuus kutsumanimeksi, muistisääntö viralliselle nimelle tai assosiaatio viralliseen nimeen. Nämä kategoriat olivat edustettuina hieman eri tavoin, mutta pääasiassa ne olivat jakautuneet silti melko samalla tavalla kahdessa eri ikäluokassa.

Suosituin kategoria oli virallisen nimen osa tai sen lyhenne sekä 20–29-vuotiailla (n=23) että 40–49-vuotiailla (n=28). Esimerkissä 51 vastaaja on valinnut koiran kutsumanimeksi osan

virallisesta nimestä ja esimerkissä 52 vastaaja on lyhentänyt kutsumanimen virallisen nimen pohjalta.

51) Kusti on ollut minun ensimmäinen oma koira. Kun ostopäätös oli tehty, niin nimeä alettiin poikaystävän kanssa kovasti miettimään. Mitään ei tullut mieleen. Pentua käytiin katsomassa kasvattajalla, ja edelleenkin ei tullut mitään mieleen. **Pentu tuli luovutusikään, ja rekisterinimessä oli sana kusti.** Silloin päätettiin, että ei siitä ainakaan Kustia tule, on niin ruma nimi. Niin aika vain kului, ja Kustista tuli Kusti. Nimi muuttui hienoksi, ja en vaihtaisi vaikka olisi mahdollisuus. Moni aina kysyy, että Mustiko se on, silloin korjaan, että ei, vaan Kusti koolla.

52) **Virallisesta nimestä lyhennys** ja itsellä samana päivänä syntymäpäivä kuin koiran nimipäivä. Halusin että koiran kutsumanimi tulisi virallisesta nimestä.

Toiseksi suosituin oli kutsumanimen sama alkukirjain virallisen nimen kanssa, joka oli 20–29-vuotiailla mainittuna 11 kertaa ja 40–49-vuotiailla 16 kertaa. Esimerkeistä 53 ja 54 ilmenee saman alkukirjaimen suosiminen kuin virallisessakin nimessä.

53) **Koira on O-pentueesta, joten halusin myös kutsumanimen alkavan sillä kirjaimella.** En kuitenkaan halunnut virallista ihmisen nimeä. Koirani on belgianpaimenkoira malinois, jotka saattavat toisinaan olla hieman oikukkaita, joten nimi sopii myös luonteeseen.

54) **Virallinen nimi piti alkaa kirjaimella V.** Halusimme että samaa lyhyttä nimeä voi käyttää myös kutsumanimenä. Lisäksi nimen piti sopia yhteen kennelnimen kanssa.

Muut kategoriat olivat huomattavasti harvinaisempia tarkasteltavina olevissa ikäryhmissä: 20–29-vuotiailla ne ovat edustettuina 1–5 kertaa, kun taas 40–49-vuotiailla 1–3 kertaa.

Viralliseen nimeen nimeämisperusteena kietoutuu myös muita perusteita. Niitä ovat koiran rotu, ulkonäkö, luonne tai käytös, fiktiiviset hahmot, julkisuuden henkilöt, perheen muut koirat, luonto ja koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat. Esimerkissä 55 vastaaja kuvailee, kuinka koiran ulkonäkö ja fiktiivinen hahmo vaikuttivat koiran nimeämiseen. Esimerkissä 56 vastaaja kertoo, kuinka perheen muut koirat ovat olleet keskeisessä asemassa uutta pentua nimettäessä. Virallinen nimi muodostaa myös vastauksissa yleensä pohjan, jolle kutsumanimi ja muut nimeämisperusteet rakentuvat, kuten esimerkit 55 ja 56 osoittavat:

55) Syntyi A-pentueeseen joten nimen piti alkaa a-kirjaimella. Pidin elokuvasta [nimi] ja pääosan esittäjä oli mustahiuksinen ja pieni niin kuin koirani.

56) **Koira on kasvattajan B-pentueesta, ja lähdimme miettimään b-kirjaimella alkavaa kutsumanimeä,** koska meillä on ollut aiempien koirien kanssa tapana käyttää kutsumanimenä kasvattajan antamasta rekisteröidystä nimestä johdettua nimeä, eli aloittaa ko. kirjaimella. b:llä alkavaa nimeä oli haastavaa keksiä, ja vähän ennen pennun meille kotiutumista lähtiessämme kesälomalle pyörittelimme asiaa lentokentällä. Lentokentän kosmetiikkamyymälän parfyymiosastolla perheen teinit valitsivat isälle uutta tuoksua, ja kun eteen sattui Hugo Bossin tuoksut, valittiin uusi partavesi ja samalla koiralle nimi. Eli meille tuli Hugo the Boss!

Mikäli yksi nimeämisperusteista on koiran virallinen nimi, käytäntö on usein mukana. Useat omistajat tuovat avoimissa vastauksissaan esille, että nimen tulee olla ”lyhyt ja ytimekäs” sekä selkeä tai helppo opettaa koiralle, kuten esimerkit 57 ja 58 osoittavat.

57) Perheemme on erittäin liikunnallinen ja silloin kun koira oli meille tulossa, poikamme harrasti jalkapalloa. Kasvattajan kanssa mietittiin vauhdikasta nimeä ja koska kyseessä oli Q-pentue, piti virallisen nimen alkaa tuolla kirjaimella. Virallisesti nimeksi tuli Quick Like A Flash ja koska jätkällä oli pienestä asti vauhti veressä, kutsuma nimeksi piti alunperin tulla Salama. **Se olisi kuitenkin ollut liian pitkä** ja sattumalta kuultiin radiosta biisi, jossa laulettiin [nimi sisältyy laulun nimeen], siitä keksittiin [nimi].

58) Vanhanaikainen nimi, **lyhyt ja ytimekäs**, joka oli helppo opettaa koiralle. Miesystävän isovanhemmillä oli ollut myös samanniminen metsästyskoira. Sopi hyvin myös koiran virallisen nimen jatkoksi.

Käytännön syiden suosimiseksi voisi laskea ylipäättään virallisen nimen nimeämisperusteena, sillä se näyttäisi olevan kätevä käytännönratkaisu: virallinen nimi muodostaa helpon pohjan kutsumanimen muodostamiselle esimerkiksi äänteiden tai nimen teeman mukaisesti.

Lasten nimeämisessä käytännönratkaisut ovat näin suuressa määrin harvinaisia. Käytännöllä tarkoitetaan usein muun muassa nimen lausumisen ja kirjoittamisen helppoutta sekä sen lyhyttä. Vanhempien ikä ei vaikuta käytännöllisten nimien suosimiseen. (Aldrin 2011: 121–122.) Koirien kohdalla nimeämisestä käytännöllisyys vaikuttaisi tarkoittavan samoja asioita, kuten edellä olevista esimerkeistä huomaa. Pienenä lisänä käytännölle on koirien kohdalla se, että virallinen nimi muodostaa myös pohjan, josta uusi nimi on käytännöllistä luoda erilaisten kielellisten keinojen, kuten samankaltaisten foneettisten eli äänteellisten ominaisuuksien ja nimen teemojen, avulla. Tällainen pohja on esimerkiksi virallinen nimi tai koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat.

Virallisen nimen käyttäminen kutsumanimen pohjana heijastaa ikään kuin myös jatkuvuuden tavoittelua. Virallista nimeä ei haluta unohtaa, vaan sitä halutaan hyödyntää kutsumanimessä, jolloin se myös säilyy ja siirtyy arkikäyttöön. Toisinaan virallinen nimi linkittyy toiseen koiraan ja tämän koiran muistoa on haluttu vaalia myös kutsumanimessä. Esimerkissä 59 koiran emon menehtymisen jälkeiset tapahtumat ovat vaikuttaneet nimeämiseen jatkuvuuden ja muiston kunnioittamisen muodossa.

59) Osin muodostuu oikeasta nimestä, jonka olen itse saanut keksiä, mutta alunperin Assin emä jouduttiin lopettamaan halvaantumisen vuoksi, kun pennut olivat reilu -viikkoisia ja kasvattaja toi lohduksi Asteri-kukkia ja siitä lyhensin kutsumanimeksi. Emä oli sijoituskoira ja asui luonani, pennutkin syntyivät täällä.

Nimen esteettisyys on harvinaisempi piirre virallisen nimen ollessa nimeämisperusteena. Tarkkaa syytä ei vastauksista tai yleisistä nimeämiskäytännöistä ei löydy, mutta vastausten perusteella voi olettaa, että virallisen nimen vaikuttaminen kutsumanimeen on jo niin vahva, että

käytäntö ohittaa esteettisyyden: virallinen nimi muodostaa jo pohjan, joka ohjaa nimeä tiettyyn suuntaan vähintään alkukirjaimen tai nimateeman perusteella, kuten edellä olevista vastauksista on huomattavissa. Nämä piirteet itsessään ovat jo käytännöllisiä. Esteettisyyden tavoittelua kuitenkin esiintyi pienissä määrin, mikä ilmeni mieltymyksen kuvailuna. Omistaja on saattanut todeta nimen olevan esimerkiksi ”nätti” (esimerkki 60) tai kuvailla nimen kauneutta toteamalla, että koirakin on kaunis (esimerkki 61).

60) [--] mun mielestä Nekku on niin nätti nimi, että jäi kutsumanimeksi. Ja moni sanoi Nekusta pienenä, että on nätti kuin tikkunekku.

61) Nessan tullessa minulla oli saksanpaimenkoira nimeltä [nimi, n-alkuinen] ja halusin nimien sointuvan yhteen. Nessa on myös pehmeämpi nimenä ja **kyseinen koirakin on kovin kaunis, nimi sopi kantajalleen**. Iita tuli meille vahingossa, kun sitä vieroitettiin emästään. Sitä oli kutsuttu pikku-Iines nimellä, mutta se ei oikein meidän suuhun istunut, joten nimikin vaihtui kun koira meille jäi.

Myös harvinaisuuden tavoittelua nimeämisessä esiintyi, mutta käytännöllisyys oli yleisempi piirre kuin harvinaisuus. Omistajat tavoittelivat nimiä, jotka olisivat harvinaisia toisilla koirilla (esimerkki 62), ihmisillä (esimerkki 63) tai epätavallisempia ylipäätään (esimerkki 64)

62) Kasvattajan P-pentue, joten kaikkien pentueen pentujen nimi alkaa P-kirjaimella. Koira on ruskea, joten Bruno nimi olisi ollut sopiva, mutta vaihdettiin [nimi, p-alkuinen]. Yksi syy nimen valintaan on harvinaisuus, **ei sekoitu muihin saman nimisiin rekistereissä**. [nimi] on siis myös rekisterinimi kasvattajan nimen kanssa.

63) **Emme halunneet yleistä ihmisen nimeä**. Kutsumanimi juontuu myös osittain rekisteröidystä nimestä ja ajattelimme, että koira on meidän kullannuppu.

64) [nimi] on myös oikea kennelnimen loppu. **Nimi on suht harvinainen ja persoonallinen**. Helppo lausua. Kuvastaa hyvin myös koiraa persoonana.

Virallisen nimen vaikuttaminen nimeämiseen näyttäisi siis perustuvan melko vahvasti käytäntöön ja virallisen nimen tarjoaman pohjan kätevyYTEEN. Tämä ilmiö on jossain määrin samantapainen kuin silloin, kun koira nimeämiseen on vaikuttanut sen syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat (ks. 4.5 Koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat). Kyseisen nimeämisperusteen kohdalla sitä suosivat 50–59-vuotiaat odotettua enemmän, kun taas 20–29-vuotiaat valitsivat sen odotettua harvemmin, kuten myös virallisen nimen ollessa nimeämisperusteena. Näyttää siis siltä, että Aldrinin (2011: 216–217) toteamus nimen harvinaisuuden ja esteettisyyden tärkeydestä alle 30-vuotiaiden äitien kohdalla pitää paikkansa myös koiranomistajilla.

4.5 Koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat

11,1 % (n=163) omistajista mielsi koiran syntymään tai saapumiseen liittyvien tapahtumien vaikuttaneen nimeämiseen. Omistajan ikä koiran nimeämishetkellä vaikutti tämän nimeämisperusteen suosioon: 50–59-vuotiailla muita ikäryhmiä useammin ja 20–29-vuotiailla harvemmin. Tulos on tilastollisesti merkitsevä ($\chi^2=103,2982$, $p<0,01$). Hypoteesi omistajan taustan vaikuttamisesta koiran nimeämiseen toteutui iän kohdalla, mutta nollahypoteesi jäi voimaan omistajan sukupuolen, koiraharrastustaustan ja koulutustaustan suhteen tarkasteltaessa p:n arvoa tai odotettujen frekvenssien ja havaittujen frekvenssien välistä eroa.

Koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat jakautuivat erilaisiin kategorioihin, kuten koiranhakumatkan tapahtumat, sää tai vuodenaika, juhlat, koiran syntymä tai syntymäominaisuus, koiran tarkoitus, kalenteripäivät, koiran syntymämaa ja koiran ensihetket uudessa kodissa. Nämä kategoriat olivat edustettuina eri tavoin avoimissa vastauksissa ja eri ikäryhmissä. Suosituin kategoria 50–59-vuotiailla oli koiran syntymämaa, joka esiintyi vastauksissa kolme kertaa. Tämä kategoria ilmenee esimerkissä 65, jossa vastaaja kertoo nimenneen koiransa ruotsalaisella nimellä koiran syntymämaan perusteella.

65) Koirani syntyi Ruotsissa, joten ruotsalainen etunimi sopi hyvin.

Myös koiran tarkoitus ja tehtävä perheessä (esimerkki 66), erilaiset juhlapäivät ja sää (esimerkki 67) olivat melkein yhtä suosittuja, sillä ne esiintyivät vastauksissa kaksi kertaa. Esimerkissä 66 vastaaja kuvailee viimeisessä virkkeessä, kuinka koiran tarkoitus oli tuoda hänen perheelleen lohtua perheen toisen koiran menettämisen jälkeen. Esimerkissä 67 kuvaillaan koirien saaneen nimensä niiden syntymäpäivien sään tai juhlapäivän mukaan.

66) Menetin vanhan koirani äkillisesti, ja toinen koirani suri niin että lakkasi syömästä ja vain makasi ja itki. Surin myös itse erittäin kovasti, ja ymmärsin, ettei jäljelle jäänyt koirani selviä ainoana koirana. Hankin sitten nopeasti uuden koiran, pennun, vanhemman seuraksi ja meille lohduksi. Annoin sille nimeksi Onni, koska **sen tehtävä oli tuoda meille taas onnen tunteita**.

67) Tuisku on syntynyt 12.2.2018. **Tuolloin oli kovat lumituiskut useampana päivänä**. Luonne osuu myös kohdalleen, vauhtia riittää, tuulispäänä eteenpäin. **Vanhempi koirani, saman rotuisen 8v. valkoinen käppänä syntyi juhannuksena** ja sai nimekseen [nimi]. Keskikesän pentu.

20–29-vuotiaiden vastauksissa puolestaan koiran syntymä tai syntymäominaisuudet oli suosituin kategoria, sillä se esiintyi kahdeksassa vastauksessa. Koiran syntymällä tai syntymäominaisuuksilla viitattiin vastauksissa esimerkiksi synnytyksen aikaisiin tapahtumiin, kun taas syntymäominaisuuksilla (esimerkki 68) tarkoitettiin muun muassa pennun kokoa tai väritystä. Esimerkissä 68 vastaaja kuvailee koiran turkin kuvion vaikuttaneen nimeämispäätökseen.

68) Ensimmäisen koiran nimi Luna, silloisen puolisoni isoisa sanoi että jos toisen koiran hankitte siitä voisi tulla Stella. Kuu ja tähti. Lunalla suunniteltiin pentuetta ja jo siinä vaiheessa tiesimme että jos musta-punainen tyttö syntyy, sille tulee nimeksi Stella. **Stella syntyi ensimmäisenä valkoinen tähti rinnassa.**

Lisäksi sää tai vuodenaika oli melko yleinen kategoria, sillä se oli 20–29-vuotiaiden vastaajien keskuudessa edustettuna neljä kertaa. Esimerkissä 69 omistaja kertoo, kuinka vuodenaika vaikutti osaltaan nimeämiseen:

69) Suomenlapinkoiralle haluttiin saamelainen nimi. Saamelaismytologiasta löytyi kevään ja heidän lämmöllisyyden jumalatar [nimi], joka tuntui sopivalta. **Olihan koirakin melkein kevään lapsi (syntynyt kesäkuun alussa).**

Huomioitavaa on myös se, että osa kategorioista esiintyi vain toisessa ikäluokassa. Koiran syntymämaa oli esillä pelkästään 50–59-vuotiaiden vastauksissa, kun taas koiran ensihetket uudessa kodissa ilmeni vain 20–29-vuotiaiden ikäluokassa. Olennaista on myös se, että 20–29-vuotiailla esiintyy useampia koiran syntymään tai saapumiseen liittyviä kategorioita yhtä vastausta kohden on enemmän kuin 50–59-vuotiailla. Tämä ilmenee hyvin esimerkiksi 70, jossa omistajan avoimessa vastauksessa on säähän, kalenterin merkkipäivään ja syntymäominaisuuksiin liittyvät kategoriat:

70) **Pennut syntyivät heinäkuun 6. päivänä, Eino Leinon ja runon ja suven päivänä.** Alunperin olin ajatellut ottavani uroskoiran, jonka nimeksi olisi tullut Eino. Suunnitelma ei kuitenkaan mennyt aivan niin ja kasvattajalla olikin ässäkortti takataskussa. Uroksille oli tästä pentueesta enemmän kysyntää, joten kasvattaja ehdotti minulle sijoitusnarttua. Sanoin miettiväni asiaa, mutta heti samana iltana vastasin myönteisesti. Sitten tulikin se nimiongelma - **eihän narttukoiraa voi olla Eino.** Joku nimi piti keksiä, mikä ei olisi niin tavallinen ja kuitenkin **sopisi syntymäpäivän teemaan.** Raapustin ruutupaperille erilaisia vaihtoehtoja ja jotenkin se [nimi] sieltä sitten tuntui sopivalta. Istuva nimi on kyllä ollut, eikä harmita yhtään, sain suomalaisen koiran suomalaisella nimellä 😊 P.s. eikä ole tullut kuin kaksi koiraa samalla nimellä vastaan!

Mikäli omistaja on kyselyssä todennut koiran syntymään tai saapumiseen liittyvien tapahtumien vaikuttaneen koiran nimeämiseen, se on usein nimeämisessä pääperusteena, mutta sen kanssa esiintyi kuitenkin myös muita perusteita. Niitä olivat esimerkiksi koiran luonne tai käytös (esimerkit 71 ja 72), ulkonäkö (esimerkit 72 ja 73), vieraat kielet, kulttuurit tai maat (esimerkki 73), rotu, julkisuuden henkilö, virallinen nimi ja mieltymys nimeen.

71) Hain koiran kaverini kanssa kaukaa eikä paluumatkalla yksikään heitetyistä nimivaihtoehtoista tuntunut oikealta. Nauroimme kun koira oli ennen lähtöä juonut piimää ja kun kysyimme koiralta joitko piimää, **se aina nyökkätteli.** No, matkaa kotiin ei ollut enää paljoa kun ohitimme huittisissa tien, jonka nimi luki isolla sinisessä kyltissä, Taikayöntie. Siinä se oli! Taika eli 10 vuotta kanssamme kunnes pari vuotta sitten menehtyi. Melko nopeasti tuli uusi kaveri vanhemmalle koiralle [nimi], uusi ystävä oli syntynyt 8pv Taikan poismenon jälkeen. Taikan vierailut luonamme loppuivat samoihin aikoihin. Uuden koiran nimi Lumo viittaa näihin asioihin, ja uskon että Lumossa on osa Taikaa.

72) Tiesin jo ennen koirani syntymää, että vanhempien perusteella **se on todennäköisesti keskimääräistä rotunsa edustajaa pienempi ja vilkas/villi.** Olen aina pitänyt lauluyhtye Rajattoman joululaulusta Kirje joulupukille, joka alkaa "Olen pienen sisarista, nimeni on Lalla, hyörin pyörin

toisten tiellä aina kaikkialla". Sitä hyräillessäni lähdin pyörittelemään suomen kieltä ja nimi vääntäytyi [nimi]. Se on myös johdannainen rallatella-verbistä joka niin ikään sopisi koiran iloiseen persoonaan. Jonkin aikaa mietin myös Mallaa, koska vanhemman koirani nimi on Halti ja silloin toinenkin olisi nimetty tunturin mukaan, mutta totesin, että alkuääne "al"- on liian samanlainen ja R-kirjain terävöittää nimeä sopivasti sen verran, että erottuu Haltista. [nimi] linkittyy myös talviseen lastenlauluun Rati Riti Ralla, mikä sopii talvipennulle (syntyi joulukuussa ja saapui tammiukuun lopulla) mainiosti.

73) **Koiralla venäläinen isä ja sukujuuri, joten etsittiin venäläistä naisten nimeä.** Koska koira on väriltään ruskea päistärikkö, valikoitui nimeksi [nimi], joka viittaa myös ruskeatukkaiseen.

Koiran syntymään tai saapumiseen liittyvien tapahtumien mukaan nimeämisessä ei esiinny käytäntöä juuri ollenkaan. Sen sijaan nimeen mieltymistä tuodaan esille jossain määrin. Esimerkissä 74 vastaaja kuvailee mieltymystään nimeen adjektiivilla ”kiva” sekä luonnehtimalla sitä ”suuhun sopivaksi”. Esimerkissä 75 vastaaja kertoo, kuinka nimi kuulosti koiralle täydellisesti.

74) Tutkin paljon tyttökoirien nimiä ja **päädyin pariin kivaan nimeen. Lopulta Minttu tuntui omaan suuhun parhaalta.** Hauska sattuma oli, että koira oli huomenlahja ja haimme koiran heti häiden jälkeisenä päivänä. Häissä teemaväriä oli mintunvihreä.

75) Mentiin kattomaan ekaa kertaa [nimi] ja radiosta tuli "taistoihin tiemme kun toi..." Ja se oli siinä. **Jotenkin typerän kuuloinen ihmiselle nykypäivänä ja täydellinen koiralle.**

Huomattavan yleinen tekijä koiran syntymään tai saapumiseen liittyvien tapahtumien nimeämisperusteessa on vastausten tunnepitoisuutta ilmentävät affektiiviset ilmaukset. Saarelpaukkalan (2017: 137) mukaan tunteet ja sattuma esiintyvät nimenannossa monesti tavalla tai toisella. Myös tässä tutkimuksessa kyseiset elementit ovat olennaisia ja yleisiä tämän nimeämisperusteen kohdalla. Omistaja saattaa tuoda enemmän esiin esimerkiksi sitä, mitä koira hänelle merkitsee tai koiraan ja sen saapumiseen liittyviä tunteita. Myös koiran syntymä, saapuminen tai päätös sen hankkimisesta voi tuntua sattumalta tai kohtalolta, jota on hyödynnetty nimeämisessä. Affektiivisuus siis näkyy vastauksissa monella tavalla. Esimerkissä 76 koiran saapumiseen liittyy vanhan koiran muistoa kunnioittavia tunteita ja vastaajan puolison kiintyminen koiraan sekä koiran kuvailu esimerkiksi ”sydäntenvallottajaksi” ja ”taikuriksi”, joka on tuonut heidän perheeseensä lohtua ja iloa. Koiran tuoma lohtu ja koiran merkitys perheelle ilmenee esimerkissä 77, kun taas esimerkissä 78 omistaja perustelee koiran nimeämistä pennun saapumiseen liittyvällä tilanteisella huumorilla.

76) Mieheni oli vastaan uuden koiran hankkimista, sain kuitenkin tahtoni vinkumalla läpi. Käytyäni koiranpentua katsomassa ystäväni kanssa, tulomatalla hän luetteli netistä eri koirannimiä. Kun kuulin nimen Taika sanoin heti että se on se. **Taikka oli sekin että sain uuden koiran kuoleen koiraystäväni tilalle ja se että mieheni on rakastunut koiraan ihan mahdollisesti.** Koiranpentu taikoi meille ihan uutta yhteistä tekemistä, varsinkin kun nuorin lapsemme muutti samoihin aikoihin pois kotoa. Taika on oikea taikuri ja sydäntenvallottaja <3.

77) Menetin vanhan koirani äkillisesti, ja toinen koirani suri niin että lakkasi syömästä ja vain makasi ja itki. Surin myös itse erittäin kovasti, ja ymmärsin, ettei jäljelle jäänyt koirani selviä

ainoana koirana. **Hankin sitten nopeasti uuden koiran, pennun, vanhemman seuraksi ja meille lohduksi. Annoin sille nimeksi Onni, koska sen tehtävä oli tuoda meille taas onnen tunteita.**

78) Pyörittelimme erilaisia nimiä ja äitini heitti "Tytti saatana" tälle naureskelimme pitkään, koska todennäköisesti pentu tekee tihutöitä ja sitä tulemme kiroamaan. **Kun pentu tuli kotiin ja pissasi matolle naureskelin ja sanoin "Tytti saatana".** Koirasta tuli tällöin Tytti, saatanaa ei viitsinyt nimeksi antaa.

Tunteet ja nimen merkityksellisyys näyttävät olevan vallitsevia koiran syntymään tai saapumiseen liittyvien tapahtumien kategoriassa. Voi olla siis mahdollista, että tunteet menevät käytännön, harvinaisuuden ja muiden nimenantoon liitettyjen piirteiden edelle, koska tarinat ovat itsessään ainutlaatuisia ja kauniita. Ja kuten edellä on mainittu, nimeäminen on monesti tunnepohjainen prosessi, jossa käytäntö näyttelee pienempää roolia (Saarelma-Paukkala 2017: 137). Nimenanto kumpuaa myös monesti nimeäjän omista, henkilökohtaisista kokemuksista (Kiviniemi 2006: 149).

Tämä nimeämisperuste näyttäisi avoimia vastauksia tulkitsemalla muodostavan nimeämisperusteelle ikään kuin jonkinlaista pohjaa: koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat voivat johdattaa tietyn nimen antamiseen, mikä puolestaan luonnollisesti supistaa nimeämisen kenttää. Jos nimeämistarina ei esimerkiksi ole ainesta luontonimelle, sellaista olisi vaikea saada liitettyä osaksi tarinaa. Lisäksi nimeämispohjan vaikutusta tukee se, että 20–29-vuotiaiden sään tai vuodenajan kategoriaan sijoittuva nimeäminen perustui laajemmin vuodenajalle ja sille tyypilliselle säätälälle, kun taas 50–59-vuotiailla nimeäminen saattoi olla tietyn päivän sään innoittama.

Koiran syntymään tai saapumiseen liittyviin tapahtumiin nimeä varten rakentuva pohja voisi olla peruste sille, miksi tämä nimeämisperuste on keski-ikäisten suosiossa, mutta nuorilla taas harvinaisempi (ks. luvut 4.2 Nimi itsessään ja 4.5 Virallinen nimi). Aldrinin (2011: 215–217) mukaan lasten nimeämisessä alle 30-vuotiaat äidit ovat luovempia nimenantajia ja suosivat nimissä harvinaisuutta ja esteettisyyttä, kun taas yli 30-vuotiaiden äitien nimenannossa korostuu tavallisuus ja perinteisyys. Luvussa 4.6 käsiteltävistä luontoaiheisista nimeämisperusteista onkin selkeästi huomattavissa 20–29-vuotiaiden koiranomistajien pyrkimys harvinaisiin nimiin. Tässä tutkimuksessa 50–59-vuotiaiden koiran syntymään tai saapumiseen liittyvien tapahtumien nimeämisperusteessa ei ainakaan vastauksista näy tällainen perinteitä ja tavallisuutta suosiva suunta suoraan, mutta toisaalta nimeämisperusteelle rakentuva pohja ilmentää jatkuvuutta, jonka vuoksi tällainen pohja voisi olla mielletävissä perinteisyyteen rinnastettavaksi. Lisäksi on todettava, että koiria on nimetty esimerkiksi ulkonäköön tai käyttäytymiseen liittyvien piirteiden mukaan jo varhaisista ajoista asti ja kulttuurisena perinteenä (ks. Leibring 2013: 124;

Aikio 2019: 38–39). Tämän huomioiden koiran syntymään tai saapumiseen liittyviin tapahtumiin kuuluvan koiran syntymäominaisuuksien kategorian voisi mieltää perinteitä ja nimen tavallisuutta ilmentäväksi ominaisuudeksi nimeämisessä.

4.6 Luonto

Luonto vaikutti nimeämiseen 8,1 % (n=120) omistajista. Omistajan iällä oli merkitsevyyttä luontonimien käytössä, sillä 20–29-vuotiaat suosivat niitä muita ikäryhmiä huomattavasti enemmän. Ikä on siis tilastollisesti merkitsevä tekijä ($\chi^2=103,2982$, $p<0,01$), joten omistajan iän kohdalla hypoteesi toteutui. Nollahypoteesi jäi puolestaan voimaan tarkasteltaessa omistajan koulutustaustaa, sukupuolta ja koiraharrastustaustaa p:n arvon tai odotettujen frekvenssien ja havaittujen frekvenssien eron perusteella.

Luonto nimeämisperusteena jakautuu useaan kategoriaan. Niitä ovat avaruus, sää ja luonnonilmiöt, paikat, siemenet ja marjat, suhde luontoon, kasvit, eläimet ja Suomen luonto. Näiden kategorioiden suosio vaihteli aineistossa. Avaruuteen, säähän ja luonnonilmiöihin viittaavia nimiä oli 15, ne ovat siis suhteellisen yleisiä teemoja. Esimerkissä 79 omistaja on nimennyt koiransa kyseisen kategorian mukaisesti avaruuteen liittyvällä nimellä.

79) Halusin jotain avaruuteen liittyvää, tähtiin tms. Ja supernova tuli mieleeni ja siitä Nova, supernovat ovat kirkkaita mutta lyhytikäisiä kuten rakkaat koiramme, verrattuna ihmisten elinikään.

Myös paikat olivat yleinen kategoria, sillä ne olivat edustettuina kymmenen omistajien avoimissa vastauksissa Esimerkissä 80 omistaja kertoo paikan vaikutuksesta nimeämiseen:

80) Halusimme koirallemme rodun (suomenlapinkoira) alkuperää kuvastavan nimen. Nimivaihtoehtoja oli useita. **Saamen ja suomenkielen sanastoa ja paikkoja/tuntureita pyörittelimme mielellämme.** Ensi kertaa pennun nähtyämme totesimme että mikään muu ei sovi tuohon kuonoon.

Muut kategoriat esiintyivät nimeämisessä huomattavasti harvemmin, vain 1–3 kertaa.

Useassa vastauksessa luontoaiheisuus on nimeämisen pääperusteena. Se ei usein ole kuitenkaan ainoa nimeämisperuste, vaan linkittyy muihin, kuten koiran rotuun (esimerkki 81), ulkonäköön (esimerkit 82 ja 84), koiran viralliseen nimeen (esimerkki 83), koiran luonteeseen tai käytökseen, perheen muihin koiriin tai koiran viralliseen nimeen, joista kaikki kolme viimeksi mainittua esiintyvät esimerkiksi 84, fiktiiviseen hahmoon (esimerkki 85) tai nimeen itseensä. Monessa vastauksessa esiintyy useampi nimeämisperuste, harvoissa mainitaan pelkästään luonto.

81) **Halusimme koirallemme rodun (suomenlapinkoira) alkuperää kuvastavan nimen.** Nimi- vaihtoehtoja oli useita. Saamen ja suomenkielen sanastoa ja paikkoja/tuntureita pyörittelimme mielessämme. Ensi kertaa pennun nähtyämme totesimme että mikään muu ei sovi tuohon kuoon.

82) Olimme miettineet koiranhankkimista keväästä asti tosissaan ja samaan aikaan olin saanut ”taikapavun” lahjaksi ja istuttanut sen ruukkuun. Olimme poikaystäväni kanssa hirveän innostuneita tämän pavun kasvattamisesta ja puhuimme siitä papuna esim. ”Oletko muistanut kastella pavun?” Löydettyämme alkusyksystä sopivan kaavattajan ja käyneet tutustumassa pentueeseen useamman kerran, meidän omaksi koiraksi valikoitu kasvattajan kutsuma Venni-koira. Itse ihasuin tähän Venni nimeen valtavan paljon, mutta oma lempinimeni jota kaikki käyttävät (Henni) on todella lähellä Venniä, emme voineet pitää Venni nimeä varmojen sekaannusten vuoksi. Sitten jotenkin hyvin luonnollisesti poikaystäväni alkoi puhua Papusta. Olimme tähän nimeen jo tottuneet hoivatessamme tätä kasviparkaa, joka sitten kuihtui, joten siirsimme Papu-nimen koirallemme. **Koira on väritykseltään soopeli valkoisin merkein ja näyttääkin kerällä nukkuesa- saan välillä hyvinkin kidney -pavulta, varsinkin pienenä pentuna jolloin väritys oli nykyistä turkin väriä huomattavasti tummempi.**

83) Kennelnimi alkaa t-kirjaimella ja halusin jotain pohjoista kuvaavan nimen.

84) [nimi] on syntynyt syyskuussa, eli kyseessä on syksyn pentu. Kotimaa ja luonto ovat lähellä sydäntä (ja lappi omistajalla verissä), joten mikään muu nimi ei olisi voinut olla sopiva. **Nimi sopii esimerkiksi täydellisesti koiran syksyisen punertavaan brindle-väritykseen. Toinen vaikuttava tekijä taustalla oli vanhempi koiramme [nimi, r-alkuinen, c-kirjain, k-kirjaimen sijasta keskellä], jonka nimeen uuden tulokkaan täytyi sopia.** Tämä on siis syy miksi [nimi] kirjoitetaan c:llä eikä k:lla. C tuo tavallaan [--] nimeen tietynlaisen vivahteen, kun **kyseessä on todella kaunis, nopea ja ketterä koira.**

85) Olen aina pitänyt koirien nimistä, jotka eivät ole ihan perinteisiä. Serkkuni ensimmäinen koira oli Hamlet ja se oli lapsena minusta ihana nimi. Halusin koiralleni nimen, joka ei ole kovin yleinen tai esim. ihmisen nimi. Olen aina pitänyt susista, joten sitä kautta löytyi Hukka. **Lisäksi nimen takana on Disneyn sarjakuvista tuttu pikku-Hukka.**

Luontoon nimeämisperusteena on liitetty erilaisia piirteitä. Omistajat tuovat esille esimerkiksi käytäntöä. Nimen tulee sisältää tiettyjä äänteitä, jotta koira oppisi sen helpommin. Kaimion (2007: 52) mukaan koiran on helpoin oppia nimi, jossa on enintään kaksi tavua. Tässä tutkimuksessa nimen opittavuuden lisäksi omistajan vaikeus lausua tiettyjä äänteitä vaikuttaa joissain tapauksissa nimeämiseen. Esimerkiksi r-vikainen omistaja saattaa vältellä nimiä, joissa on r-kirjain, mikä ilmenee esimerkissä 86. Ja vaikka omistajalla ei olisikaan puhevika, koiran nimen tulee silti olla helposti lausuttavissa, kuten esimerkki 87 osoittaa. Kolmas käytäntöön liittyvä seikka on se, ettei koiran nimi saa sekoittua perheen muiden ihmisten tai eläinten nimiin.

86) Valittiin nimi Usva siksi että **haluttiin maanläheinen nimi jossa ei ole kirjainta R mieheni r-vian takia.** Usva on helppo huutaa metsällä, lyhyt ja ytimekäs. Kaunis nimi, kauniilla koiralla.

87) Kotimaiselle rodulle kuuluu mielestäni suomalainen nimi. Rotuni on lähtöisin lapista ja mietin nimeä harkitessani kaikenlaisia lappiin liittyviä mielikuvia. Nimessä [--] yhdistyvät mielessäni revontulien roihut, nuotiotulen loimu sekä elämänilo ja into. **Käytännön syistä koiran nimen täytyy olla myös helppo lausua, joko yksi- tai kaksitavuinen.**

Käytäntö on nimissä varmasti mukana siksi, koska koiran nimi tulee arkiseen käyttöön. Koiran huomio tulee voida kiinnittää erilaisissa tilanteissa (Kaimio 2007: 53). Nimeämisen

avulla ihmisen ja koiran välinen yhteistyö on siis tehokkaampaa (Saarelma 2011: 13). Ihmisillä on monesti myös tiedossa se, mitkä piirteet nimissä saavat koiran oppimaan nimensä helposti. Esimerkiksi Kaimion (2007: 52) mukaan koiralle helppo nimi on maksimissaan kaksitavuinen, nimi ei siis saa olla liian pitkä. Saarelma (2011: 21) puolestaan toteaa, että monet suosivat koiran nimeämisessä vahvoja konsonantteja, koska tällaiset nimet ovat koiran helppo oppia. Tämä näkyy myös kyselyn avoimissa vastauksissa, joissa moni omistaja tuo esille, kuinka nimen tulee olla lyhyt ja ytimekäs, maksimissaan kaksitavuinen ja vahvoja konsonantteja sisältävä, jotta se toimisi mahdollisimman hyvin arjessa koiran kanssa.

Myös nimen miellyttävyys ja esteettisyys olivat monessa vastauksessa läsnä. Omistajat perustelivat nimeämistä nimen kauneudella, miellyttävyydellä tai tykästymisenä itse nimeen, kuten esimerkit 88 ja 89 osoittavat. Nimen merkityksellisyys omistajalle on myös esteettisyyden taustalla, mikä ilmenee esimerkissä 89. Lisäksi nimen kauneus voi perustua sen herättämiin assosiaatioihin, kuten esimerkki 90 osoittaa.

88) Halusin antaa koiralle lyhyen ja ytimekkään nimen, joka liittyy luontoon tai luonnontieteen. [nimi] ovat yksi suosikkiluonnonilmiöni, **ja [nimi] on lisäksi sanana kaunis**, helppo lausua ja kirjoittaa. Hyvä asia nimeä valitessa oli myös se, että en tuntenut muita samannimisiä koiria, sillä en halunnut antaa myöskään kovin yleistä nimeä.

89) Siskoni kaverin pentu meinattiin nimetä Hallaksi, rakastuin nimeen ja kun siskon kaveri ei nimennytkään omaa pentuaan siksi niin minä päätin että pennustani tulee Halla.

90) Kotimaiselle rodulle luontoamme kuvaava nimi, koiran kylmän viileään käytökseen sopiva, talvea ja kylmää rakastavalle emännälle mieluinen.

Nimen kauneus tai mieltyminen itse nimeen ovat yleisiä piirteitä nimeämisen taustalla. Monesti voi jopa olla myös niin, että nimeäjä osaa perustella valitsemaansa nimeä vain sen kauneudella ja miellyttävyydellä. Nimen kauneutta ei kuitenkaan ole helppoa määritellä, vaan taustalla voi olla paljon erilaisia syitä. Nimen kauneus voi kummuta esimerkiksi niin äänneasusta kuin nimeen liittyvistä mielikuvista. Monesti myös muotiniimet ovat sellaisia, joita pidetään yleisesti kauniina. (Kiviniemi 2006: 132 & 140.) Nimenantaja ei kuitenkaan itse pysty aina perustelemaan mieltymystään, sillä nimeen tykästymisen on mutkikas tapahtumaketju. Lisäksi sattuma ja tunteet ovat monesti läsnä nimenvälinnassa. (Saarelma-Paukkala 2017: 137.) Nämä piirteet näkyvät myös vastauksissa, sillä monet omistajat ovat tuoneet vastauksissaan ilmi sitä, kuinka koiralle on annettu kaunis nimi tai kuinka nimeen sisältyy miellyttäviä assosiaatioita. Toisaalta osa omistajista vain totesi nimen olevan kaunis tai miellyttävä ilman suurempia perusteluja.

Esteettisyyden ja käytännöllisyyden lisäksi moni omistaja totesi myös nimen harvinaisuuden vaikuttavan nimeämisprosessiin. Koira ei ole haluttu nimetä millään kovin yleisellä nimellä, vaan on tietoisesti haluttu hakea harvinaisempia ja yksilöllisempiä vaihtoehtoja.

Omistajille tavallisuus ja harvinaisuus näyttäytyvät eri tavoin tai niissä nähdään erilaisia kategorioita. Tavallisuus voi näyttäytyä esimerkiksi perinteisinä koirien niminä, joita halutaan välttää, kuten esimerkissä 91:

91) Nimi on lyhyt ja ytimekäs, ja selkeillä tavuilla joten koira erottaa sen itsekkin myös hyvin muusta sössötyksestä koira on pieni ja musta, joten [nimi] sopii värin puolesta **eikä ole niin tavallinen kuin Musti tai Piki**. Ghibli-elokuvassa henkien kätkemä on myös pieniä mustia noki-palleroita jotka ovat ahkeria mutta vähän jekuttajia joista itse olen aina pitänyt valtavasti.

Tavalliset koirien nimet eivät kuitenkaan viittaa aina perinteisiin Musteihin ja Rekkuihin, vaan sillä voidaan myös tarkoittaa nykyajan yleisten koiran nimien välttelyä, kuten esimerkissä 92 ilmenee:

92) Halusin antaa koiralle lyhyen ja ytimekkään nimen, joka liittyy luontoon tai luonnontieteseen. {nimi} ovat yksi suosikkiluonnonilmiöni, ja [nimi] on lisäksi sanana kaunis, helppo lausua ja kirjoittaa. Hyvä asia nimeä valitessa oli myös se, että **en tuntenut muita samannimisiä koiria**, sillä en halunnut antaa myöskään kovin yleistä nimeä.

Lisäksi nimen tavallisuutta tai harvinaisuutta rajataan eri tavoin. Omistaja voi esimerkiksi haluta koiralleen nimen, joka ei ole ainakaan koiran rodulla yleinen, kuten esimerkki 93 osoittaa.

93) Olen ollut lapsesta saakka ns. "Lapinhullu", lomaillut siellä usein niin talvella lasketellen kuin kesällä vaeltaen joten lähdin miettimään nimeä pohjoisen tunturimaiden inspiroimana. Halti on mielestäni selkeä uroksen nimi ja tuo mieleen vanhat saamelaistarut tunturien haltioista sekä toki myös positiivisia mielikuvia Suomen huipusta ;) Vaikka harrastuksissamme tuskin ihan sinne asti päästäänkään. **Minulle on myös tärkeää, ettei koirani nimi ole yleinen ainakaan muiden samanrotuisten keskuudessa** - en tykkää ns. massanimistä joita on joka toisella koiralla.

Laajimmillaan tavallisuus voi puolestaan tarkoittaa nimen yleisyyttä ylipäätään sitä tarkemmin määrittelemättä, kuten esimerkissä 94 tuodaan esille:

94) Halusimme koiralle nimen, **joka ei ole ihmisen nimi eikä yleinen**. Halusimme myös, että nimi tarkoittaa jotain luontoon liittyvää. Mietimme lappiaiheisia nimiä ja päähän pilkahti [nimi], jolla on kaksoismerkitys. Tiesimme jo silloin, että koirallamme tulee olemaan pilke silmäkulmassa ja kujeet aina mielessä. Lisäksi koiramme on musta merkein. Kyseessä siis suomenlapin-koira.

Yksilöllisen nimen tavoittelemisen on lasten nimeämisessä tyypillistä nimenannossa varsinkin nykyaikana. Ennen nimeäminen oli enemmän yksilön linkittämistä ja liittämistä yhteisöön, mutta nykyisin haetaan persoonallisia, tuoreita ja erottuvia nimiä. Nämä tekijät ovat joltaneet nimien runsastumiseen ja suosituimpien nimien harvinaistumiseen, jolla tarkoitetaan sitä, ettei suosittuja nimiä anneta enää niin suurelle prosenttimäärälle kuin ennen. Nimenannossa käytetään nykyään enemmän mielikuvitusta ja nimissä näkyy myös moniarvioisuus. (Saarelma-

Paukkala 2017: 88–89 & 137.) Koirien nimeämisessä on havaittavissa samanlaisia tendenssejä. Leibringin (2013: 128–133) mukaan koirien nimeämisperusteet ovat monipuolistuneet vuosien saatossa entisestään.

20–29-vuotiaat luontoa nimeämisperusteena suosineet koiranomistajat nimeävät koiria erilaisten luontoon liittyvien osa-alueiden mukaan. Lisäksi nimeämisessä suositaan käytäntöä, esteettisyyttä ja harvinaisuutta. Tällaiset ominaisuudet, käytäntöä lukuun ottamatta, olivat esillä lasten nimeämisessä, kuten Aldrin (2011) on väitöstutkimuksessaan osoittanut. Alle 30-vuotiaat äidit suosivat nimeämisessä harvinaisuutta ja esteettisyyttä ja välttivät tyyppillisiä ja tylsiksi kokemiaan ruotsalaisia nimiä. Lisäksi he käyttivät nimeämisessä enemmän luovuutta. (Aldrin 2011: 216–217.) Myös koiranomistajille nämä piirteet ovat nimeämisessä tärkeitä, koska luontoon nimeämisperusteena liittyy juuri tällaisia tendenssejä, kuten edellä olevista esimerkeistä on huomattavissa. Lisäksi suurin osa, 43,3 % (n=52), luontoa keskeisenä nimeämisperusteena pitäneistä koiranomistajista tässä aineistossa on 20–29-vuotiaita. Tämän perusteella voidaan siis olettaa, että 20–29-vuotiaille koiranomistajille tärkeää nimeämisessä on esteettisyys, harvinaisuus ja käytäntö.

4.7 Koiran käyttötarkoitus

Koiran käyttötarkoituksen oli valinnut 5,5 % (n=82) kyselyyn vastanneista koiranomistajista. Tällä nimeämisperusteella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sitä käyttötarkoitusta, jota käytetään nimeämisperusteena, kuten esimerkiksi koiraharrastuslajin tai avustajakoirana toimimisen vaikutusta koiran nimeämiseen. Tällöin koiralle voi olla tarpeen antaa nimi, joka on muun muassa äänteiltään muusta puheesta erottuva, jotta koira tunnistaisi tai oppisi nimensä mahdollisimman helposti. Esimerkissä 95 omistaja kertoo halunneensa metsällä käytettävälle koiralleen nimen, joka helppoutensa ja selkeytensä vuoksi toimii kyseisissä olosuhteissa:

95) Etsittiin nimeä, mikä on lyhyt helppo ja selkeä **varsinkin metsällä toimiessa**. Haluttiin myös vähän erikoisempi nimi.

Taustamuuttujista omistajan sukupuolella ja koiraharrastustaustalla näyttää olevan merkitystä koiran käyttötarkoituksen ollessa nimeämisperusteena. Sukupuoli vaikuttaa tämän nimeämisperusteen taustalla siten, että kyselyaineiston perusteella koiran käyttötarkoitus on miesten ryhmässä yleinen nimeämisperuste. Naisten ryhmässä vastaavaa ei ollut havaittavissa. Miesten ryhmässä käyttötarkoituksen hyödyntäminen nimeämisessä on tilastollisesti erittäin merkitsevää ($\chi^2=36,43$, $p<0,001$). Käyttötarkoituksen vaikutus nimeämiseen on riippuvainen

myös vastaajan koiraharrastustaustasta. Koiran kanssa kilpailevat ryhmässä nimeävät koiran käyttötarkoituksen mukaan useammin, kun taas koiran kanssa harrastamattomilla tämä nimeämisperuste on harvinaisempi. Tilastollisesti tulos on erittäin merkitsevä ($\chi^2=77,74268$, $p<0,001$). Koiran käyttötarkoituksen kohdalla hypoteesi astui voimaan omistajan sukupuolen ja koiraharrastustaustan kohdalla. Nollahypoteesi puolestaan säilyi tarkasteltaessa omistajan ikää ja koulutustaustaa, kun tarkasteltiin p:n arvon tai odotettujen frekvenssien ja havaittujen frekvenssien välistä eroa.

Seuraavaksi tarkastellaan kyselyn avointen vastausten avulla, mistä tällainen tilastollinen merkitsevyys voisi johtua. Avoimissa vastauksissa, joissa kyselyyn vastaajat ovat valinneet käyttötarkoituksen yhdeksi nimeämisperusteeksi, esiin nousee esimerkiksi metsästysharrastus ja se, kuinka tärkeää on, että koira tunnistaa nimen metsällä, kuten esimerkit 96 ja 97 osoittavat:

96) Kutsumanimet valikoituneet niiden pituuden ja jämäkyyden vuoksi. **Koirat metsästyskäytössä ja kutsuttaessa/ koulutettaessa lyhyt ja napakka nimi on tehokas.** Myöhemmin nimet ovat kuitenkin kuvastaneet hyvin koiran persoonaa. Nimi on tullut yleensä mieleen kun pennun on ensimmäisen kerran nähnyt.

97) **Ytimekäs, helppo koiran oppia ja ihmisten käyttää metsällä.** Päätäväinen tyyppi joka johti pentuetta jo 6-viikkoisena kasvattajalla aidanraosta pois pihasta. [--]

Koiran käyttötarkoituksen vaikutus nimeämiseen liittyy siis joiltain osin esimerkiksi metsästyksen ja siihen, kuinka koiran on tärkeää tunnistaa nimi metsällä, kuten esimerkeistä 95 ja 96 ilmeni. Huomattavaa on myös, että koiran käyttötarkoitus nimeämisperusteena on erityisen suosittu sellaisissa roturyhmissä, joissa on paljon metsästys- ja käyttökoirarotuja: esimerkiksi kanakoirien (FCI 7) nimeämiseen käyttötarkoitus oli vaikuttanut 35 % tapauksista.

Miesten suurta määrää tässä nimeämisperusteessa voisi selittää metsästysharrastuksen miesvoittoisuus. Vuonna 2015 metsästyslupakortin lunasti 284 571 ihmistä, joista vain 21 706 oli naisia: naisten määrä on kuitenkin kasvanut 6,6 prosentista 7,1 prosenttiin (Suomen Riistakeskus 2016). Naisten määrän kasvusta huolimatta, heitä on kuitenkin metsästäjissä huomattava vähemmistö. Harrastuksen miesvaltaisuus näyttäisi siis olevan keskeinen syy sille, että miehet nimeävät koiria käyttötarkoituksen mukaan naisia enemmän.

Kuten edellä on mainittu, myös koiran kanssa harrastamattomien ryhmässä koiran käyttötarkoitus on vaikuttanut nimeämisprosessiin. Tällaisissa tapauksissa koiran käyttötarkoitus on kuitenkin paimentaminen tai metsästys. Havainto on mielenkiintoinen, sillä myös paimentaminen ja metsästys luokitellaan koiraharrastuksiksi (Suomen Kennelliitto a). Asiaa ei voida sanoa varmaksi, mutta mahdollisesti näin vastanneet ihmiset eivät kuitenkaan pidä paimennusta tai metsästystä harrastuksena, vaan enemmänkin elämäntapana. Esimerkiksi metsästys voi näyttäytyä ihmisille eri tavoin: toiset näkevät sen kilpailuna ja toiset elämäntapana (Yle Uutiset

2015). Tämä ilmenee esimerkeissä 98 ja 99, joissa omistajat eivät kyselyn vastausten mukaan ole koiraharrastuksessa mukana, mutta kokivat silti käyttötarkoituksen vaikuttaneen koiran nimeämiseen.

98) **Nimen piti kuvata hyvää työkoiraa, joka paimentaa poroja**, on seurana metsässä sekä lapsenvahtina ja jolla on oikea asenne. Reipas, rohkea, tarvittaessa kovaääninen ja rempeä. Mielestäni [nimi] myös viittasi sopivasti hulivili-asenteeseen, jämptiin mielenlaatuun ja rakastettavuuteen.

99) Perheen äitinä keksin nimen. Se on lyhyt, ytimekäs ja helppo kutsua metsällä.

Lisäksi koiraa on myös voitu ajatella johonkin koiraharrastukseen, mutta suunnitelmat eivät sitten toteutuneetkaan esimerkiksi koiran terveydentilan takia, kuten esimerkki 100 osoittaa:

100) [nimi] emä on Venäjältä alunperin ja Gagarinin mukaan nimetty, koirasta piti tulla luolakoira mutta terveydellisistä syistä ei tullut ja metsällä varsinkin ytimekäs nimi on hyvä.

Suurin osa avoimista vastauksista kuitenkin keskittyi johonkin muuhun kuin koiran käyttötarkoitukseen, kuten koiran rotuun (esimerkit 101 ja 103), koiran luonteeseen (esimerkit 101 ja 103) luontoon (esimerkit 101 ja 102) tai koiran ulkonäköön (esimerkki 102).

101) Kotimaiselle rodulle luontoamme kuvaava nimi, koiran kylmän viileään käytökseen sopiva, talvea ja kylmää rakastavalle emännälle mieluinen.

102) Kotimaiselle rodulle kaunista luontoamme kuvaava nimi, koiran ruskan ruskean värin mukaan.

103) Mäyräkoiralla on iso ego ja nimi pitää olla äijämäinen. Mikä Fifi ei tälle rodulle ja sen itsenäiselle luonteelle sovi. Lyhyt ja ytimekäs nimi.

Yhteenvedona voidaan todeta, että koiran käyttötarkoituksen vaikuttaminen nimen taustalla ei välttämättä tarkoita koiran kanssa harrastamattomien vastauksissa sitä, ettei koiralla olisi mitään ”virkaa”. Esille nousee tällöin muun muassa paimentaminen ja metsästys siitäkin huolimatta, että virallisesti ne luokitellaan koiraharrastuslajeiksi (Suomen kennelliitto a). Toteutuneen käyttötarkoituksen lisäksi myös aiottu harrastus tai käyttötarkoitus on ohjannut nimeämistä, mikä käy ilmi kyselyn avoimista vastauksista, joissa vastaajat kuvailevat tarkemmin nimeämisperusteita. Kyselyyn vastanneet ovat keskittyneet avoimissa vastauksissa myös muihin asioihin kuin koiran käyttötarkoitukseen: nimi on esimerkiksi voinut miellyttää tai se on kunnunnut koiran rodusta, kuten esimerkeissä 100–102 näkyi. Omistajan harrastustaustan lisäksi myös sukupuolen vaikutus oli miesten kohdalla keskeinen: he nimesivät koiria käyttötarkoituksen mukaan useammin kuin naiset.

Koiraharrastuksissa kilpailevat tai kilpailleet tuovat odotetusti avoimissa vastauksissaan enemmän esille koiran käyttötarkoitukseen liittyviä elementtejä. Joistain vastauksista

käyttötarkoitukseen liittyviä asioita ei tuoda esiin, mutta huomattavan monet aineiston vastaajat ilmentävät koiran käyttötarkoitusta jollain tavalla vastauksessaan. Koiran käyttötarkoitusta tuodaan esille esimerkiksi kertomalla harrastuksesta, jota koira ja omistaja harrastavat. Haetaan esimerkiksi metsästyskoiraa tai sitten nimi liittyy harrastukseen jollain muulla tapaa, kuten esimerkissä 104, jossa todetaan koiran nimen olevan myös tulevan käyttötarkoituksen määrittelemä.

104) Selailin vain nimiä mitkä eivät ole niin suosittuja. En halunnut sellaista nimeä joka on kaikilla. [nimi] miellytti minua nimenä ja sopisi tulevalle hirvikoiran alulle.

Osa vastaajista oli nimennyt koiransa toteutuneen koiraharrastuksen sijaan omien koiraharrastukseen tai koiran käyttötarkoitukseen liittyvien toiveidensa mukaan. Kyseinen ilmiö on tuttu myös lapsia nimettäessä, sillä monesti nimessä heijastuu vanhempien kohdistamia toiveita lapselleen ja siihen, millainen lapsen toivotaan olevan (Saarelma-Paukkala 2017: 14). Tällaiset toiveet voivat kohdistua esimerkiksi lapsen tulevaisuuteen, kuten luonteenpiirteisiin tai ammatiasemaan (Aldrin 2011: 189). Toiveita ja odotuksia sisältyy myös koirien nimeämiseen, sillä omistaja on voinut myös toivoa, että nimi on enne. Esimerkiksi saamelaisten keskuudessa koiria on ollut perinteisesti tapana nimetä paitsi ulkonäön ja luonteen, myös toivottujen ominaisuuksien mukaan. (Aikio 2019: 38–39.) Osa nimistä kuvastaa myös koiran toivottuja ominaisuuksia, joista olisi hyötyä koiraharrastuksessa. Kaimion (2007: 30) mukaan harrastuskoirilta vaaditaan monesti tietynlaisia ominaisuuksia muun muassa luonteen ja temperamentin suhteen. Esimerkeissä 105, 106 ja 107 vastaajat kuvailevat nimen merkitystä ja enteellisyyttä tai toivetta siitä.

105) Halusin nimen joka on vahva, jossa on r-kirjain keskellä. [nimi] tarkoittaa saameksi kovaa [--]. **Ajattelen että nimi jollain lailla indikoi ja edistää koiran ominaisuuksia**, ainakin ihmisen mieli vahvistaa sitä, mikä toistetaan ja nimeä toistetaan joka päivä. **Ajattelen siis, että "nomen est omen" vaikkakin sitä kautta että käyttö ja asenne välittyy koiran (eläimen, miksei myös ihmisen) toimintaan kun nimi-ominaisuutta toistetaan.** Aikaisempi koirani oli [--] (belgianpaimenkoira, "varjovalio" hausta) ja on osoittautunut minulle ainakin nimen arvoiseksi.

106) Halusin lyhyen ja ytimekkään nimen, joka sopii suomalaiseen suuhun. Minusta on myös hyvä että nimessä on s-kirjain, koira erottaa sen helposti ja se on nopea sanoa. Erityistä tarinaa ei ole, mustalle koiralle mielestäni Sisu sopii. **Ehkä se oli vähän myös toive luonteesta, kun tavoitteena on harrastaa ja kilpailla aktiivisesti.** Sisukasta koiraa toivoin ja sen sainkin.

107) **Hieman taikauskaisena uskon, että nimi on enne.** Nimen piti olla miehekäs ja kaksitavuinen. Kävin läpi Suomen ja ruotsinkielisiä nimiä, mutta mikään ei tuntunut sopivalta. Sitten kävin läpi omasta mielestäni miehekkäitä urheilulajeja ja päädyin selaamaan rallikuskien nimiä. Nimiä selatessani törmäsin [nimi], virolaiseen rallikuskin. Kuski vaikutti kaikin puolin symppikseltä, nimi oli kaksitavuinen ja miehekäs. Mielikuva nimestä oli se mitä hain ja herätti positiivisen mielikuvan. [--] Koira oli vielä nimensä mukainen symppis, nopea, tulinen, dominoiva ja miehekäs.

Käyttötarkoituksen vaikutus nimeämiseen koiraharrastuksessa kilpailevilla tai kilpailleilla näkyy siis odotetusti enemmän kuin koiran kanssa harrastamattomilla. Tämä johtuu siitä, että

koiraharrastajilla on suunnitelmia koiraharrastuksen parissa, kun taas koirien kanssa harrastamattomat ovat useimmiten hankkineet koiran seurakoiran tehtäviin. Tämä ilmenee hyvin aineistosta, sillä koiran kanssa kilpatasolla harrastavista tai harrastaneista 49,5 % (n=150) on merkinnyt koiran ensisijaiseksi rooliksi harrastuskaverina toimimisen, 31,6 % (n=96) seurakoirana olemisen ja 18,8 % (n=57) on hankkinut koiran ensisijaisesti käyttökoiraksi. Koiraharrastuksen pariin vihkiytymättömistä puolestaan 92,7 % (n=763) näkee koiran seurakoirana ja vain 2,4 % (n=20) harrastuskaverina. 4,8 % (n=40) oli hankkinut koiran ensisijaisesti käyttökoiraksi.

5 POHDINTA

5.1 Tutkimuksen kootut tulokset

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisia nimeämisperusteita koirien nimeämisessä on, ja vaikuttaako omistajan tausta, kuten ikä, sukupuoli, koiraharrastustausta tai koulutustaso, koiran nimeämiseen ja erilaisten nimeämisperusteiden suosioon. Tutkimuksen teoreettisena viitekehystenä oli sosio-onomastiikka, jossa on piirteitä nimistöntutkimuksesta ja sosiolingvistiikasta. Metodina hyödynnettiin sekä määrällisiä että laadullisia menetelmiä. Laadullisena metodina toimi pääasiassa aineistolähtöinen sisällönanalyysi teoriaohjaavalla vaikutuksella. Määrällinen metodi oli puolestaan khiin neliö -testi. Aineiston kerääminen tapahtui kyselylomakkeella, johon tuli yhteensä 1468 vastausta.

Koirilla on runsaasti erilaisia nimeämisperusteita, ja kyselyssä selvisi, että omistajat mielsivät monesti useamman nimeämisperusteen vaikuttaneen koiran nimeämiseen. Nimeämisperusteet liittyvät esimerkiksi koiran ominaisuuksiin, kuten ulkonäköön tai luonteeseen, tai sitten ne voivat juontua erilaisista esikuvista, kuten julkisuuden henkilöistä, fiktiivisistä hahmoista tai perheen muista koirista. Myös virallista nimeä on suosittu kutsumanimen pohjana tai innoittajana. Koiria nimetään myös luonnon, koiran syntymään tai saapumiseen liittyvien tapahtumien mukaan, ja myös vieraat kielet, kulttuurit ja maat ovat nimeämisperusteena.

Suosituin nimeämisperuste on nimi itsessään eli nimen miellyttävyys, sillä sen valitsi suurin osa kaikista omistajista. Myös esimerkiksi Sissosen (2016: 12) maisterintutkielmassa mieltymys nimeen on ollut kolmen suosituimman nimeämisperusteen joukossa. Samoin Keinäsen (2009: 32) kissojen nimeämistä tarkastelevassa maisterintutkielmassa nimenantajan mieltymys nimeen oli keskeinen ja myös suosituin peruste. Näiden tulosten pohjalta voidaan siis todeta, että nimen miellyttävyys on siis hyvin keskeinen peruste lemmikkiä nimettäessä.

Tutkimuksen muita suosittuja nimeämisperusteita olivat koiran ulkonäkö, koiran luonne tai käytös sekä koiran rotu. Koiran ominaisuudet ovat siis myös olennaisia perusteita nimeämisen taustalla. Tämä todettiin myös Sissosen (2016: 12) maisterintutkielmassa, sillä koiran ominaisuudet olivat kyseisen tutkimuksen suosituin nimeämisperuste.

Tietyissä nimeämisperusteissa ja niiden suosiossa oli nähtävissä vaihtelua taustamuuttujissa. Nimi itsessään, virallinen nimi, koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat, koiran ulkonäkö, käyttötarkoitus, luonto ja perheen muut koirat olivat sellaisia nimeämisperusteita, joiden suosio vaihteli eri taustamuuttujien suhteen.

Nimi itsessään tarkoitti muun muassa mieltymystä nimeen, nimen kauneutta, hauskuutta tai sen sopivuutta koiralle. Tämän nimeämisperusteen suosio vaihteli eri ikäluokissa, ja se oli

suuremmassa suosiossa 20–29-vuotiaiden keskuudessa kuin 40–49-vuotiailla. Keski-ikäiset koiranomistajat suosivat enemmän nimeämisperusteita, jotka loivat nimelle jonkin konkreettisen pohjan, kuten esimerkiksi virallista nimeä tai koiran syntymään tai saapumiseen liittyviä tapahtumia. Jälkimmäisellä nimeämisperusteella tarkoitettiin esimerkiksi koiran syntymäominaisuuksia, hakumatkaa, syntymä- tai hakupäivän säätä tai vuodenaikaa.

20–29-vuotiaat tavoittelivat puolestaan enemmän esteettisyyttä ja harvinaisuutta sekä nimen sopivuutta koiralle. Tämä näkyy erityisesti luontonimien suosimisena, ja tässä nimeämisperusteessa etsittiin monesti erottuvaa, kaunista ja persoonallista nimeä. Koiria saatettiin nimetä esimerkiksi sähään tai avaruuteen liittyvien ilmiöiden mukaan, ja myös kasvit, luontosuhde ja paikat olivat suosittuja kategorioita.

Keski-ikäisten tietynlainen perinteisyys ja valmiiden nimeämispohjien hakeminen sekä nuorten luovuus, esteettisyyden ja harvinaisuuden tavoittelu olivat samoja kuin Aldrinin (2011: 216–217) väitöstutkimuksessa, jossa todettiin nuorten äitien olevan luovempia ja kekseliäämpiä nimenantajia, kun taas vanhemmat äidit suosivat enemmän tavallisia ja perinteisiä nimiä.

Virallinen nimi nimeämisperusteena tarkoittaa esimerkiksi virallisen nimen osien, äänneiden tai teeman vaikutusta kutsumanimeseen. Tämä nimeämisperuste oli suosiossa etenkin silloin, jos omistaja oli 40–49-vuotias tai hän harrastaa tai on harrastanut koiran kanssa kilpatasolla. Kuten luvussa 4.4 mainittiin, ikä selittää tämän nimeämisperusteen suosiota siten, että virallinen nimi antaa ikään kuin pohjan kutsumanimelle. Sen sijaan koiran kanssa kilpatasolla harrastavat tai harrastaneet omistajat perustelivat käytännön lisäksi avoimissa vastauksissaan virallisen nimen vaikutusta kutsumanimeseen esimerkiksi koiran taustalla.

Koiran käyttötarkoitus tarkoitti muun muassa harrastuksessa, kuten metsästyksessä, erottuvien äänneiden tai harrastukseen liittyvien teemojen suosimista nimessä. Lisäksi käyttötarkoituksen mukaan nimettäessä omistaja on voinut sisällyttää nimeen ominaisuuksia, jotka ovat tärkeitä tietyssä harrastuksessa. Koiran käyttötarkoitus oli suosittu peruste, mikäli omistaja on mies tai hän harrastaa tai on harrastanut koiraaurheilua kilpailutasolla. Syynä ensimmäiseksi mainitulle on se, että etenkin metsästys on vielä tänä päivänä monesti miesten harrastus: suurin osa metsästysluvista on miesten lunastamia (Suomen Riistakeskus 2016). Kyselyyn vastanneiden koiraharrastuksessa kilpailevien tai kilpailleiden ryhmässä koiran käyttötarkoituksen suuri suosio nimeämisessä kumpuaa monesti lajista, jota koiran kanssa harrastetaan tai sitten toiveista menestykseen liittyen (ks. sivu 62). Koiran käyttötarkoituksen suosiminen nimeämisessä liittyy siis myös omistajan taustaan, kun kyse on sukupuolesta tai koiraharrastustaustasta. Koiran käyttötarkoituksen vaikuttaminen nimeämiseen on todettu myös aiemmassa tutkimuksessa. Othénin (2007: 28) mukaan metsästyks- ja käyttökoiriksi luokiteltujen rotujen edustajat saavat

vähemmän henkilönnimiä kuin seurakoiriin lukeutuvien rotujen koirat. Näillä koirilla suositaan siis enemmän niin sanotusti perinteisiä koirien nimiä. Myös tässä tutkimuksessa koiran käyttötarkoitus nimeämisperusteena on erityisen suosittu sellaisissa roturyhmissä, joissa on paljon metsästys- ja käyttökoirarotuja.

Perheen muut koirat vaikuttivat koiran nimeämiseen erityisesti silloin, jos omistaja harrastaa tai on harrastanut koiran kanssa kilpatasolla. Muiden koirien vaikutus nimeämiseen näkyi esimerkiksi samojen äänteiden tai teemojen suosimisena. Koirien kanssa harrastamattomat nimesivät puolestaan koiriaan vähemmän tämän nimeämisperusteen innoittamina. Muiden koirien vaikutus nimeämiseen ei kuitenkaan näkynyt kovin usein avoimissa vastauksissa. Syynä saattoi olla se, että mikäli vastaajalla oli useampia koiria, hän täytti kaikkien tiedot eri lomakkeille kyselyn ohjeiden mukaisesti.

Yhteenvetona voidaan todeta, että eri nimeämisperusteiden suosio vaihtelee, ja omistajan ikä, koiraharrastustausta sekä sukupuoli vaikuttavat tähän vaihteluun. Omistajan sukupuoli on keskeinen taustamuuttuja, kun tarkastellaan koiran käyttötarkoitusta, sillä miehet suosivat sitä nimeämisperusteena. Koiran kanssa kilpatasolla harrastavat tai harrastaneet suosivat erilaisia nimeämisperusteita kuin omistajat, jotka eivät harrasta koiriensa kanssa. Omistajan ikä puolestaan näyttää muodostavan selkeitä ryhmiä, jotka ovat suosiossa eri-ikäisten keskuudessa: siinä missä nuoret koiranomistajat suosivat luovuutta, kekseliäisyyttä ja harvinaisuutta, keski-ikäiset pitäytyvät enemmän tavallisissa nimissä, jotka on mahdollista muodostaa joltain tietyltä pohjalta, kuten virallisesta nimestä tai koiran syntymään tai saapumiseen liittyvistä tapahtumista. Muissa taustamuuttujissa ei näkynyt näin selkeitä profiileja, mikä saattaa tosin johtua siitä, että niitä analysoitiin vain määrällisin menetelmin.

Sosio-onomastiikan kentällä tämä tutkimus on näillä asetelmilla ensimmäinen laatuaan. Koirien nimeämisestä on tehty tutkimusta aiemmin, hyvinä esimerkkeinä koiran rodun tai moniroaisuuden vaikutusta nimeämiseen käsittelevä Sissosen maisterintutkielma vuodelta 2016 sekä Othénin tutkimus vuodelta 2007, jossa käsiteltiin koiran rotutyypin ja käyttötarkoituksen vaikutusta nimeämiseen. Omistajan taustaa ei kuitenkaan ole aiemmin huomioitu, joten tämä tutkimus luo uutta näkökulmaa koirien nimeämisen tarkasteluun. Nimenantajan vaikutusta on tosin aiemmin tutkittu Aldrinin (2011: 215–219) väitöskirjassa, jossa todettiin, että vanhemman koulutustaustalla ja erityisesti iällä on suuri merkitys lapsen nimeämisessä. Koirien suhteen omistajan koulutustausta ei puolestaan ollut tilastollisesti merkitsevä tekijä.

Aldrinin (2011: 216–217) väitöstutkimuksessa havaittiin, että nuoret äidit ovat luovempia ja kekseliäämpiä nimenantajia, joille myös nimen harvinaisuus on tärkeää. Vanhemmat äidit puolestaan pitävät nimen perinteisyyttä ja tavallisuutta tärkeinä ominaisuuksina. Tässä

tutkimuksessa on havaittavissa samankaltaisuutta jossain määrin, sillä nuoret omistajat suosivat harvinaisia nimiä, ja he olivat myös luovempia nimenantajia. Keski-ikäiset puolestaan pyrkivät muodostamaan nimen ikään kuin joltain valmiilta pohjalta, kuten koiran virallisesta nimestä, eikä harvinaisuus ollut heille kyselyn avointen vastausten perusteella niin tärkeää. Voidaan siis päätellä, että nimeämisperusteiden suosio vaihtelee eri ikäryhmissä: nuoret omistajat suosivat luovia ja harvinaisia ratkaisuja, kun taas keski-ikäiset suosiossa ovat tutut ja perinteiset ratkaisut, jotka myös muodostavat ikään kuin valmiin pohjan, jolle nimi rakentuu. Erona Aldrinin tutkimukseen oli kuitenkin käytännöllisyyden suosiminen koiran nimeämisessä. Nimen käytännöllisyydellä voidaan tarkoittaa nimen lyhyttä, sopivuutta kaikkiin tilanteisiin sekä sitä, että nimi on helppo kirjoittaa tai lausua. Lasten nimeämisessä käytäntö on harvinaisessa asemassa (Aldrin 2011: 19 & 121–122). Koirilla puolestaan se on yksi suosituimmista nimeämisen piirteistä. Eroa saattaa selittää koiran erilainen ja lasta suppeampi kyky ymmärtää puhetta ja sanoja.

5.2 Tutkimuksen arviointi

Tämä tutkimus on osoittanut, että koirilla on lukuisia eri nimeämisperusteita, joiden suosion määrä vaihtelee. Lisäksi omistajan tausta on tilastollisesti nimeämiseen vaikuttava tekijä iän, sukupuolen ja koiraharrastustaustan kohdalla. Omistajan koulutustaustalla ei ole ainakaan tilastollista merkitystä koiran nimeämiseen. Tulevaisuudessa omistajan koulutustaustan vaikutusta nimeämiseen voisi testata muilla menetelmillä, jotta nähtäisiin, onko sillä vaikutusta ollenkaan.

Tässä tutkimuksessa omistajan taustan vaikutusta koiran nimeämiseen tutkittiin koiraharrastustaustan, sukupuolen ja koulutustaustan osalta vain määrällisesti. Näistä kaikilla muilla, paitsi koulutustaustalla, oli nimeämiseen tilastollista merkitsevyyttä. Omistajan iän vaikutusta puolestaan tutkittiin myös laadullisesti aineistolähtöistä ja hieman teoriaohjaavaa sisällönanalyysia hyödyntäen. Jatkossa myös muita taustamuuttujia voisi olla aiheellista tarkastella laadullisesta näkökulmasta, sillä tällöin nimeämistä ja siihen liittyviä piirteitä on mahdollista tutkia ja analysoida tarkemmin. Esimerkiksi omistajan koulutustaustalla ei ollut tilastollista merkitsevyyttä koiran nimeämisessä, mutta se ei tarkoita, ettei merkitsevyyttä olisi ollenkaan. Koulutustaustan mahdollista merkitsevyyttä voisi siis tutkia myös laadullisin menetelmin ja siten tarkastella, löytyisikö jonkinlaisia viitteitä myös omistajan koulutustaustan vaikutuksesta koiran nimeämiseen. Aldrinin (2011: 217–219) väitöstutkimuksessa vanhemman koulutustaustalla todettiin olevan vaikutusta lapsen nimeämiseen. Näin ollen koulutustaustan vaikutusta koiran nimeämiseen olisi syytä tutkia tarkemmin esimerkiksi laadullisilla menetelmillä, kuten sisällönanalyysillä.

Jatkossa olisi hyvä ottaa huomioon myös koiran tausta ja ominaisuudet sekä niiden mahdollinen vaikutus nimeämiseen. Tämän tutkimuksen kyselyssä kysyttiin koiran rotua, sukupuolta ja koiran ensisijaista roolia, mutta niiden merkittävyyttä nimeämisessä ei tarkasteltu. Aiempi tutkimus kuitenkin osoittaa, että koiran taustalla on vaikutusta sen saamaan nimeen ja nimeämisessä suosittuihin nimeämisperusteisiin. Othén (2007: 28) on esimerkiksi todennut seurakoirien ja narttujen saavan enemmän henkilönnimiä kuin urosten ja metsästyskoirien. Sissonen (2016: 26–27) puolestaan havaitsi maisterintutkielmassaan, että rotukoirien ja sekarotuisten suosituimmat nimeämisperusteet eroavat hieman toisistaan: rotukoirien suosituin nimeämisperuste oli mieltymys nimeen, kun taas sekarotuisilla valmis nimi oli suosituin. Koska koiran taustaa ja sen vaikutusta nimeämiseen ei tämän tutkimuksen analyysissä huomioida, täytyy muistaa, että omistajan taustan lisäksi koiran tausta saattaa vaikuttaa nimeämisprosessiin.

Voisi olla myös mielenkiintoista tutkia, vaikuttaako koiran tausta eri tavoin esimerkiksi omistajien eri ikä-ryhmissä tai koulutustaustoissa. Tässä tutkimuksessa on piirteitä hieman tällaisesta tutkimusasetelmasta, koska osa kyselyyn listatuista nimeämisperusteista liittyi koiran ominaisuuksiin, kuten esimerkiksi ulkonäköön tai luonteeseen. Tulevaisuuden tutkimuksessa tällaisia koiran taustaan liittyviä nimeämisperusteita voisi olla enemmän, kuten esimerkiksi koiran tai sen rodun alkuperä tai koiran kanssa harrastetut lajit, ja siten keskittyä enemmän niihin.

Aihetta voisi tutkia jatkossa laajemmalla ja kattavammalla aineistolla. Tässä tutkimuksessa miehet ja muunsukupuoliset olivat aineistossa hyvin suppeasti edustettuina. Myös peruskoulun ylimpänä suoritettuna koulutuksenaan käyneitä kaivattaisiin aineistoon enemmän. Lisäksi eri ikäryhmät voisivat olla tasaisemmin edustettuina, sillä suurin osa tämän tutkimuksen aineistosta on ollut koiran nimeämishetkellä 20–29-vuotiaita. Myös nimeämishetkellä 30–39-vuotiaita omistajia oli paljon. Vähiten aineistossa oli koiran nimeämishetkellä alle 10-vuotiaita vastaajia ja yli 60-vuotiaina koiransa nimenneitä. Taustalla tiettyjen taustamuuttujaryhmien vähälle edustumiselle on todennäköisesti se, että kyselyä levitettiin Facebookissa, joka ei tavoita yhtä kattavasti näitä ikäryhmiä: esimerkiksi 55–64-vuotiaista ihmisistä 52 %, 65–74-vuotiaista 32 % ja 75–89-vuotiaista 11 % väestöstä käytti yhteisöpalveluita vuonna 2019 kolmen kuukauden mittaisen jakson aikana (Tilastokeskus 2019). Lisäksi kyselyä jaettiin naispainotteisissa ryhmissä, mikä selittää ainakin osittain aineiston naispainotteisuuden.

Koirilla eri roturyhmät ovat edustettuna hyvin vaihtelevasti: esimerkiksi FCI 5 -ryhmään eli pystykorviin ja alkukantaisiin tyypeihin lukeutuvia koiria oli aineistossa eniten, kun taas vinttikoiria (FCI 10) vähiten. Myös koiran alkuperä voisi olla mahdollisissa seuraavissa tutkimuksissa laajemmin edustettuna, sillä suurin osa koirista oli hankittu kotimaiselta kasvattajalta. Ulkomaiselta kasvattajalta, kodinvaihtajana kotimaasta tai ulkomaisena kodinvaihtajana oli

hankittu vähemmistö koirista. Lisäksi koirien ikä nimenannon hetkellä voisi olla vastaisuudessa tasapuolisemmin edustettuna. Tässä tutkimuksessa suurin osa koirista on saanut nimensä pentuina (alle 1-vuotiaina).

Kattavammalla aineistolla olisi mahdollista selvittää laajemmin erilaisten nimeämisperusteiden suosiota eri taustamuuttujien mukaan. Tällöin voitaisiin tutkia tarkemmin esimerkiksi miesvastaajien, muunsukupuolisten, kaikkien ikäluokkien ja koulutustasojen suosimia nimeämisperusteita sekä sitä, miten koiran tausta, kuten esimerkiksi rotu vaikuttaa nimeämiseen. Nimeämisperusteita ja niiden suosiota voisi tutkia muissakin taustamuuttujissa laadullisesti ja siten selvittää, ilmeneekö esimerkiksi omistajan sukupuolen vaikutusta tarkasteltaessa samoja piirteitä, kuten käytännöllisyyttä tai esteettisyyttä, kuin omistajan iän vaikutusta analysoidessa vai nouseeko esiin muita piirteitä. Lisäksi näiden piirteiden yleisyyttä eri taustamuuttujissa voisi jatkoa tutkia laadullisin menetelmin.

Mikäli omistajan taustan vaikutusta koiran nimeämiseen tutkitaan tulevaisuudessa, taustamuuttujia voisi olla tutkimuksissa enemmän mukana. Esimerkiksi muita sosioekonominen taustaan kuuluvia muuttujia, kuten esimerkiksi erilaisia asuinalueita ja niiden vaikutusta nimeämiseen voisi tarkastella. Esimerkiksi Hannola (2016) on maisterintutkielmassaan selvittänyt, vaikuttaako asuinalue lapsen saamaan nimeen tutkimalla nimenantoprosessia. Tutkimuksessa tarkasteltiin lasten saamien nimien eroja Helsingin Munkkiniemessä ja Vuosaarella. Tutkimuksen tuloksena oli, että lasten saamat nimet erosivat toisistaan hieman näillä kahdella eri asuinalueella. Munkkiniemessä lapset saivat hieman enemmän perinteisiä, kun taas Vuosaarella harvinaisia ja vierasperäisiä nimiä oli enemmän. Tutkimuksessa ei kuitenkaan voitu todeta asuinalueen vaikutusta nimeämiseen varmaksi, vaan taustalla saattoi vaikuttaa myös esimerkiksi kieliympäristön erilaisuus näiden kahden asuinalueen välillä. Lisäksi erilaisilla ryhmillä ei näytä enää olevan niin suurta vaikutusta lapsen nimeämiseen, vaan vanhemmat pyrkivät nimenannon kautta ennemminkin erottumaan omasta sosiaalisesta ryhmästään ja korostamaan siten myös lapsen ainutlaatuisuutta ja yksilöllisyyttä. (Hannola 2016: 55–57.) Tällaista asetelmaa voisi olla aiheellista tutkia koirienkin nimenantoprosessissa, jotta sosioekonomisen taustan moninaisuus pääsisi vahvemmin esille.

Metodeina hyödynnettiin sekä kvantitatiivisia eli määrällisiä että kvalitatiivisia eli laadullisia menetelmiä. Määrällisenä menetelmänä oli khiin neliö -testi, jossa selvitetään, onko kahden tekijän välillä tilastollista merkitsevyyttä, vai onko kyse ennemminkin sattumasta (Heikkilä 2014: 200). Tässä tutkimuksessa khiin neliö -testiä on hyödynnetty siinä, onko nimeämisperusteilla ja erilaisilla omistajan taustaan liittyvillä muuttujilla tilastollista yhteyttä.

Kuten luvussa 4 todettiin, tilastollista merkitsevyyttä löytyi muutamien nimeämisperusteiden ja taustamuuttujien välillä: esimerkiksi miehet suosivat selvästi koiran käyttötarkoitusta nimeämisperusteena, ja keski-ikäiset omistajat kääntyvät nimeämisprosessissa muita ikäryhmiä useammin etsimään nimi-inspiraatiota koiran virallisesta nimestä. Khiin neliö -testin avulla ei kuitenkaan pysty selvittämään omistajan taustan vaikutusta muuten kuin tilastollisen merkitsevyyden taholta. Esimerkiksi omistajan koulutustausta ei näyttänyt vaikuttavan nimeämiseen tilastollisella tasolla, mutta tästä huolimatta ei kuitenkaan voida täysin sulkea pois, etteikö tällä muuttujalla olisi jonkinlaista vaikutusta.

Laadullisena menetelmänä tutkimuksessa hyödynnettiin pääasiassa aineistolähtöistä, mutta myös teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä analyysia tehdään aineistosta käsin ilman valmiina olevaa teoriaa. Aineistoa pelkistetään, ryhmitellään ja käsitteellistetään, minkä tuloksena kielellisistä ilmaisuista saadaan johtopäätöksiä ja teoreettisia käsitteitä. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 123–127.) Tässä tutkimuksessa aineistolähtöistä sisällönanalyysiä on hyödynnetty esimerkiksi nimeämisperusteiden ryhmittelyssä sekä omistajan taustan ja tiettyjen nimeämisperusteiden tarkemmassa tarkastelussa ja erilaisten kategorioiden luomisessa. Kuten Tuomi ja Sarajärvi (2018: 108–110) teoksessaan toteavat, aineistolähtöisen sisällönanalyysin heikkous on kuitenkin se, ettei täysin objektiivisiä havaintoja juuri ole olemassa, koska tutkimukseen valitut metodit ja tutkimusasetelmat vaikuttavat hyvin todennäköisesti tutkimuksen tuloksiin. Aineistolähtöistä sisällönanalyysiä voidaan tukea teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä, jolloin teoria on tukena, mutta ei ole analyysin pohjana (Tuomi & Sarajärvi 2018: 108–110). Teoriaohjaava sisällönanalyysiä on käytetty tässä tutkimuksessa esimerkiksi aineistonkeruussa käytetyn kyselyn rakenteessa. Tällöin kyselyssä huomioitua piirteitä ja aspektit muodostettiin muun muassa kirjallisuutta eli teoriaa hyödyntäen.

Tällä tutkimuksella on merkitystä sosio-onomastiikan kentällä, sillä omistajan taustan vaikutusta koiran nimeämiseen ei ole tutkittu aiemmin. Näin ollen tutkimus tuottaa lisää tietoa koirien nimeämisestä ja omistajan taustasta. Lisäksi nämä tiedot täydentävät tutkimusta (ks. Othén 2007 & Leibring 2013), jossa on tarkasteltu koiran taustan vaikutusta sen saamaan nimeen ja nimeämisessä käytettyihin nimeämisperusteisiin. Toisin sanoen tämän tutkimuksen myötä olisi mahdollista tutkia koirien nimeämistä ottaen huomioon sekä koiran taustan vaikutuksen saamaansa nimeen että myös omistajan taustan vaikutuksen nimenantoon.

Koira nähdään nykypäivänä enemmän perheenjäsenenä kuin hyötyeläimenä. Koiran rooli on siis muuttunut ajan saatossa inhimillistetyimmäksi. (Saarelma-Paukkala 2017: 12 & 21.) Voisi olla siis mielenkiintoista selvittää, onko koiran ja lapsen nimeämisessä yhtymäkohtia

esimerkiksi koirien omistajien tai lasten vanhempien taustan merkitsevyydessä nimeämiseen tai nimeämisperusteiden samankaltaisuuksiin tai suosioon.

Tämä tutkimus osoittaa, että koiria nimetään erilaisin ja vaihtelevin nimeämisperustein. Suosituin nimeämisperuste on nimi itsessään, mutta nimeämisperusteita tavataan monipuolisesti fiktiivisistä hahmoista ja luonnosta koiran rotuun ja luonteeseen. Omistajan tausta ei ole yhdenmukainen, vaan se vaikuttaa koiran nimeämiseen monella eri tavalla. Esimerkiksi nuoret koiranomistajat ovat luovempia nimenantajia, kun taas keski-ikäiset monesti suosivat nimen rakentamista virallisen nimeän tai koiran syntymään tai saapumiseen liittyvien tapahtumien pohjalle. Miehillä ja koiran kanssa kilpatasolla harrastavilla puolestaan koiran käyttötarkoitus on keskeinen nimeämiseen vaikuttanut tekijä, kun taas koiran ulkonäkö on innostanut monia koiran kanssa harrastamattomia koiranomistajia nimeämisprosessissa. Kaikenlaisille omistajille löytyy siis varmasti mieluinen nimeämisperuste parhaan ystävän nimeämiseen. Olipa tausta millainen tahansa.

LÄHTEET

- Abel, Ernest L. & Kruger, Michael L. 2007: Gender Related Naming Practices: Similarities and Differences Between People and their Dogs. – *Sex Roles* 57 s. 15–19.
- Aikio, Áile 2019: Mii heive beatnagii namman? Mikä sopii koiran nimeksi? – *Lapinkoiralehti Reviiri* 38 (4) s. 38–39.
- Ainiala, Terhi; Saarelma, Minna & Sjöblom, Paula 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Ainiala, Terhi & Östman, Jan-Ola 2017: Introduction: Socio-onomastics and pragmatics. – Terhi Ainiala & Jan-Ola Östman (toim.), *Socio-onomastics. The pragmatics of names* s. 1–20. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Aldrin, Emilia 2011: *Namnval och social handling. Val av förnamn och samtal av förnamn bland föräldrar i Göteborg 2007–2009*. Namn och samhälle 24. Uppsala: Uppsala universitet.
- Babane, Morris T. & Mkhacani, T. Chauke 2017: The sociocultural aspects of Xitsonga dog names. – *Nomina Africana* 31 (1) s. 59–67.
- Block, David 2015: Social Class in Applied Linguistics. – *Annual Review of Applied Linguistics* 35 s. 1–19.
- Block, David & Corona, Victor 2014: Exploring class-based intersectionality. – *Language, Culture and Curriculum* 27 (1) s. 27–42.
- Chambers, J.K. 2003: *Sociolinguistic Theory: Linguistic Variation and Its Social Significance*. Malden and Oxford: Blackwell.
- Chen, Lindsey N. H. 2017: Pet-Naming Practices in Taiwan. – *Names. A Journal of Onomastics* 38 (3) s. 167–177.
- Eckert, Penelope 1989: The whole woman: Sex and gender differences in variation. – *Language Variation and Change* 1 (3) s. 245–267.
- Hannola, Tuula 2016: *Lasten nimeäminen Helsingin Munkkiniemessä ja Vuosaaressa 2000-luvulla*. Maisterintutkimus. Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrialaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos. – https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/168151/Hannola_Tuula_Progradu_2016.pdf?sequence=2 . 1.2.2019.
- Hansen, Lena P. 1999: *Hvad hedder hunden? Hundnavne før og nå*. København.
- Heikkilä, Tarja 2014: *Tilastollinen tutkimus*. Helsinki: Edita.
- Henkel, Ramon E. 1976: *Tests of Significance*. Beverly Hills.
- Honko, Mari 2018: *Sadutettu sanasto: puhutun kielen leksikaalinen diversiteetti arviointikohteena*. AFinLA-E: Soveltavan kielitieteen tutkimuksia 10. s. 163–192. –<https://doi.org/10.30660/afinla.73136> 3.1.2020.
- Kaarlenkaski, Taija & Saarinen, Kati 2013: Mansikki vai numerosarja?: Lehmien nimeämisen merkitykset ja muutokset. *Elore* 20 (1) s. 149–161.
- Kaimio, Tuire 2007: *Pennun kasvatusta. Pennusta kunnan koiraksi*. Helsinki: WSOY.
- Kalske, Marja 2005: Suomessa syntyneiden hevosten nimistö. Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitoksen julkaisuja. 73. Turku: Turun yliopisto.

Keinänen, Minna 2009: *Kissoille annetut henkilönnimet*. Maisterintutkielma. Helsingin yliopiston suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos. – <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40771/kissoill.pdf?sequence=1&isAllowed=y> 6.11.2018.

Kiviniemi, Eero 2006: *Suomalaisten etunimet*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Kuono.fi. Koiraharrastajien verkkosivusto 2013: *Tässä ne ovat! Suomen suosituimmat koirien nimet!* – <https://kuono.fi/tassa-ne-ovat-suomen-suosituimmat-koirien-nimet/> 11.2.2019.

——— 2015: *Tadaa! Tässä ovat suosituimmat koirannimet vuonna 2015!* – <https://kuono.fi/tadaa-tassa-ovat-suosituimmat-koirannimet-vuonna-2015/> 11.2.2019.

Labov, William 1972: *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

——— 1991: The three dialects of English. – Penelope Eckert (toim.), *New Ways of Analyzing Sound Change* s. 1–44. New York: Academic Press.

Langinvainio, Heimo; Joutsenniemi, Kaisla & Pankakoski, Maiju 2014: *Koiranomistajuus Suomessa: Tutkimus hyvinvointi- ja terveystekijäistä Terveys 2000 -aineiston valossa*. Suomen kennelliiton julkaisuja 1/2014. – <https://www.kennelliitto.fi/en/files/koiranomistajuus-suomessa-2014> 6.2.2019.

Leibring, Katharina 2013: *Från Trogen till Tyson. Hundnamn i Sverige i förändring*. – Anne-Sofie Gräslund & Ingvar Svanberg (toim.), *Från renhållningshjon till modeaccessoar. 10 000 år av relationer människa–hund i Sverige* s. 121–137. Uppsala: Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur. <https://www.isof.se/download/18.323ef1f014b4e512eb52bd/1529494396493/Fr%C3%A5nTrogenTillTyson.pdf#page=7&zoom=auto,-85,24> 20.3.2020.

Lieberson, S. & Bell, E.O. 1992: Children's First Names: An Empirical Study of Social Taste. – *The American Journal of Sociology* s. 511–554.

Makondo, Livingstone 2014: Dog Names: A Conflict Resolution Strategy. – *Stud Tribes Tribals* 12 (2) s. 201–208.

Othén, Johanna 2007: *Lisa och Linus, Lady och Lufsen*. En studie av vårt samtida kynonomastikon. C-uppsats. Svenska språket/Nordiska språk C, Institutionen för nordiska språk. Uppsala universitet.

Palmborg, Nils 1964: *Under Hundstjärnan*. Stockholm.

Paunonen, Heikki 1982: Suomen kielen sosiolingvistinen vaihtelu tutkimuskohteena. – M.K. Suojanen & Päivikki Suojanen (toim.), *Sosiolingvistiikan näkymiä* s. 35–98. Helsinki: Gaudeamus.

Saarelma, Minna 2011: *Koirien nimipäiväkirja: Bella, Niksu vai Romeo?* Helsinki: Minerva.

Saarelma-Paukkala, Minna 2017: *Etunimikirja. Suomalaiset nimitrendit 2000-luvulla*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Sissonen, Outi 2016: *Hukka, Morris ja Selma. Puhdas- ja sekarotuisten koirien nimeäminen*. Maisterintutkielma. Helsingin yliopisto, Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrialaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos. – https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/160463/Sissonen_Outi_Progradu_2016.pdf?sequence=2 5.4.2019.

Suojanen, M.K. 1982: Sosiolingvistiikka – synkretistinen tieteenala. – M.K. Suojanen & Päivikki Suojanen (toim.), *Sosiolingvistiikan näkymiä* s. 7–12. Helsinki: Gaudeamus.

Suomen Kennelliitto a: *Koirakokeet ja koirakilpailut*. – <https://www.kennelliitto.fi/koiraharrastukset/koirakokeet-ja-koirakilpailut> 5.1.2020.

——— b: *Koiran nimi*. – <https://www.kennelliitto.fi/koirat/koiran-nimi> 6.2.2019.

—— c: *Koirarodut ja rotumääritelmät*. – <https://www.kennelliitto.fi/koirat/koirarodut-ja-rotumaaritelmät> 8.1.2020.

Suomen Palveluskoiraliitto: *Kilpailuoikeuden omaavat rodut*. – <https://www.palveluskoiraliitto.fi/lajit/palveluskoirarodut.html> 10.7.2019.

—— : *Palveluskoiraoikeudet omaavat rodut*. – <https://www.virkku.net//index.cfm?frwd=Yes&template=dynamic.cfm&sivuId=7&sivuaueId=6> 10.7.2019.

Suomen Riistakeskus 2016: *Metsästäjien määrä pysynyt muuttumattomana*. – <https://riista.fi/metsastajien-maara-pysynyt-muuttumattomana/> 25.6.2019.

Tagliamonte, Sali 2011: *Variationist Sociolinguistics. Change, Observation, Interpretation*. Malden, Mass: Wiley-Blackwell.

Tilastokeskus 2007: *Väkiluku lääneittäin sekä väestömäärän muutos 31.12.2007* – https://www.stat.fi/til/vaerak/2007/vaerak_2007_2008-03-28_tau_002_fi.html 6.3.2019.

—— 2018: *Suomessa on noin 700 000 koiraa*. – <https://www.stat.fi/uutinen/suomessa-noin-700-000-koiraa> 6.2.2019.

—— 2019: *Puolet suomalaisista ostanut verkkokaupasta viimeisen kolmen kuukauden aikana*. – https://www.stat.fi/til/sutivi/2019/sutivi_2019_2019-11-07_tie_001_fi.html 3.1.2020.

—— 2020: *Sukupuolten tasa-arvo*. – <https://www.tilastokeskus.fi/tup/tasaarvo/index.html> 8.1.2020.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2009: *Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus eettisen ennakoarvioinnin järjestämiseksi*. – <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/eettisetperiaatteet.pdf> 25.3.2020.

Virkkula, Johanna 2014: *First name choices in Zagreb and Sofia*. Slavica Helsingiensia 44. Helsinki: University of Helsinki.

Väestörekisterikeskus 2019: *Suosituimmat etunimet vuosikymmenittäin*. – https://verkkopalvelu.vrk.fi/Nimipalvelu/nimipalvelu_etunimitop.asp?vuosi=12&L=1 3.1.2020.

Yle uutiset 2015: *Metsästys voi olla elämäntapa tai karata kilpavarusteluksi*. – <https://yle.fi/uutiset/3-8255044> 25.6.2019.

Walker-Meikle 2012: *Medieval Pets*. Woodbridge.

LIITE 1 Kyselylomake

Mistä koirat saavat nimensä?

Vastaajan tiedot

1. Nykyinen asuinlääni:

- Länsi-Suomen lääni
- Etelä-Suomen lääni
- Oulun lääni
- Itä-Suomen lääni
- Ahvenanmaan lääni
- Lapin lääni

2. Ylin suoritettu koulutus:

- Peruskoulu
- Toinen aste (ammattikoulu tai lukio)
- Korkeakoulu

3. Omistajan ikä koiran nimeämishetkellä:

- alle 10
- 10–19
- 20–29
- 30–39
- 40–49
- 50–59
- yli 60

4. Sukupuoli:

- nainen
- mies
- muu/en halua sanoa

LIITE 1 Kyselylomake (jatkoa)

5. Koiraharrastus (harrastuslajit, kuten agility, toko, pk-lajit jne.):

- en harrasta
- harrastan, mutta en kilpaile
- harrastan/olen harrastanut kilpatasolla

Koiran tiedot ja koiran nimeäminen

6. Sukupuoli:

- narttu
- uros

7. Roturyhmä (FCI) (oman koiran roturyhmän voi tarkistaa Kennelliiton sivuilta (<https://www.kennelliitto.fi/koirat/koirarodut-ja-rotumaaritelmat>):

- FCI 1 Lammas- ja karjakoirat
- FCI 2 Pinsarit, snautserit ja molossityyppiset ja sveitsinpaimenkoirat
- FCI 3 Terrierit
- FCI 4 Mäyräkoirat
- FCI 5 Pystykorvat ja alkukantaiset tyypit
- FCI 6 Ajavat ja jäljestävät koirat
- FCI 7 Kanakoirat
- FCI 8 Noutajat, ylösajavat koirat, vesikoirat
- FCI 9 Seura- ja kääpiökoirat
- FCI 10 Vinttikoirat
- Rotukoira, mutta ei kuulu FCI:n roturyhmiin
- Sekarotuinen

8. Jos koirasi on sekarotuinen, minkä näköinen se on (esim. onko koiralla joitain tiettyjen rotujen piirteitä yms.)?

LIITE 1 Kyselylomake (jatkoa)

9. Koiran koko:

- Pieni
- Keskikokoinen
- Suuri

10. Koira on hankittu:

- Kasvattajalta Suomesta
- Kasvattajalta ulkomailta
- Kodinvaihtajana Suomesta
- Kodinvaihtajana ulkomailta

11. Koiran ensisijainen rooli perheessä:

- Seurakoira (koiran ensisijainen tehtävä on olla lemmikki)
- Harrastuskaveri (koira on hankittu ensisijaisesti harrastamista varten)
- Käyttökoira (koiran ensisijainen tehtävä on esimerkiksi metsästys tai omistajan avustus)

12. Ensisijainen kutsumanimi (ei rekisterinimeä).

13. Kerro tarina nimen taustalla. Kuvaile, miksi valitsit juuri kyseisen nimen (ensisijainen kutsumanimi). Voit kertoa pitkästi tai lyhyesti, rajoja ei ole!

14. Muut käytössä olevat nimet (esim. lempinimet).

15. Koiran ikä nimeämishetkellä:

- Pentu (alle 1-vuotias)
- Nuori (1–2-vuotias)
- Aikuinen (yli 2-vuotias)

LIITE 1 Kyselylomake (jatkoa)

16. Milloin nimi keksittiin?

- Ennen kuin tietty rotu oli valittu
- Ennen kuin tietty koirayksilö oli valittu
- Kun rotu ja koirayksilö oli valittu

17. Mitkä seikat vaikuttivat koiran nimeämiseen? (Voit valita useita vaihtoehtoja ja perustella vastauksesi kohdassa 18.)

- Koiran rotu
- Koiran ulkonäkö
- Koiran luonne/käytös
- Koiran syntymään tai saapumiseen liittyvät tapahtumat
- Koiran käyttötarkoitus (esim. koira on ensisijaisesti metsästyskoira)
- Virallinen nimi
- Perheen muut koirat
- Miltä nimi kuulostaa (esim. sointuu kauniisti, kuulostaa hauskalta/kauniilta yms.)
- Perinteet
- Julkisuuden henkilö
- Fiktiivinen hahmo (esim. elokuvista tai kirjoista)
- Vieraat kielet/kulttuurit/maat
- Luonto (kasvit, luonnonilmiöt jne.)
- Muu

18. Kerro, miten valitsemasi seikat vaikuttivat koiran nimeämiseen.

19. Millainen on hyvä koiran nimi? Miksi?

20. Millainen on huono koiran nimi? Millaista nimeä et antaisi omalle koirallesi? Miksi?

21. Tutkittavan suostumus: olen tutustunut tätä tutkimusta koskevaan tietosuojailmoitukseen, ja ymmärrän, että vastaamalla kyselyyn annan suostumukseni käyttäjä kyselyvastauksia tietosuojailmoituksessa kuvattuun tarkoitukseen.

TIETOSUOJAILMOITUS TUTKIMUKSESTA TUTKIMUKSEEN OSALLISTUVALLE

28.11.2018

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, eikä tutkittavan ole pakko toimittaa mitään tietoja, tutkimukseen osallistumisen voi keskeyttää.

1. Tutkimuksen aihe ja tarkoitus (tarvittaessa luonne ja kesto)

Tässä maisterintutkielmassa tutkitaan koirien nimeämistä sekä nimeämisen suhdetta nimenantajaan. Vastaavaa nimeämistutkimusta ei ole aikaisemmin tehty. Tutkimus toteutetaan vuosien 2018 ja 2019 aikana. Tutkimuksesta valmistuu maisterintutkielma, joka julkaistaan Jyväskylän yliopiston JYX-julkaisuarkistossa.

Kyseessä on kertatutkimus. Tutkimusaineistoa säilytetään vuosi tutkielman hyväksymisen jälkeen.

2. Mitä henkilötietoja tutkimuksessa käsitellään ja mihin niiden käsittely perustuu

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen perusteella henkilötietojen käsittely tutkimuksessa edellyttää tutkittavan suostumusta. Tässä tutkimuksessa ei käsitellä henkilötietoja, joiden perusteella vastaajat voidaan yksilöidä. Vastaajalla on kuitenkin mahdollisuus jättää yhteystietonsa tutkijalle mahdollista täydentävää aineistonkeruuta varten. Yhteystietoja ei yhdistetä muuhun aineistoon.

Tutkittavan suostumus: Olen tutustunut tätä tutkimusta koskevaan tietosuojailmoitukseen ja ymmärrän, että vastaamalla kyselyyn annan suostumukseni käyttää kyselyvastauksia tietosuojailmoituksessa kuvattuun tarkoitukseen. (laita kyselyyn tätä kohtaa koskeva muistutus)

LIITE 2 Tietosuojailmoitus (jatkoa)

3. Tutkimuksesta vastaavat tahot

Tutkimuksen tekijä: Esmeralda Keisalo

Kieli muuttuvassa yhteiskunnassa -maisteriohjelma, suomen kielen suuntaus

Kieli- ja viestintätieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto

Lisätietoja tutkimuksesta: esmeralda.e.k.keisalo@student.jyu.fi

Tutkimuksen ohjaajat:

FT Mari Honko, yliopistonlehtori (ma.), mari.h.honko@jyu.fi

FT Jarmo Jantunen, professori, jarmo.h.jantunen@jyu.fi

Jyväskylän yliopisto, kieli- ja viestintätieteiden laitos, suomen kieli

4. Tutkimuksessa käsiteltävät henkilötiedot

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten omistajan tausta vaikuttaa koiran nimeämiseen. Lisäksi on tarkoitus selvittää, vaikuttaako toisaalta myös koiran tausta nimeämiseen.

Tutkimuksessa on siksi välttämätöntä kerätä vastaajilta seuraavat taustatiedot: ikä, sukupuoli, asuinmaakunta ja koulutustausta sekä koiran ensisijainen kutsumanimi, rotu (myös sekarotuiset), sukupuoli, ikä nimeämishetkellä, ensisijainen käyttötarkoitus (esim. seurakoira vai metsästyskoira) ja se, mistä koira on hankittu.

Tiedot kootaan tietokannaksi. Aineisto on vain tutkijan ja ohjaajien käytössä ja sitä säilytetään salasanalla suojattuna.

5. Tutkimuksen toteuttaminen käytännössä

Tutkimus toteutetaan kyselytutkimuksena. Sen lisäksi aineistoa täydennetään mahdollisesti myöhemmin haastatteluaineistolla. Kyselyyn vastaaminen ei velvoita mahdolliseen haastatteluun osallistumiseen.

LIITE 2 Tietosuojailmoitus (jatkoa)

6. Henkilötietojen suojaaminen

Tiedot kootaan tietokannaksi. Aineisto on vain tutkijan ja ohjaajien käytössä ja sitä säilytetään salasanalla suojattuna.

Tutkimuksessa kerätyt tiedot ja tutkimustulokset käsitellään luottamuksellisesti tietosuojalainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tutkimusraportissa esitetään kyselystä poimittuja suoria sitaatteja. Tutkimusraportissa aineisto anonymisoidaan niin, että tietojasi ei voida tunnistaa tutkimukseen liittyvistä tutkimustuloksista, selvityksistä tai julkaisuista. Tutkimusraporttiin ei myöskään nosteta aineistossa vain kerran esiintyviä koirien nimiä.

Tutkimusaineistoa säilytetään Jyväskylän yliopiston tutkimusaineiston käsittelyä koskevien tietoturvakäytänteiden mukaisesti.

Tutkittavalla on oikeus tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli tutkittava katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä. (lue lisää: <http://www.tietosuoja.fi>).

Tutkimuksessa ei poiketa muista tietosuojalainsäädännön mukaisista tutkittavan oikeuksista.

Jos sinulla on kysyttävää tutkimukseen liittyen, voit olla yhteydessä tutkimuksen tekijään.

LIITE 3 Tilastollisten analyysien tulokset koottuna

Omistajan ikä

Hypoteesi: Omistajan ikä vaikuttaa koiran nimeämiseen.

Nollahypoteesi: Omistajan ikä ei vaikuta koiran nimeämiseen.

$$\chi^2=103,2982$$

$$p=0,001763981, p<0,01$$

Khiin neliö -testin p:n arvo alittaa asetetun merkitsevyytason ja nollahypoteesi voidaan kumota. Tilastollisen analyysin perusteella omistajan ikä vaikuttaa koiran nimeämiseen.

Odotuksenmukaiset ja havaitut frekvenssit poikkeavat seuraavissa selitettävän muuttujan luokissa: Virallinen nimi (20–29-vuotiaat: contributions 4,05, 40–49-vuotiaat: contributions 9,94), Tapahtumat (20–29-vuotiaat: contributions 5,36, 50–59-vuotiaat: contributions 7,72), Nimi itsessään (20–29-vuotiaat: contributions 4,59, 40–49-vuotiaat: contributions 4,28), Luonto (20–29-vuotiaat: contributions 5,15).

Omistajan sukupuoli

Hypoteesi: Omistajan sukupuoli vaikuttaa koiran nimeämiseen.

Nollahypoteesi: Omistajan sukupuoli ei vaikuta koiran nimeämiseen.

$$\chi^2=36,43$$

$$p=0,000508692, p<0,001$$

Khiin neliö -testin p:n arvo alittaa asetetun merkitsevyytason ja nollahypoteesi voidaan kumota. Tilastollisen analyysin perusteella omistajan sukupuoli vaikuttaa koiran nimeämiseen.

Odotuksenmukaiset ja havaitut frekvenssit poikkeavat voimakkaasti seuraavissa selitettävän muuttujan luokissa: Käyttötarkoitus (miehet: contributions 31,22).

LIITE 3 Tilastollisten analyysien tulokset koottuna (jatkoa)

Omistajan koiraharrastustausta

Hypoteesi: Omistajan koiraharrastustausta vaikuttaa koiran nimeämiseen.

Nollahypoteesi: Omistajan koiraharrastustausta ei vaikuta koiran nimeämiseen.

$$\chi^2=77,74268$$

$$p=4,64984E-07, p<0,001$$

Khiin neliö -testin p:n arvo alittaa asetetun merkitsevyystason ja nollahypoteesi voidaan kumota. Tilastollisen analyysin perusteella omistajan koiraharrastustausta vaikuttaa koiran nimeämiseen.

Odotuksenmukaiset ja havaitut frekvenssit poikkeavat seuraavissa selitettävän muuttujan luokissa: Ulkonäkö (ei harrasta: contributions 3,25, kilpataso: contributions 6,43), Käyttötarkoitus (ei harrasta: contributions 14,03, kilpataso: contributions 10,95), Perheen koirat (ei harrasta: contributions 2,26, kilpataso: contributions 9,80).

Omistajan koulutustausta

Hypoteesi: Omistajan koulutustausta vaikuttaa koiran nimeämiseen.

Nollahypoteesi: Omistajan koulutustausta ei vaikuta koiran nimeämiseen.

$$\chi^2= 24,53590932$$

$$p=0,54535003, p>0,05$$

Khiin neliö -testin p:n arvo ylittää asetetun merkitsevyystason ja nollahypoteesi jää voimaan. Tilastollisen analyysin perusteella omistajan koulutustausta ei vaikuta koiran nimeämiseen.